

Tallinna Kopli Ametikool
Kutsekeskhariduse õppekava „Tekstiilkäsitöö“

MOODULITE RAKENDUSKAVA PÕHIÕPINGUD							
Sihtrühm	Põhiharidusega õppija või vähemalt 22-aastane põhihariduseta isik, kellel on põhihariduse tasemele vastavad kompetentsid						
Õppevorm	Statsionaarne koolipõhine õpe						
Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)			Õpetajad		
1	Sissejuhatus kutseõpingutesse	1,5			T.Terpitskaja M.Sonberg		
		Tunde	Teooria	Pr.töö		Praktika	Is. töö
		39	33	0		0	6
		Sh. lõimitud võtmepädevusi 2 tundi					
Nõuded mooduli alustamiseks	puuduvad						
Mooduli eesmärk	õpetusega taotletakse, et õpilane omab ülevaadet tekstiilkäsitöö selli kutsest, eriala õppekavast, tekstiilkäsitöö tegija töö eripärast ning õpingute jätkamise võimalustest						
Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid						

<p>1) omab ülevaadet tekstiilkäsitöö tegija kutsest, eriala õppekava ülesehitusest ning õppe- ja praktikakorraldusega seonduvast</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● iseloomustab kutsestandardi tekstiilkäsitöö sell, tase 4 alusel tekstiilkäsitöö tegija kutset ja selle eripära, selgitab tekstiilkäsitöö kutsestandardite liigitust ja nimetab vähemalt kaks 4. ja 5. kutsetaseme erinevust ● iseloomustab kooli õppekava alusel tekstiilkäsitöö tegija eriala õppekava ülesehitust, nimetab õppe- ja praktikakorraldusega seonduvaid kohustusi, võimalusi ja õigusi ● selgitab kooli õppetöökorralduseeskirja alusel oma kohustusi ja õigusi õppetöös osalemisel ● nimetab õpilase kohustused ja õigused, lähtudes kooli õppetööd korraldavatest dokumentidest ja koolikeskkonna üksustest
<p>2) teab õpingute jätkamise ja kutsetaseme tõstmise võimalusi</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● leiab infot, kasutades erinevaid infoallikaid täiendus- ja ümberõppe võimaluste kohta tekstiilkäsitöö tegija erialal ning nimetab neid ● leiab kutseeksamiga seonduva elektroonilise teabe ja kirjeldab kutseeksami sisu
<p>3) omab ülevaadet tekstiilkäsitöö tegija erialal töajõuturul toimuvast</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● leiab erinevaid infoallikaid kasutades tööülesandest lähtuvalt infot töajõuturul pakutavatest ja õpitava erialaga seotud töökohtadest ● nimetab vähemalt 5 Eestis tekstiilkäsitööga tegelevat meistrit ja ettevõtet
<p>4) mõistab õpitava eriala töö iseloomu ja tekstiilkäsitöö tegija töökeskkonna eripära olenevalt tehnikatest</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● koostab õppekäigu järgselt tööülesandest lähtuvalt ülevaate tekstiilkäsitöö tegija töö iseloomust ja töökeskkonnast, toob õppekäigu tulemuste põhjal välja tekstiilkäsitöö tegija töö iseloomu, plussid ja miinused, vormistab ülevaate elektrooniliselt
<p>5) mõistab käsitöölise kutse-eetika põhireeglite olemust ja nende rakendamise olulisust oma kutsealases töös</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● selgitab tekstiilkäsitöö selli 4. taseme kutsestandardi lisa „Käsitöölise kutse-eetika põhireeglid“ põhjal kutse-eetika põhimõtteid ja nende rakendamise olulisust, toob näiteid

6) omab ülevaadet tekstiilkäsitöö õppes vajalike erinevate materjalide ja töövahendite hankimise võimalustest	<ul style="list-style-type: none"> koostab ülesande alusel ülevaate tekstiilkäsitöö õpingutes vajalike materjalide ja töövahendite hankimise võimalustest Eestis, esitleb ülevaadet
Teemad, alateemad	<ol style="list-style-type: none"> Kutsestandard ja kutsetasemed Kooli õppekava (õppevormid, hindamiskriteeriumid, praktilised ja iseseisvad tööd, kirjalike tööde vormistamine, praktika, kooli lõpetamine, VÕTA). Õppekavaga seotud õigused ja kohustused. Kooli õppekorralduse eeskiri, sellega seotud õigused ja kohustused. Kooli infosüsteem ja struktuuriüksused, õppetööd korraldavad dokumendid. Käsitöövaldkonna arengusuunad tänapäeval. Täiendõppe võimalused. Kutseksam. Käsitöömeistri kutseeetika. Õppematerjalid ja -vahendid ning nende kättesaadavus.
sh iseseisev töö	<p>Võrdleb ülesande alusel tekstiilkäsitöö sell, tase 4 ja tase 5 kutsestandardeid, toob välja erinevused ning kutseoskuskõrused (ÕV 1)</p> <p>Otsib ülesande aluse infot tööjõuturul pakutavatest tekstiilkäsitöö töökohtadest (vähemalt 3 töökohta) ning koostab ülevaate tekstiilkäsitöömeistrite ja ettevõtjate ning nende tegevuste ja tööturu võimaluste kohta. (ÕV 3)</p> <p>Koostab elektroonilise ülevaate õpingutes vajalike materjalide ja töövahendite hankimise võimalustest Eestis (ÕV 6)</p>
sh praktika	-
Õppemeetodid	Loeng, iseseisev töö erinevate allikatega, õppekäik, grupitööd, kirjalikud tööd, arutelu, esitlus
Hindamine	Moodulit hinnatakse mitmeeristavalt põhimõttel arvestatud („A“)
sh hindekriteeriumid	-

Hindamisülesanded	<p>Kompleksülesanne rühmatöö ülesande alusel õppekava ülesehituse, õppe ja praktikakorralduse ning õppija õigusi ja kohustusi puudutava dokumentatsiooni kohta, esitleb oma õpimappi ja selle koostamise juhendit (ÖV 1)</p> <p>Koostab juhendi alusel erinevaid infoallikaid kasutades ülevaate tekstiilkäsitöö valdkonna täiend- ja ümberõppe võimalustest, kirjeldab kutseeksami sisu ja eesmärki (ÖV 2)</p> <p>Koostab õppekäigu järgselt juhendi alusel esitluse kahe tekstiilkäsitöö tegija (meistri/meistrikoja) külastuse kohta, kus kirjeldab tooteid, töö iseloomu ja -korraldust, toob välja oma seisukohad tekstiilkäsitöö tegija plussidest ja miinustest (ÖV 4)</p> <p>Koostab ülesande alusel õppkäigu järgselt referaadi tarbekunstist (ÖV4)</p> <p>Koostab ja esitleb essee “ Mina käsitööettevõtjana” (ÖV 5 ja 6)</p>			
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Kokkuvõttev hinne kujuneb, kui õpilane on omandanud mooduli õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel, sooritanud kõik hindamisülesanded, sh iseseisva töö tulemusele arvestatud („A“)			
sh hindamismeetodid	Test või kontrolltöö, essee, referaat, õpimapp, analüüs			
	Lõimitud võtmepädevused			
	Aine	Teemad	Tunde	Õpetaja
	Keel ja kirjandus	Õigekiri, lauseehitus, vastavus teemale, sisuline ülesehitus	2	M.Sondberg/ T.Terpitskaja
Õppematerjalid	<p>Salumaa, T., Talvik, M. Ajakohastatud õppemeetodid. Tallinn : Merlecons, 2004</p> <p>Pedast Saar, T. Õpi- ja õpetamistegevused. Viljandi : Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia, 2008</p> <p>Kadajas, H.-M. (2005). Õppima õppimine ja õppima õpetamine: komponendid ja võimalused. Metoodiline õppematerjal. – Tallinn: TLÜ Kirjastus.</p>			

	<p>Leppik, P. (1996 ja 1997). Õppimine on huvitav. – Tallinn. http://www.kutsekoda.ee/et/index http://www.folkart.ee/kutseomistamine/erkl-kutsetunnistuse-valjasta Kooli õppekava Kooli õppekorralduseeskiri</p>
--	---

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)					Õpetajad
2	Eesti rahvakultuuri ja tekstiilipärandi alused	4,5					M.Sondberg T.Piisang V.Lillemets
		Tunde	Teooria	Pr.töö	Praktika	Is. töö	
		117	52	46	0	19	
		Sh. lõimitud võtmepädevusi 76 tundi					
Nõuded mooduli alustamiseks	Läbitud moodul 1. Sissejuhatus kutseõpingutesse						
Mooduli eesmärk	õpetusega taotletakse, et õpilane mõistab Eesti esemelise rahvakultuuri eripära, selle väärtustamise ning säilitamise vajalikkust ja tänapäeva arengusuundi						
Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid						
Õpilane 1) mõistab Eesti rahvakultuuri kujunemislugu ja selle ilminguid talurahva kultuuris, looduslike materjalide	Õpilane <ul style="list-style-type: none"> koostab ülesande alusel ülevaate ühest Eesti rahvakultuuri arenguperioodist, esitleb ülevaadet kirjeldab ülesande alusel Eesti esemelise rahvakultuuriga seotud uskumusi ja traditsioone, toob näiteid kirjeldab ülesande alusel looduslike materjalide kasutusvõimalusi eestlaste elukorralduses erinevatel ajaloo perioodidel 						

<p>kasutusvõimalusi eestlaste elukorralduses erinevatel ajaloo perioodidel</p>	
<p>2) mõistab rahvakunstialase kirjanduse, muuseumi fondide ja erinevate meediate kasutamise vajadust ning rakendab neid algallikatena kutsealases töös, tunneb museaaliga töötamise põhimõtteid</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● selgitab ülesande alusel erinevate algallikate kasutamise vajadust ja võimalusi erialases töös, kasutab korrektset eesti keelt ● nimetab ülesande alusel museaali uurimisel läbi viidavaid tegevusi ● koostab juhendi alusel museaali tehnoloogilise kirjelduse koos eseme valmistamiseks vajalike jooniste, skeemide ja mustritega
<p>3) teab Eestile rahvakunstile omast ornamentikat, traditsioonilisi värve ja kompositsioonivõtteid</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● selgitab teabeallikate alusel enamlevinud traditsioonilisi värve, kompositsioonivõtteid ja ornamente rahvuslikel esemetel
<p>4) tunneb Eesti 20-21. sajandi tekstiilikunsti arengulugu ja tähtsamaid tekstiilikunstnikke,</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● koostab erinevaid infoallikaid kasutades ülesande põhjal ülevaate ühe Eesti tekstiilikunstniku kohta ning vormistab elektrooniliselt ja korrektses eesti keeles esitluse ● nimetab vähemalt kolm Eesti meistrit, kes kasutavad rahvakunsti tänapäevases kontekstis, toob näiteid ● toob ülesande alusel välja professionaalse tekstiilkäsitöö ja hobitegevuse erijooni kaasajal

mõistab professionaalse tekstiilkäsitöö ja hobitegevuse erijooni kaasajal	
5) tunneb Eesti traditsiooniliste tekstiilitehnike arenguid, levikut ja kasutusala	<ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab teabeallikate alusel ühe Eesti traditsioonilise tekstiilitehnika arengulugu, levikut ja kasutusala, toob näiteid
6) mõistab Eesti rahvarõivaste kujunemislugu, eristab neid piirkondade järgi ja teab meeste, naiste ning laste rõivakomplekti põhiosi	<ul style="list-style-type: none"> • selgitab korrektses eesti keeles ülesande põhjal Eesti rahvarõivaste kujunemislugu • nimetab kõik Eesti rahvarõiva piirkonnad • nimetab ülesande alusel meeste, naiste ja laste rõivakomplekti põhiosad
Teemad, alateemad	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rahvakunsti mõiste. Rahvakultuur ja rahvuskultuur. Rahvakunsti areng ja seda mõjutavad teguri 2. Eesti talurahva kultuur ja elukorraldus. Uskumused. Traditsioonid ja nende muutumine ajas. Käsitöölise amet. 3. Erinevad traditsioonilised looduslikud materjalid käsitöös. 4. Ornamentika, värv ja kompositsioon. Märgid (peremärkid, ruunikalendrid). Ornamentide sümboltähendused. Traditsioonilised värvid ja kompositsioonivõtted. Piirkondlik eripära. Värvide sümboltähendused 5. Rahvusliku tekstiili uurimise allikad. Rahvakunsti alane kirjandus Eestis. Muuseumid. Igapäevaelu. Praktilisteks töödeks info kogumine. 6. Rahvuslik tekstiil Eestis 20./21. sajandil. Tekstiilikunstnikud ja meistrid. Käsitööstuslike tekstiilide tootjad. Tekstiilkäsitöö kui hobi 7. Rahvarõivad. Kujunemine. Piirkondlik jaotus. Meeste, naiste ning laste rõivakomplektid osad.
sh iseseisev töö	<p>Koostab juhendi alusel museaali uurimisest praktilise töö</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Hinnatakse: museaali tehnoloogilise kirjelduse koostamist, eseme valmistamiseks vajalike jooniste, skeemide ja mustrite kopeerimise oskust (ÖV 2)

sh praktika	-
Õppemeetodid	Loeng, iseseisev töö erinevate infoallikatega, praktiline töö museaalidega, materjalide kogumine ja süstematiseerimine õpimappi, kirjalik töö, rühmatöö, esitlus
Hindamine	Moodulit hinnatakse eristavalt ehk hindeliselt, kujundav hindamine toimub kogu õppeperioodi jooksul
Hindamisülesanded	<ol style="list-style-type: none"> 1. Valmistab juhendi alusel rühmatööna esitlused (ÕV 1). <ol style="list-style-type: none"> a. Üks Eesti rahvakultuuri arenguperiood b. Esemelise rahvakultuuriga seotud uskumus ja traditsioon c. Looduslike materjalide kasutusvõimalused eestlaste elukorralduses erinevatel arenguperioodidel <ul style="list-style-type: none"> ■ Hinnatakse mitteeristavalt: osalemine rühmatöös, arutelu, näitlikustamise oskus 2. Koostab juhendi alusel rühmatööna valminud ülevaate ühe Eesti piirkonna vähemalt 3-st erinevast rahvuslikust esemetest (ÕV 3) <ul style="list-style-type: none"> ■ Hinnatakse: ülevaate sisukust, esitluse oskust, traditsioonilistest värvidest, kompositsioonivõtetest ja ornamentidest arusaamist ja seostamist tänapäevaga 3. Koostab ülesande alusel rühmatööna ülevaate (ÕV 4 ja 5) <ol style="list-style-type: none"> a. ühe Eesti tekstiilikunstu kohta b. ühe Eesti traditsioonilise tekstiilitehnika kohta <ul style="list-style-type: none"> ■ Hinnatakse: informatsiooni jagamise oskust, seoste leidmist rahvakunsti ja tänapäevase tekstiilikunsti vahel, tekstiilitöö ja hobitegevuse erijoonte leidmist 4. Koostab juhendi alusel ülevaate ja praktilise töö ühe Eesti rahvarõivakostüümi kohta <ul style="list-style-type: none"> ■ Hinnatakse: kostüümi joonist, kostüümi erinevate osade kirjeldust, värvide, mustrite, ornamentide selgitusi (ÕV 6) 5. Koostab juhendi alusel õpimapi <ul style="list-style-type: none"> ■ Hinnatakse: Õpimappi ja selle esitlust ning analüüsi (ÕV 1-6)
sh hindekriteeriumid	<p>Lävend -</p> <p>Loetleb ülesande alusel looduslike materjalide kasutusvõimalusi eestlaste elukorralduses erinevatel ajaloo perioodidel</p> <p>Koostab juhendi alusel museaali tehnoloogilise kirjelduse koos eseme valmistamiseks vajalike jooniste, skeemide ja mustritega</p> <p>Koostab juhendi alusel ülevaate ja ühe praktilise töö Eesti rahvarõivaste kohta kasutades enamlevinud traditsioonilisi värve, kompositsioonivõtteid ja ornamente rahvuslikel esemetel</p> <p>Loetleb traditsiooniliste tekstiilitehnikate kasutusalasid</p>

Kirjeldab teabeallikate alusel ühe Eesti traditsioonilise tekstiilitehnika arengulugu, levikut ja kasutusala, toob näiteid
Selgitab ülesande põhjal Eesti rahvarõivaste kujunemislugu, nimetab kõik Eesti rahvarõiva piirkonnad
Nimetab ülesande alusel meeste, naiste ja laste rõivakomplekti põhiosad
Praktilised tööd vormistab õpimappi

Hinne 4

Loetleb ülesande alusel looduslike materjalide kasutusvõimalusi eestlaste elukorralduses erinevatel ajaloo perioodidel
Koostab juhendi alusel museaali tehnoloogilise kirjelduse koos eseme valmistamiseks vajalike jooniste, skeemide ja mustritega

Koostab juhendi alusel ülevaate ja ühe praktilise töö Eesti rahvarõivaste kohta kasutades enamlevinud traditsioonilisi värve, kompositsioonivõtteid ja ornamente rahvuslikel esemetel

Loetleb traditsiooniliste tekstiilitehnikate kasutusalasid

Kirjeldab teabeallikate alusel ühe Eesti traditsioonilise tekstiilitehnika arengulugu, levikut ja kasutusala, toob näiteid
Selgitab ülesande põhjal Eesti rahvarõivaste kujunemislugu, nimetab kõik Eesti rahvarõiva piirkonnad
Nimetab ülesande alusel meeste, naiste ja laste rõivakomplekti põhiosad

Praktilised tööd vormistab õpimappi, süstematiseerib tööd, lisab töödele omapoolseid selgitusi

Hinne 5 –

Loetleb ülesande alusel looduslike materjalide kasutusvõimalusi eestlaste elukorralduses erinevatel ajaloo perioodidel
Koostab juhendi alusel museaali tehnoloogilise kirjelduse koos eseme valmistamiseks vajalike jooniste, skeemide ja mustritega

Koostab juhendi alusel ülevaate ja ühe praktilise töö Eesti rahvarõivaste kohta kasutades enamlevinud traditsioonilisi värve, kompositsioonivõtteid ja ornamente rahvuslikel esemetel

Loetleb traditsiooniliste tekstiilitehnikate kasutusalasid

Kirjeldab teabeallikate alusel ühe Eesti traditsioonilise tekstiilitehnika arengulugu, levikut ja kasutusala, toob näiteid
Selgitab ülesande põhjal Eesti rahvarõivaste kujunemislugu, nimetab kõik Eesti rahvarõiva piirkonnad
Nimetab ülesande alusel meeste, naiste ja laste rõivakomplekti põhiosad

Praktilised tööd vormistab õpimappi, süstematiseerib tööd, lisab töödele omapoolseid selgitusi, analüüsib oma tegevust, valmistab praktilised tööd laitmatult

sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Positiivne hinne kujuneb, kui õpilane on sooritanud hinnatavad praktilised tööd sh iseseisvad tööd vähemalt lävendi tasemel. Mooduli koondhinne kujuneb teostatud iseseisvate ja praktiliste tööde koondhindena.			
sh hindamise meetodid	test, praktiline töö, iseseisev töö, analüüs, esitlus			
	Lõimitud võtmepädevused			
	Aine	Teemad	Tunde	Õpetaja
	Keel ja kirjandus	Õigekiri, lauseehitus, teksti sisuline ülesehitus, vastavus teemale	8	M.Sondberg/ T.Piisang
	Ajalugu	Vaimne ja esemeline kultuur 18.-20. saj	48	M.Sondberg/ T.Piisang/ V.Lillemets
	Kunstiained	Suhestumine tarbekunsti ja rahvakultuuriga läbi kogemuse	20	M.Sondberg/ T.Piisang/ V.Lillemets
Õppematerjalid	<p>Eesti rahvakultuur. Tln: Eesti Entsüklopeediakirjastus, 2008</p> <p>Eesti rahvakultuuri leksikon. Tln : Eesti Entsüklopeediakirjastus, 2007</p> <p>Ränk, A. Etnograafiasõnaraamat. Tallinn: Ränk, 1995</p> <p>Viires, A. Vana Eesti rahvaelu. Tallinn : Ilo, 2004</p> <p>Rajando, K., Viik, M. Lihtne pärimus. Tallinn : Ajakirjade Kirjastus, 2007</p> <p>Kaarma, M. Voolmaa, A. Eesti rahvarõivad. Tallinn: Eesti Raamat, 1981</p> <p>Konsin, K. Eesti rahvakunst. Tallinn: Valgus, 1970</p> <p>Ränk, G. Vana-Eesti rahvas ja kultuur. Tartu: Ilmamaa, 1996</p> <p>Peterson, A. Eesti maarahva elust 19. sajandil. Tartu : Atlex, 2006</p> <p>Võti, T. Talutoa sisustus. Tallinn: Kunst, 1984</p> <p>Tõnurist, I. Rahvarõivakandja abiline. Tallinn : I. Tõnurist, 2003</p> <p>Pallo, S. Eesti peremärgid. Tallinn : Grenader, 2006</p> <p>Reemann, V. Kiri. Muster. Ornament. Tartu ; Tallinn : Eesti Rahva Muuseum : Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit, 2009</p> <p>Habicht, T. Rahvapärane arhitektuur. Tallinn: Kunst, 1977</p> <p>Võti, T. Eesti rahvapärased kirstud ja vakad. Tallinn: Valgus, 1974</p> <p>Võti, T. Õllekannud. Tallinn: Kunst, 1986</p>			

Viires, A. Eesti rahvapärane puutööndus: ajalooline ülevaade. Tallinn: Eesti Riiklik Kirjastus, 1960

Konsin, K. Kudumid. Tallinn: Kunst, 1979

Vunder, E. Rahvakunsti arengutendentsidest Eestis 20. sajandil. *ERM aastaraamat XXXIX*, Tartu 1992, lk 23–47

Pedak, E. Eesti professionaalse tekstiilikunsti sünd ja kujunemine 1940. aastani. Tartu : Tartu Kõrgem Kunstikool, 2008

Kuma, H. Mari Adamson : [elu ja tegevus]. Tallinn : ENSV Kunst, 1960

Astel, E. Eesti vööd. Tartu: Ilmamaa, 1998

Kaarma, M. Voolmaa, A. Eesti rahvarõivad: mustrilehed. Tallinn: Eesti Raamat, 1981

Kaarma, M. Voolmaa, A. Eesti rahvarõivad: rahvarõivaste valmistamise juhend. Tallinn: Eesti Raamat, 1981

Pulmawärk:soome-ugri pulmadega seotud esemed Eesti Rahva Muuseumi kogudest.Tartu:Eesti Rahva Muuseum,2005

Manninen, I. Eesti rahvariiete ajalugu. Tartu : Eesti Rahva Muuseum, 2009

Kannike, A. Rahvakunstist esemeuurimuse taustal. *ERM aastaraamat XLI*, Tartu 1996, lk 105–128

Astel, E. Eesti NSV Riikliku Etnograafiamuuseumi kogumistöö vormid. *ERM aastaraamat XXIX*, Tartu 1976, lk 259–273

Kurrik, H. Tekstiiltehnilisi haruldusi E. R. Muuseumis. *ERM aastaraamat IX–X*, Tartu 1934, lk 225–230

ERM aastaraamatute artiklid

Konsin, K. Hiiu rahvavaibad. *ERM aastaraamat XXXIII*, Tartu 1983, lk 107–122

Konsin, K. Lahemaa rahvavaibad. *ERM aastaraamat XXXV*, Tartu 1984, lk 63–69

Konsin, K. Muhu tikitud rahvavaibad. *ERM aastaraamat XXXII*, Tartu 1981, lk 30–56

Voolmaa, A. Põll eesti rahvatraditsioonis. *ERM aastaraamat XXVIII*, Tartu 1975, lk 113–166

Voolmaa, A. Eesti rahvarõivaseelikud. *ERM aastaraamat XXV*, Tartu 1971, lk 106–149

Voolmaa, A. Õlakatted ehk ülevisked eesti naise rõivastuses. *ERM aastaraamat XXXV*, Tartu 1984, lk 70–81

Vunder, E. Eesti rahvusrõivas – müüt või tegelikkus? *ERM aastaraamat XLI*, Tartu 1996, lk 89–103

Kütt, C. Põimitud lugu. *Käsitöö*, Tallinn 2008, talv, lk. 80-82

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)					Õpetajad
3	Kavandamine ja kujutamine	7					N.Andrejeva T.Piisang
		Tunde	Teooria	Pr.töö	Praktika	Is. töö	

		182	26	130	0	26	V.Lillemets	
		Sh. lõimitud võtmepädevusi 46 tundi						
Nõuded mooduli alustamiseks	puuduvad							
Mooduli eesmärk	õpetusega taotletakse, et õpilane mõistab ja rakendab tekstiileseme visandamisel ja kavandamisel kompositsiooni ja värvusõpetuse, joonistamise, värvide kasutamise ning fotografeerimise põhialuseid.							
Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid							
1) omab ülevaadet värvusõpetuse, kompositsiooni, joonistamise ja värvidega kujutamise põhialustest, rakendab omandatud teadmisi tekstiilesemete kavandamisel ja kasutab erialast sõnavara	<ul style="list-style-type: none"> • selgitab erialast sõnavara kasutades ülesande alusel värvuste valiku ja kompositsiooni põhimõtteid 							
2) mõistab kompositsiooni põhialuseid ja värvusõpetuse põhitõdesid	<ul style="list-style-type: none"> • selgitab kavandi, valmiseseme või foto põhjal kasutatavate materjalide ja tehnoloogiliste võtete mõju kavandatavate tulemuste saavutamisel • leiab iseseisvalt erinevatest allikatest vähemalt 3 näidet tekstiilesemete kujutamise kohta ning iseloomustab ja võrdleb nende vormi- ja kujunduselemente lähtuvalt värvus- ja kompositsiooniõpetuse põhialustest 							

<p>3) loob esteetilisi värvi- ja mustrikompositsioone ning kasutab neid oskuslikult oma toodete kujundamisel</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kujundab ülesande alusel piiratud ja piiramata pinna, kasutab seda pinda omaloomingulise toote kavandamisel • valib ülesandes antud materjalide kujutamiseks sobivaimad värvid ja kujutamise tehnika, kavandab kujutatud materjalist valmistatud toote
<p>4) teab kavandile esitatavaid nõudeid ning mõistab kavandi teostamise vajalikkust eseme valmistamiseks</p>	<ul style="list-style-type: none"> • nimetab ülesande alusel kavandile esitatavad nõuded • selgitab ja põhjendab kavandi vajalikkust, toob näiteid • visandab ülesande alusel tekstiilesemete jooniseid • kavandab ülesande alusel tekstiilesemeid
<p>5) fotografeerib tööetappe ja valmis esemeid, kasutab fotosid esitluste ja õpimapi koostamisel</p>	<ul style="list-style-type: none"> • selgitab ülesande alusel fotografeerimise teoreetilisi aluseid • koostab juhendi alusel fotodel põhineva esitluse või õpimapi eseme valmimisprotsessist ning esitleb seda
<p>Teemad, alateemad</p>	<p>Üldkompositsiooni alused</p> <p>1.Kompositsiooni mõiste. Kompositsiooni vahendid (punkt, joon, pind, kontuur). Geomeetriliste põhivormide kasutamine. Pindade vahelised proportsioonid. Stiliseerimine. Figuur, taust, siluett. Faktuurid ja tekstuurid. Piiratud ja piiramata pind.</p> <p>2.Kompositsiooni võtted. Kontrastid ja nende liigid (värvus, faktuur, kuju, suurus, vorm). Optiline kunst. Rütm. Ornament. Rahvuslik ornament. Bordüür. Rütmide leidmine ja loomine. Sümmeetria ja asümmeetria Tasakaal ja selle tingimused. Staatilisus ja dünaamilisus. Proportsioon ja mõõt. Kuldloige. Kompositsiooni seos teiste kunstiliikidega. Isikupära .</p> <p>3.Kirjakompositsiooni alused ja näitusekujunduse põhimõtted</p>

Joonistamine

1. Joonistusvahendid (harilikud ja värvilised pliiatsid, viltpliiats, pastellid, süsi) ja joonistusmaterjalid; nende sobivus ja kasutamine
2. Joonistuse kompositsioon (objekti paigutamine, esi- ja tagaplaan, proportsioonid objekti ja lehe vahel, objektide vahel)
3. Joone tugevus väljendusvahendina. Joonte tüübid (heledad jooned tumedal pinnal, viirutuste liigid, joonekompositsioon). Joonte kasutamine (joon kui kontuur, liikumine ja aktsent; joon vormi rõhutajana, figuuri ja fooni eraldajana)
4. Valguse ja varju kujutamine. Materjaliõpetus (võtted faktuuride ja tekstuuride kujutamiseks, drapeeringu kujutamine)
5. Joonistamise seos kavandamisega (eesmärk, vahendite valik, visandamine, õnnestunud lahenduste välja valimine, läbitöötamine ja viimistlemine)

Värvidega kujutamine

1. Värvid (akvarell, guašš, akrüülvärv; nende erinevused ja kasutusvõimalused; segatehnikad). Töövahendid (pintslid, alused; nende kasutamine ja hooldamine). Paberiliigid ja nende kasutamine.
2. Õiged maalimisharjumused (koht, asend, pintslihoid) ja maalimisviisid (täppiv, laseeriv, pastosne)
3. Värvusõpetuse põhimõisted (kromaatilised ja akromaatilised värvid, soojad-külmad toonid, heledad-tumedad toonid, kontrastvärvid, primaar-, sekundaar- ja tertsiaalvärvide saamine). Koloriit (monokroomne ja toon-toonis kujutamine)
4. Natüürmordid (realistlik ja stiliseeritud). Vormi ja materjali kujutamine erinevate võtetega.
5. Ülevaade värvide kasutamisest ruumis ja rõivastuses

Visandamine ja kavandamine

1. Ideede visandamise alused (iseloomulike tunnuste välja toomine, väljendusrikkuse saavutamine)
2. Figuuri kujutamine lihtsa moejoonise jaoks
3. Proportsioonid. Mõõtkava kasutamine, mõõtmete märkimine joonisele
4. Kavandile esitatavad nõuded (kavandamise vajadus ideest esemeni jõudmiseks).

Fotografeerimine

1. Käsitöötoote jäädvustamine (esemete ja tekstiilide pildistamine, foto kompositsioon sõltuvalt eesmärgist; loomulik ja kunstlik valgus, lisavalguse seadmine koduste vahenditega, taustad)

	<p>2. Fototöötlus vabavaralise programmiga (piltide suurus sõltuvalt eesmärgist, lõikamine, pisiparandused)</p> <p>3. Pildipanga loomine (allalaadimine, rühmitamise ja sildistamise põhimõtted, arhiveerimine)</p>
sh iseseisev töö	<p>Kogub ja visandab ideed etteantud juhiste järgi</p> <p>Viimistleb ja lõpetab õppeülesanded</p> <p>Vormistab õppetöö jooksul hindamisülesannetena valminud tööd õpimapiks.</p>
sh praktika	-
Õppemeetodid	Interaktiivne loeng, praktiline töö, õppekäik
Hindamine	Moodulit hinnatakse eristavalt ehk hindeliselt, kujundav hindamine toimub kogu õppeperioodi jooksul
Hindamisülesanded	<ol style="list-style-type: none"> 1. Joonistab etteantud ülesande alusel naturist erinevaid geomeetrilisi esemeid (3 eset) kasutades varju ja valguse edasi andmiseks joont ja pinda. (ÕV 1) 2. Visandab figuuri, kujutab figuuri lihtsa moejoonise jaoks. (ÕV 2) 3. Kujundab etteantud ülesande alusel kompositsioone (6 kompositsiooni), lähtudes kompositsiooni põhialustest, värviharmoniast ja värvusõpetuse põhitõdedest, rakendades teoreetilisi teadmisi praktilistes töödes.(ÕV 2) 4. Kavandab etteantud ülesande alusel dekoori tekstiilesemele stiliseerides etnograafilist ornamenti. (ÕV 3) 5. Lähtuvalt ülesandest töötab erinevates tehnikates (guašš, akrüül, akvarell) (ÕV 3) 6. Visandab ja kavandab etteantud ülesande põhjal erinevaid tekstiilesemeid (5 eset) kasutades eseme kujutamisel joont, pinda ja värvi. (ÕV 1,2,3,4) 7. Teostab kompleksülesande vastavalt juhendile : Pildistab erinevaid tekstiilesemeid, töötleb fotofailid, esitleb töödeldud fotosid. (5.ÕV)
sh hindekriteeriumid	<p>Lävend Õpilane teostab kõik hinnatavad ülesanded juhendi alusel. Valib vastavalt ülesandele sobivad materjalid ja töövahendid, valmistab ette töökoha. Tekstiilesemeid kavandades arvestab värvusõpetuse, kompositsiooni, joonistamise ja värvide kujutamise põhimõtetega ning eseme funktsioonist lähtuva kompositsiooniga. Kasutab fotosid esitluse ja õpimapi koostamisel</p>

	<p>Koostab töö analüüsi, kasutades asjakohast sõnavara. Kujutatu on arusaadav (mõistetav). Vormistab oma tööd õpimapiks</p> <p>Hinne 4</p> <p>Õpilane teostab kõik hinnatavad ülesanded juhendi alusel. Valib vastavalt ülesandele sobivad materjalid ja töövahendid, valmistab ette töökoha. Tekstiilesemeid kavandades arvestab värvusõpetuse, kompositsiooni, joonistamise ja värvide kujutamise põhimõtetega ning eseme funktsioonist lähtuva kompositsiooniga. Kasutab fotosid esitluse ja õpimapi koostamisel</p> <p>Koostab töö analüüsi, kasutades asjakohast sõnavara. Kujutatu on arusaadav. (mõistetav). Lisab töödele juurde omapoolseid selgitusi kasutatud töövahendite, materjalide ja kujutamistehnikate kohta. Vormistab oma tööd korrektseks õpimapiks.</p> <p>Hinne 5</p> <p>Õpilane teostab kõik hinnatavad ülesanded juhendi alusel rakendades teoreetilisi teadmisi ja isikukupära. Valib vastavalt ülesandele sobivad materjalid ja töövahendid, valmistab ette töökoha. Tekstiilesemeid kavandades arvestab värvusõpetuse, kompositsiooni, joonistamise ja värvide kujutamise põhimõtetega ning eseme funktsioonist lähtuva kompositsiooniga. Kasutab fotosid esitluse ja õpimapi koostamisel</p> <p>Koostab töö analüüsi, kasutades asjakohast sõnavara. Kujutatu on arusaadav (mõistetav). Õpilane annab hinnangu oma tegevusele ja toob välja enesearengu võimalused. Tööd on teostatud tehniliselt laitmatult.</p>			
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Positiivne hinne kujuneb, kui õpilane on sooritanud hinnatavad praktilised tööd sh iseseisvad tööd vähemalt lävendi tasemel. Mooduli koondhinne kujuneb teostatud iseseisvate ja praktiliste tööde koondhindena.			
sh hindamismeetodid	Iseseisev töö, praktiline töö, proovitöö, esitlus, analüüs			
	Lõimitud võtmepädevused			
	Aine	Teemad	Tunde	Õpetaja
	Keel ja kirjandus	Õigekiri, lauseehitus, teksti sisuline üleehitus, vastavus teemale	16	N.Andrejeva T.Piisang V.Lillemets
	Kunstiained	Aineline ja vaimne kultuur	30	N.Andrejeva

Õppematerjalid	<p>Hoggett, S., Sidaway, I. Joonistamise meistriklass. Tallinn : Egmont Estonia, 2006</p> <p>Raunam, O. Joonistamise ja maalimise õpik. Tallinn : Eesti NSV Kunst, 1963</p> <p>Battershill, N. jt. Joonistamine : nõuandeid, nippe ja soovitusi kunstnikelt. Tallinn : Egmont Estonia, 2005</p> <p>Linke, U. Joonistamine - nägemise kool. Tallinn : Avita, 1998</p> <p>Berrill, P. Visandamine. Tallinn : TEA Kirjastus, 2004</p> <p>Tammert, M. Värviopetus. Tallinn : Aimwell, 2006</p> <p>Linnuste, Ü. Värvid kodus. Tallinn : Ajakirjade Kirjastus, 2005</p> <p>Hansen, A. Ornamendi kujundamise alustest. Tallinn : Kunst, 1965</p> <p>Ollisaar, A. Kavandamise tehnikad. E- õppematerjal http://ollisaara.sauropol.com/kavandamise-tehnikad/</p> <p>Pajupuu , K. Ornamendi kujundamisest ajaloolistel ja looduslikel ainetel. E-õppematerjal http://kadipuu.sauropol.com/ornamentaalne/</p>
-----------------------	---

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)					Õpetajad
4	Materjaliõpetus ja kanga kujundamine	10,5					N. Andrejeva T. Terpitskaja M. Sondberg M.Heldema
		Tunde	Teooria	Pr.töö	Praktika	Is. töö	
		273	100	132	0	41	
		Sh. lõimitud võtmepädevusi155 tundi					
Nõuded mooduli alustamiseks	puuduvad						
Mooduli eesmärk	õpetusega taotletakse, et õpilane omab ülevaadet erinevatest tekstiilkiududest ja kangakujundamise tehnikatest, kujundab käsitöenduslikult kangaid ja töötleb lõnga, arvestades materjalide omadusi, viimistlus- ja hooldusnõudeid, töötab tööohutuse ning keskkonnahoiu põhimõtteid järgides.						
Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid						
Õpilane 1) teab põhilisi	Õpilane <ul style="list-style-type: none"> eristab ülesande alusel põhilisi looduslikke ja tehis- ning sünteetilisi kiude 						

<p>looduslikke, tehiskäsitöötöotele hooldusjuhendi ning nende omadusi, rahvusvahelisi hooldustingmärke, koostab käsitöötöotele hooldusjuhendeid</p>	<ul style="list-style-type: none"> • koostab ülesande alusel käsitöötöotele hooldusjuhendi, seostades tekstiilmaterjalide omadused rahvusvaheliste hooldustingmärkidega, selgitab märkide tähendusi
<p>2) teab villa tööstuslike ja käsitsi töötlemise etappe</p>	<ul style="list-style-type: none"> • nimetab villa tööstuslikud ja käsitsi töötlemine etapid • teab vähemalt 2 Eestis töötavat villavabrikut
<p>3) omab ülevaadet tekstiilmaterjalide varumise võimalustest ja hoiustamise nõuetest, tekstiilesemete viimistlemisest, hooldamisest ja hoiustamisest lähtuvalt toorainest ja tehnoloogiast ning võimalikest kahjustavatest teguritest</p>	<ul style="list-style-type: none"> • selgitab ülesande alusel tekstiilmaterjalide varumise võimalusi ja hoiustamise nõudeid • kirjeldab etteantud esemest lähtuvalt selle viimistlemise, hooldamise ja hoiustamise põhimõtteid • nimetab vähemalt 3 tekstiilesemeid kahjustavat tegurit

<p>4) värvib ja viimistleb käsitöenduslikult kangaid ja lõngu, kasutades taimi või sünteetilisi värve, töötab tööohutuse ja keskkonnanõu pühimõtteid arvestades</p>	<ul style="list-style-type: none"> • värvib ülesande alusel kangaid ja lõngu, kasutades sobivaid värvikemikaale või taimi ning värvimistehnikaid • viimistleb ülesande ja tekstiilmaterjalist lähtuvalt tekstiilesemeid, kasutades sobivaid töövõtteid
<p>5) teab viltimise, vanutamise, tekstiilrükkimise ja -maalimise kasutusalasid ning töövahendeid, varub toote kujundamiseks sobivad töövahendid, tarvikud ja materjalid ning hoiustab materjalid nõuetekohaselt</p>	<ul style="list-style-type: none"> • nimetab ülesande alusel viltimisel, vanutamisel, tekstiilrükkimises ja -maalimises kasutatavaid materjale ja nimetab nende omadusi ning kirjeldab sellest lähtuvalt nende kasutusvõimalusi • nimetab ülesande alusel kangakujundamiseks sobivaid töövahendeid ning tarvikuid, selgitab nende otstarvet, kasutab erialast sõnavara • selgitab tööohutuse ja keskkonnanõudest tulenevalt nende järgimise vajadust, toob näiteid
<p>6) valmistab ette töökoha, valib näidise, kavandi või tööjoonise põhjal vastava</p>	<ul style="list-style-type: none"> • selgitab ülesande alusel viltimise, vanutamise, tekstiilrükkimise või -maalimise töökoha ettevalmistamise pühimõtteid, toob näiteid • kujundab ülesande alusel eseme kavandi, selgitab kavandi põhjal valitud materjali, tehnoloogia ja töövahendite omavahelist sobivust

tehnoloogia ning töövahendid, tarvikud ja materjali	
7) valmistab kavandi või tööjoonise alusel erinevas tehnikas esemeid, viimistleb esemed nõuetekohaselt, kasutab ergonoomilisi ja ohutuid töövõtteid	<ul style="list-style-type: none"> valmistab kavandi või tööjoonise alusel erinevaid esemeid, kasutades viltimise, vanutamise, tekstiilrükkimise või -maalimise tehnoloogiat, rakendab ergonoomilisi ja ohutuid töövõtteid
Teemad, alateemad	<p>Teema 1 Looduslikud ja tehis- ja sünteetilised kiudained. Kiudude ehitus. Lõnga omadused Tekstiilmaterjalide märgistamine. Rahvusvahelised tähised (jämedus, materjalisisaldus, hooldus). Käsitöötoote hooldusjuhendi koostamine Tekstiilesemete viimistlemine lähtuvalt toorainest ja tehnoloogiast (värvimine, pressimine, aurutamine, venitamine). Hooldus (pesemine, puhastamine, keemiline puhastus). Tekstiile kahjustavad tegurid (niiskus, kahjurid, valgus). Tekstiilmaterjalide varumine ja hoiustamine</p> <p>Teema 2 Villa tööstuslikud ja käsitsi töötlemine etapid (villa sorteerimine, pesu, huntimine, kraasimine, heide valmistamine, ketramine, korrutamine).</p> <p>Teema 3 õv 4 Tekstiilmaterjalide värvimine Looduslike värvmaterjalid (taimed, putukad, seened, värvimullad) Erinevate naturaalsete tekstiilmaterjalide värviomadused ja värvikindlus Värvimisel kasutatavad peitsained ja nende kasutamine eel- koos ja järelpeitsimisel Sünteetiliste värvidega erinevate tekstiilmaterjalide (vill, lina, puuvill, sünteetiline) ja võtetega värvimine.</p>

	<p>Tööhutus ja keskkonnanohi pühimõtted töötades värvikeemiaga, kemikaalide hoiustamine.</p> <p>Teema 4 Viltimine ja vanutamine. Töövahendid. Villa, karvade ja kiudude käitumine viltimisprotsessis. Viltimiselugu. Vill, selle klassifikatsioonid, kasutamise viisid. Töövahendid. Viltimise erinevad tehnikad (kuivviltimine, märgviltimine, viltimine nunotehnikas, viltimine viltimismasinaga). Tasapindne viltimine (nõeludes, hõõrudes või rullides). Viltimises kasutatavad töövõtted (ruumilised esemed, efektid ja faktuurid; segatehnika; viltimine šablooni järgi ja vormi abiga; värvimine; dekoreerimine).</p> <p>Teema 5 Tekstiilrükkimine. Materjalid ja töövahendid. Materjali valimine; värvide valimine ja segamine, värvi kinnitamine Pakutrükk (lihtsa trükipaku valmistamine, värvide segamine, materjali valimine, rükkimine, värvi kinnitamine) Pakutrüki tehnikad (reserv- ja söövitustrükk, otsetrükk).</p> <p>Teema 6 Tekstiilmaal. Materjalid ja töövahendid. Põhitehnikad. Täendavad tehnikad (soolatehnikad, alkoholatehnikad). Värvimine. Shibori -tehnika. Batikatehnika.</p>
sh iseseisev töö	<p>Koostab ülesande alusel iseseiseva tööna ülevaate ühe loodusliku värvitaime tutvustamise kohta</p> <p>Valmistab õpimappi värvikaardi, mis sisaldab looduslike materjalidega ja sünteetiliste värvidega tunnis värvitud tekstiilmaterjalide näidiseid (ÕV 4)</p>
sh praktika	-
Õppemeetodid	Loeng, selgitus, iseseisev töö erinevate infoallikatega, praktiline töö, õppekäik, kogemusõpe, esitlus
Hindamine	Moodulit hinnatakse eristavalt ehk hindeliselt, kujundav hindamine toimub kogu õppeperioodi jooksul
Hindamisülesanded	<ol style="list-style-type: none"> 1. Osaleb praktilises rühmatöös <ol style="list-style-type: none"> a. looduslike, tehis- ja sünteetilisi kiudude eristamine ülesande alusel b. hooldusjuhendi koostamine tekstiilist esemele c. ülevaade tekstiilmaterjalide hankimise võimalustest <ul style="list-style-type: none"> ■ Hinnatakse: kiudude määramise õigsust, rahvusvaheliste hooldusmärkide tundmist, teavet tekstiilmaterjalide hankimisest (ÕV 1,2,3) 2. Osaleb praktilises rühmatöös

	<p>a. villa sorteerimine, pesemine, kedervarrega ketramine</p> <p>b. looduslike värvmaterjalidega ja sünteetiliste värvidega värvimine</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Hinnatakse: villa ja teiste materjalide töötlemise töövahendite kasutamist, värvikemikaalide ja looduslike värvidega värvimise töövõtete ja keskkonnahoiu rakendamist ja selle põhjendust (ÕV 2,4) <p>3. Kavandab juhendi alusel valmistatava eseme/ uue tekstiili viltimine</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Hinnatakse: kavandi vastavust juhendile ja kirjeldatud töövõtete õigsust (ÕV 5,6) <p>4. Valmistab kavandist lähtuvalt eseme (Näiteks: pross, jõulukaunistus, kott, tasku, linik...) (ÕV 6,7)</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Hinnatakse: tehnoloogia, töövahendite ja tarvikute sobivust, valmistatud toodet <p>5. Koostab juhendi alusel õpimapi</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Hinnatakse: õpimappi ja selle esitlust
sh hindekriteeriumid	<p>Lävend Valib vastavalt ülesandele, tööjuhendi alusel sobivad materjalid ja töövahendid, teostab töö vastavalt etteantud juhisele või näidisele ning koostab tööanalüüsi kasutades asjakohast sõnavara ja korrektset kirjakeelt. Töö protsessis tekkinud pisivead on viimistluse käigus korrigeeritavad (likvideeritavad, parandatavad)</p> <p>Hinne 4</p> <p>Valib vastavalt ülesandele ja tööjuhendi alusel sobivad materjalid ja töövahendid põhjendades oma valikute asjakohasust, teostab töö vastavalt etteantud juhisele või näidisele ning koostab tööanalüüsi kasutades asjakohast sõnavara ja korrektset kirjakeelt. Töö protsessis tekkinud pisivead on viimistluse käigus iseseisvalt korrigeeritud (likvideeritud, parandatud)</p> <p>Hinne 5</p> <p>Valib vastavalt ülesandele tööjuhendi alusel sobivad materjalid ja töövahendid põhjendab oma valikuid ja teeb ettepanekuid toote kavandamiseks, teostab töö vastavalt etteantud näidisele, viimistleb ning koostab tööanalüüsi, kasutades asjakohast sõnavara ja korrektset kirjakeelt. Töö on laitmatult teostatud.</p>
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	<p>Positiivne hinne kujuneb, kui õpilane on sooritanud hinnatavad praktilised tööd sh iseseisvad tööd vähemalt lävendi tasemel. Mooduli koondhinne kujuneb teostatud iseseisvate ja praktiliste tööde koondhina.</p>
sh hindamismeetodid	<p>Iseseisev töö, test, rühmatöö, analüüs, praktiline töö</p>

Lõimitud võtmepädevused				
	Aine	Teemad	Tunde	Õpetaja
	Keel ja kirjandus	Õigekiri, lauseehitus, vastavus teemale, sisuline ülesehitus	38	M.Sondberg/ T.Terpitskaja
	Võõrkeel	Keskkonna ja tehnoloogiaalaste terminite tundmine	16	T. Parvet S.Adoson
	Keemia	looduslike ja tehismaterjalde võrdlus ning nende omadused Kemikaalid tekstiilivärvimisel	26	M.Sondberg/ T.Terpitskaja M.Heldema
	Bioloogia	Keskkonnanõuete tundmine	16	M.Sondberg/ T.Terpitskaja
	Loodusgeograafia	Teaduse ja tehnoloogia mõju looduskeskkonnale	13	A.Karro
	Kunst	Suhestumine tarbekunsti ja rahvakultuuriga läbi kogemuse	46	M.Sondberg/ T.Terpitskaja
Õppematerjalid	<p>Boncamper, I. Tekstiilkiud : käsiraamat. Tallinn : Eesti Rõiva- ja Tekstiililiit, 2000</p> <p>Kivilo, L., Pedriks, E. Õmblusmaterjalid. Tallinn: Valgus, 1988</p> <p>Tervonen, A. Kangad. Tallinn: Argo, 2006</p> <p>Viikna, A. Tekstiilikeemia I. Ettevalmistusprotsessid. Tallinn: TTÜ Kirjastus, 2004</p> <p>Valk, P. Tekstiilid meie ümber. <i>Käsitöö</i>, Tallinn 2007, suvi, lk 98-99.</p> <p>Valk, P. Taimsed kiud. <i>Käsitöö</i>, Tallinn 2007, talv, lk 102-103.</p> <p>Valk, P. Tekstiilikiud ja nende omadused. <i>Käsitöö</i>, Tallinn 2007, sügis, lk 95.</p> <p>Valk, P. Sünteeskiud. <i>Käsitöö</i>, Tallinn 2008, talv, lk 100-101</p> <p>Valk, P. Loomsed kiud. <i>Käsitöö</i>, Tallinn 2008, kevad, lk 102-103.</p> <p>Valk, P. Keemilised kiud. <i>Käsitöö</i>, Tallinn 2008, sügis, lk 100-101</p>			

	<p>Valk, P. Loomsed kiud II. Siid. <i>Käsitöö</i>, Tallinn 2008, suvi, lk 102-103</p> <p>Lahemaa, S. Looduslikud kiud. http://www.hot.ee/looduskiud/. 05.09.2009</p> <p>Rõivaste ja tekstiiltoodete märgistamine : käsiraamat. Tallinn : Eesti Rõiva- ja Tekstiililiit, 2005</p> <p>Kopamees, G. Eestimaa oma lammas. <i>Käsitöö</i>, Tallinn 2008, talv, lk 94-96.</p> <p>Tomasberg, L. Taasavastamas primitiivvilla. <i>Käsitöö</i>, Tallinn 2007, suvi, lk 34-35.</p> <p>Viikna, A. Tekstiilikeemia II Tekstiilmaterjalide värvimine. Tallinn: TTÜ Kirjastus, 2004</p> <p>Klemola, M. Taimedega värvimine. Tallinn : Valgus, 1986</p> <p>Vilbaste, G. Taimedega värvimisi Eestis. <i>ERM aastaraamat XIV</i>, Tartu 1939, lk 1–56</p>
--	--

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)					Õpetajad
5	Silmuskudumise ja heegeldamise põhialused	12					T.Trepitskaja M.Sondberg A.Karits
		Tunde	Teooria	Pr.töö	Praktika	Is. töö	
		312	40	224	0	48	
		Sh. lõimitud võtmepädevusi 86 tundi					
Nõuded mooduli alustamiseks	Läbitud moodulid: Sissejuhatus õpingutesse, Eesti rahvakultuuri ja tekstiilipärandi alused						
Mooduli eesmärk	õpetusega taotletakse, et õpilane koob ning heegeldab vastavalt kavandile ja muustriskeemile või tööjuhendile lihtsalõikelisi esemeid, järgib oma töös keskkonnahoiu põhimõtteid, kasutab erialast sõnavara.						
Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid						
1. Õpilane omab ülevaadet eesti silmuskudumise ja heegeldamise	Õpilane <ul style="list-style-type: none"> koostab ülesande alusel kirjaliku ülevaate eesti silmuskudumise ja heegeldamise traditsioonidest, muustritest ja värvidest, kasutab selleks erinevaid infoallikaid, vormistab ülevaate elektrooniliselt korrektses eesti keeles, 						

<p>traditsioonidest, mustritest ja värvidest, kasutab erialast sõnavara</p>	<p>kasutades erialast sõnavara</p>
<p>2. teab silmuskudumise ja heegeldamise töövahendeid, tarvikuid ja kasutusalasid, kudumiseks ja heegeldamiseks sobivaid materjale, nende omadusi ning kasutus- ja hankimisvõimalusi</p>	<ul style="list-style-type: none"> • nimetab ülesande alusel silmuskudumisel/heegeldamisel kasutatavaid materjale ja nimetab nende omadusi ning kirjeldab sellest lähtuvalt nende kasutusvõimalusi • nimetab ülesande alusel kudumise/heegeldamise töövahendeid ning tarvikuid, selgitab nende otstarvet, kasutab erialast sõnavara <p>varub toote kudumiseks/heegeldamiseks sobivad töövahendid, tarvikud ja materjalid ning hoiustab materjalid nõuetekohaselt</p>
<p>3. varub toote kudumiseks/heegeldamiseks sobivad töövahendid, tarvikud ja materjalid ning hoiustab materjalid nõuetekohaselt</p>	<ul style="list-style-type: none"> • selgitab ülesande alusel tekstiilmaterjalide varumise võimalusi ja hoiustamise nõudeid • nimetab vähemalt 3 käsitöö materjale ja tarvikuid müüvat ettevõtet
<p>4. teab heegeldamise ja kudumise tingimärke, mõistab tingimärkidega</p>	<ul style="list-style-type: none"> • nimetab ülesande alusel heegel- ja koekirja tingimärgid

märgitud töökäiku	
5. koob ja heegeldab põhisilmustega vastavalt mustriskeemile lihtsamaid koe- ja heegelpindu	<ul style="list-style-type: none"> ● demonstreerib ülesande alusel põhisilmuste õigeid kudumis- ning heegelvõtteid ● koob ja heegeldab mustriskeemi põhjal erinevaid skeemile vastavaid pindu, selgitab mustriskeemi alusel töökäiku
6. valmistab ette töökoha, valib näidise, kavandi või tööjoonise põhjal vastava tehnoloogia ning töövahendid, tarvikud ja materjali, koostab vajalikud lõiked	<ul style="list-style-type: none"> ● selgitab ülesande alusel töökoha ettevalmistamise põhimõtteid ja töövahendite sobivuse määramist materjalile, toob näiteid ● valib näidisest või kavandist tuleneva tehnoloogia põhjal omavahel sobivad töövahendid ja materjalid, põhjendab valiku seotust koetihedusega ● selgitab kavandi või tööjoonise alusel töö käiku ja koeskeemi ning lõigete koostamise põhimõtteid
7. planeerib tööde järjekorra, mõistab tööülesande täitmiseks vajaliku aja- ja materjalikulu arvestamise vajadust lähtuvalt toodete hulgast	<ul style="list-style-type: none"> ● koostab ülesande alusel tööde järjekorra, selgitab töö planeerimise vajadust ● arvestab ülesande alusel toodete valmistamiseks vajaliku materjali- ja võimaliku ajakulu, selgitab arvestamise käiku
8. kavandab eseme vastavalt	<ul style="list-style-type: none"> ● koostab ülesande alusel kootud/heegeldatud eseme kavandi, selgitab kavandi põhjal valitud materjali ja tehnoloogia omavahelist sobivust

<p>materjalile ja valitud tehnoloogiale, määrab silmuste arvu, koob/heegeldab edasi-tagasi võttega ning ringselt kavandi või tööjoonise alusel erinevaid esemeid, viimistleb nõuetekohaselt,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • koob/heegeldab juhendi alusel kavandi või tööjoonise alusel erinevaid esemeid edasi-tagasi võttega või ringselt, rakendab ergonoomilisi ja ohutuid töövõtteid • kirjeldab valminud eseme põhjal silmuste arvu määramist • demonstreerib ülesande alusel kootud/heegeldatud eseme nõuetekohast viimistlust, selgitab viimistlemise viise ja vajadust
<p>9. töötab järgides säästliku materjalikasutuse, keskkonna ja kultuuripärandi hoidmise põhimõtteid ning kasutab ergonoomilisi ja ohutuid töövõtteid</p>	<ul style="list-style-type: none"> • selgitab valminud eseme põhjal materjali- ja keskkonnasäästliku kasutamise põhimõtteid ning vajadust • selgitab näidiste põhjal käsitöötoodete valmistamisel kultuuripärandi hoidmise põhimõtteid ja vajadust
<p>Teemad, alateemad</p>	<p>1. Silmuskudumine. Silmuskudumise traditsioonid Eestis: mustrid ja värvid. Töövahendid ja materjalid (villane, puuvillane, linane, akrüül), nende omadused ja hankimise võimalused. Materjalide sobivuse hindamine lähtuvalt valmistatavast esemest ja töövahenditest. Silmuskudumise põhisilmused ja tingmärgid (silmuste loomine, parempidine silmus, pahempidine silmus, ääresilmused, kudumi lõpetamine). Kavandamine (silmuste arvutamine, materjali kulu arvestamine, tehnoloogia määratlemine, töövahendite valik, koeskeemi ja lõigete koostamine). Kudumine koekirja järgi</p>

	<p>(edasi-tagasi kudumine, ringselt kudumine, ringvarraste kasutamine, kirjalise pinna kudumine). Mustrikord.</p> <p>5.Viimistlemine (pisivigade parandused, lõngaotste peitmine, pressimine/aurutamine, tärgeldamine, venitamine, detailide ühendamine).</p> <p>2. Heegeldamine. Heegeldamise traditsioonid Eestis: mustrid ja värvid. Töövahendid ja materjalid (puuvillane, linane, villane, akrüül), nende omadused ja hankimise võimalused. Materjalide sobivuse hindamine lähtuvalt valmistatavast esemest ja töövahenditest. Põhisilmused ja tingmärgid (algsilmus, ahelsilmus, aassilmus, kinnissilmus, poolsammas, ühekordne sammas). Tuniisi tehnika. Kavandamine (materjali kulu arvestamine, tehnoloogia määratlemine, töövahendite valik, heegelskeemi ja lõigete koostamine). Heegeldamine heegelskeemi järgi, mustrikord. Viimistlemine (pisivigade parandused, lõngaotste peitmine, pressimine/aurutamine, tärgeldamine, venitamine, detailide ühendamine).</p>
sh iseseisev töö	<p>1. Silmuskudumine</p> <p>1. Koostab juhendi alusel lähtuvalt teemast ettekande Eesti kudumise traditsioonidest, mustritest ja värvidest. ÕV1</p> <p>2. Heegeldamine</p> <p>1. Koostab juhendi alusel lähtuvalt teemast ettekande Eesti heegeldamise traditsioonidest, mustritest ja värvidest. ÕV1</p>
sh praktika	-
Õppemeetodid	Kirjanduse lugemine ja kokkuvõtte tegemine, analüüsiv kirjutamine, analüüs, praktiline töö, õppekäik, õpimapp, küsimuste esitamine ja vastamine, enesetestid, interaktiivne loeng
Hindamine	Moodulit hinnatakse eristavalt ehk hindeliselt, kujundav hindamine toimub kogu õppeperioodi jooksul
Hindamisülesanded	<p>1.Silmuskudumine</p> <p>1. Sooritab juhendi alusel kompleksülesande kudumise materjalide, töövahendite ja tingmärkide kohta.ÕV2</p> <p>2. Koostab vastavalt juhendile õpimapi, mis sisaldab tööjuhendeid ja nende järgi kootud, viimistletud ja nõuetekohaselt vormistatud tööproove ÕV3</p> <p>3. Koob vastavalt juhendile ja kavandile edasi-tagasi väikesemahulise töö parem- ja pahempidiste silmustega (näit.padi, sall, kott, mänguasi) ÕV3,4,5,6,7,8,9</p> <p>4. Koob vastavalt juhendile ja kavandile ringvarrastel väikesemahulise töö parem- ja pahempidiste silmustega (näit.müts,kaelussall) ÕV3,4,5,6,7,8,9</p> <p>5. Koob vastavalt juhendile ja kavandile ringselt (näit.sokid, soki sääär, kand, ots.) ÕV4,5,6,7,8,9</p>

	6. Koob vastavalt juhendile ja kavandile kirjaliselt (näit.(kiri)kindad. Kinda ranne, laba. põial, ots).ÕV4,5,6,7,8,9
	<p>2.Heegeldamine</p> <p>1.Sooritab kompleksülesande heegeldamise materjalide, töövahendite ja tingmärkide kohtaÕV2</p> <p>2.Koostab vastavalt juhendile õpimapi, mis saldab tööjuhendeid ja nende järgi heegeldatud, viimistletud ja nõuetekohaselt vormistatud tööproove ÕV3</p> <p>3. Heegeldab vastavalt juhendile ja kavandile (näit.käteräti, padjapüüri) äärepitsi etnograafilise koopia ÕV3,4,5,6,7,8,9</p> <p>4. Heegeldab vastavalt juhendile ja kavandile tuniisitehnikas eseme (näit.kott, kinda randmed) ÕV3,4,5,6,7,8,9</p> <p>5. Heegeldab vastavalt juhendile ja kavandile väikesemahulise eseme (vabal valikul) ÕV3,4,5,6,7,8,9</p>
sh hindekriteeriumid	<p>Lävend</p> <p>Õpilane kavandab ülesande alusel kootud ja heegeldatud lihtsalõikelisi esemeid, esitleb kavandit lähtuvalt ülesannetest, teostab tööproovid ja valmistab toote, koondab kavandid ning praktilised tööd õpimappi</p> <p>Hinne 4</p> <p>Õpilane kavandab ülesande alusel kootud ja heegeldatud lihtsalõikelisi esemeid, esitleb kavandit lähtuvalt ülesannetest, teostab tööproovid ja valmistab toote, koondab kavandid ning praktilised tööd õpimappi, süstematiseerib tööd, lisab omapoolseid tähelepanekuid esemete valmitamisest</p> <p>Hinne 5</p> <p>Õpilane kavandab ülesande alusel kootud ja heegeldatud lihtsalõikelisi esemeid, esitleb kavandi lähtuvalt ülesannetest, teostab tööproovid ja valmistab toote, koondab kavandid ning praktilised tööd õpimappi, süstematiseerib tööd, lisab omapoolseid tähelepanekuid esemete valmitamisest, analüüsib õpimapi põhjal oma arengut, praktilised tööd teostab tehnoloogiliselt laitmatult</p>
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Positiivne hinne kujuneb, kui õpilane on sooritanud hinnatavad praktilised tööd sh iseseisvad tööd vähemalt lävendi tasemel. Mooduli koondhinne kujuneb teostatud iseseisvate ja praktiliste tööde koondhindena.
sh hindamise meetodid	referaat, analüüs, esitlus, praktiline töö, iseseisev töö
	Lõimitud võtmepädevused

	Aine	Teemad	Tunde	Õpetaja
	Keel ja kirjandus	Õigekiri, lauseehitus, vastavus teemale	26	A.Karits, M.Sondberg, T.Terpitskaja
	Matemaatika	Mõõtmine, arvutamine, mõõtühikud, konstrueerimine, protsentarvutused	8	A.Karits, M.Sondberg, T.Terpitskaja
	Bioloogia	Loomsed ja taimsed materjalid	10	A.Karits, M.Sondberg, T.Terpitskaja
	Kehaline kasvatus	Ergonoomilised töövõtted, võimlemine	8	A.Karits, M.Sondberg, T.Terpitskaja
	Kunst	Joonistamine, kavandamine	26	A.Karits, M.Sondberg, T.Terpitskaja
Õppematerjalid	<p>Aljasmets, Erna, Heegeldamine, 1973 Valgus Aljasmets, E. Heegeldamine. Valgus, 1984. Aljasmets, E. Silmuskudumine 1971 Aljasmets, E. Heegeldatud äärepitsid , 1992 koolibri Aljasmets, E. Heegeldamine ja silmuskudumine. Koolibri, 1992. Artla, T., Ojaste A. (2000) Kindakirju Viru- ja Võrumaalt. Tallinn: TPÜ Kirjastus. Barnden, B. Heegeldamise piibel. Tallinn : Sinisukk, 2004 „200 heegeldatud ruutu“, Jan Eaton, Sinisukk 2005 Fassett, K. Family album: Knitting. London / osakonna raamatukogus ,B 10938. 1989. Fuhs, L. (2006) Suur sokiraamat. Kirjastus ERSEN Halding, S. Jämedate varrastega kiirelt kootud. Tallinn: Varrak. 2005. Hallik,C. Silmuskudumine, 2014 Varrak Hallik, C. Silmuskudumine. Tallinn: Eesti Riiklik Kirjastus, 1957 Hallik, C. Silmuskudumine. Tallinn : Kunst, 1973 „Hiiumaa heegelpitsid“ Kabur, Anu. Pink, Anu. Meriste, Mai. Meite Muhu mustrid, 2014</p>			

Kangro, Ulve. Setu pits, Räpina 2005
 Karjam, R. Kihnu Roosi kindakirjad. Tallinn ; Viljandi : Ajakirjade Kirjastus, 2008
 Kindad : õnnetähest männakirjani. Tartu : Eesti Rahva Muuseum, 2001
 Kivilo, L. Kindad. Tallinn : Mats, 1992
 Kivilo, L. Sokid : [käsiraamat kudumiseks]. Tallinn : Mats, 1991
 Konsin, K. Silmkoeesemed. Tallinn: Kunst. 1972.
 Käsitöö album 2, tehnikaid ja töövõtteid, Kunst 1987
 Manninen, I. Kindad. Tartu: 1927
 Meeri, T. Kudumisõpetus 1 – 5. Tallinn: Valgus. 1994-1996.
 Mulgi kindad. Pärnu: Heili, 1995
 Piiri, R. Kudumise koidik. *Käsitöö*, Tallinn 2008, kevad, lk 100-101
 Piiri, R. Kudumise uued perspektiivid. *Käsitöö*, Tallinn 2008, sügis, lk 94-95
 Piiri, R. Kindad. Õnnetähest männakirjani. Tartu. 2001.
 Pink, A. Kudumine : IV-IX klass. Türi : Saara Kirjastus, 2002
 Pink, A. Heegeldamine : IV-IX klass. Türi : Saara Kirjastus, 2004, 2008
 Pink, Anu, Siiri Reimann, Kristi Jõeste. Eesti silmuskudumine 1. Tavad ja tehnikad, 2010 Saara
 Praakli, A. Kirikindaid Setumaalt : mustriid Eesti Rahva Muuseumist eelmise sajandi teisest poolest. Tartu : A. Praakli, 2006
 Praakli, A. Kirikindad. I : Eesti Rahva Muuseumi kogude (kindamustrite) põhjal valmistatud rekonstruktsioonid : [pühendatud Ella Koern (Sarvik) mälestusele] = Patterned mittens. I : reconstructions of mittens based on the collection of the Estonian National Museum. Tartu : Elmatar, 2003
 Praakli, A. Kirikindad. II : Eesti Rahva Muuseumi kogude (kindamustrite) põhjal valmistatud rekonstruktsioonid = Patterned mittens. II : reconstructions of mittens based on the collection of the Estonian National Museum. Tartu : Elmatar, 2005
 Põldoja, M. Heegeldamine. Valgus, 1996.
 Radcliffe, M. Kudumine. Lahendused kõigile probleemidele. Ersen Kirjastus. 2007.
 Reimann, Siiri, Edasi, Aime. Haapsalu sall, 2009 Saara
 Reimann, Siiri, Edasi, Aime. Haapsalu rät, 2011, Saara
 Räpina kirikinda mustriid. Räpina : R. Varend, 2004
 Stanfield, L., Griffiths M. Kudumise entsüklopeedia. Sinisukk. 2001.
 Summatavet, K. Kihnu Roosi kindakirjad. Ajakirjade kirjastus, 2008
 Summatavet, K. Kihnu Roosi käsitöökoogu. Varrak 2010

	<p>Ormisson, H. Kihnu kirikindad. Pärnu : Värten, 1994</p> <p>Uus, I. Mõned nopped Kihnu näputööst : käsitöö abimaterjal põhikoolile = Mõnõd noppõd Kihnu njäputüest. Viljandi : Viljandi Kultuuriakadeemia, 2005</p> <p>„Väike kudumissõnastik. Concise Knitting Dictionary“, koostajad Kait Lubja, Anu Pink, 2014 Saara</p> <p>suur kindaraamat. eesti kihelkondade mustrid reet piiri 2013</p> <p>eesti labakindad ilma laande laiali aino praakli 2011</p> <p>eesti sokikirjad ilma laande laiali aino praakli 2010</p> <p>eesti kindakirjad ja sokikirjad elo lutsepp, irina tammis 2014</p> <p>„eesti käsitöö raamat“ tiia artla, ulve kangro, maret lehis, silja nõu, eeva talts, pegasus 2014</p> <p>Вязание : полная энциклопедия : [переводы с немецкого] (2006) Москва : АСТ : Астрель</p>
--	---

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)					Õpetajad
6	Õmblemise põhialused	12					M.Sondberg T.Terpitskaja
		Tunde	Teooria	Pr.töö	Praktik a	Is. töö	
		312	24	240	0	48	
		Sh. lõimitud võtmepädevusi 76 tundi					
Nõuded mooduli alustamiseks	läbitud moodul Materjaliõpetus ja kanga kujundamine						
Mooduli eesmärk	õpetusega taotletakse, et õpilane õmbleb vastavalt lõikele või tööjuhendile lihtsalõikelisi erinevatest materjalidest esemeid, järgib oma töös keskkonnahoiu põhimõtteid ja kasutab erialast sõnavara.						
Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid						
Õpilane 1. omab ülevaadet	Õpilane <ul style="list-style-type: none"> koostab ülesande alusel erinevaid infoallikaid ja asjakohast pildimaterjali kasutades ülevaate eesti õmbluskäsitöö 						

eesti õmbuskäsitöö ajaloost ja traditsioonilistest õmblustest	traditsioonidest, vormistab ülevaate elektrooniliselt korrektses eesti keeles <ul style="list-style-type: none"> ● nimetab vähemalt kolm eesti etnograafiliste rõivaesemete valmistamisel kasutatud õmblust
2. teab ühendusõmblusi, nende kasutusala ja töövõtteid, mõistab õmblemises kasutatavaid tingimärke ja õmblemise seoseid teiste tekstiilkäsitöö tehnoloogiatega, kasutab erialast sõnavara	<ul style="list-style-type: none"> ● nimetab ülesande alusel liht- ja ühendusõmblusi, kirjeldab nende tehnoloogiat ja kasutusala ning toob näiteid seostest teiste tekstiilkäsitöö tehnoloogiatega ● demonstreerib ülesande alusel ühendusõmbluste õmblemist ● nimetab joonistelt ja lõigetelt õmblemises kasutatavaid tingimärke, selgitab tähendusi ja kasutust, kasutab erialast sõnavara
3. teab põhilisi õmblemises kasutatavaid töövahendeid ja materjale, nende omadusi ja kasutusvõimalusi tekstiilkäsitöös ete valmistamisel	<ul style="list-style-type: none"> ● loetleb ülesande alusel õmblemises kasutatavad töövahendeid ja demonstreerib nende ohutut kasutamist ● nimetab ülesande alusel levinumaid kangaliike ja õmblemise abimaterjale ● grupeerib ülesande alusel kangaid nende kiulise koostise, valmistusviisi ja töötlusviisi põhjal, koostab elektroonilise ülevaate ● loetleb ülesande alusel õmblusmaterjalide omadusi ja kasutusalasid ● valib kavandi või tööjuhendi põhjal valmistatava tekstiilkäsitöö eseme planeerimisel omadustelt sobivad materjalid ja varub tööks vajalikud kangad ja abimaterjalid ● nimetab vähemalt viis õmblusmaterjale hankimise müügikohta ● kirjeldab ülesande alusel tekstiilmaterjalide kangaste ja õmblemise abimaterjalide hoiustamiseks vajalikke tingimusi

ning materjalide varumise võimalusi ning hoiustamise nõudeid	
4. planeerib eseme või kavandi põhjal töö käigu ja tööülesande täitmiseks vajaliku aja- ning materjalikulu, konstrueerib lihtsad lõiked, kasutab erialast sõnavara	<ul style="list-style-type: none"> • koostab ülesande alusel eseme või kavandi põhjal õmblemise töö käigu või juhendi koos tööks vajalike skeemide või joonistega, kasutab erialast sõnavara • konstrueerib kavandi ja mõõtude põhjal õmmeldava eseme detailide lõiked • koostab ülesande alusel tööplaani, milles selgitab tööde planeerimise vajadust ja tööproovi kasutamise vajadust • arvestab tööjuhendi või kavandi alusel toodete valmistamiseks vajaliku materjalikulu ja võimaliku ajakulu • valib kavandi või tööjuhendi alusel omadustelt omavahel sobivad kangad ja õmblemise abimaterjalid ning töövahendid, selgitab töövahendite otstarvet, kasutab erialast sõnavara
5. valmistab ette töökoha, kontrollib õmblusmasina ja õmblemise abivahendite korrasolekut ja seab need töökorda, kasutab erialast sõnavara	<ul style="list-style-type: none"> • selgitab ülesande alusel töökoha ettevalmistamise põhimõtteid ja ning valmistab oma töökoha õmblemiseks ette • hindab ja selgitab juhendi alusel õmblusmasina ja teiste õmblemise töövahendite korrasolekut, vajadusel korraldab lihtsamat hooldust
6. kavandab ning õmbleb sobivat tehnoloogiat kasutades kavandi	<ul style="list-style-type: none"> • teeb juhendi alusel õmblemiseks vajalikud eeltööd, märkides kangale lõimelõnga suuna, arvestades tööks vajalikud mõõdud ja/või lõiked selleks sobivaid töövahendeid kasutades • õmbleb juhendi alusel kavandi ja/või tööjoonise alusel tehnoloogiliselt õigete võtetega erinevaid lihtsalõikelisi esemeid, töötades seadmete ja töövahenditega turvaliselt ja ergonoomiliselt

<p>ja tööjoonise alusel lihtsalõikelisi esemeid, arvestades kvaliteedinõuetega, viimistleb esemed nõuetekohaselt, kasutab ergonoomilisi ja ohutuid töövõtteid, järgib säästlikku materjali kasutamist</p>	<ul style="list-style-type: none"> • järgib õmmeldes juhendis etteantud kvaliteedinõudeid, selgitab materjali säästliku kasutamise põhimõtteid ja vajadust • viimistleb juhendi alusel õmmeldud eseme, arvestades tööks kasutatud materjali kiulist koostist ja põhidetallide lõimelõnga suunda, selgitab oma tegevust
<p>Teemad, alateemad</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Õmbluskäsitöö traditsioonid Eestis. Traditsioonilised õmblused etnograafilistel esemetel. Õmblemise seosed teiste tekstiilkäsitöö tehnoloogiatega. 2. Õmblemise põhimõisted (õmblusdetailid, töötlemine, triikimine, pressimine, traageldamine, lihtõmblus, äärestamine, palistused, piste pikkus, piste laius, õmblusvaru, niidi pingereguleerimine, kanga koeserv, lõimesuund). Erialane sõnavara inglise keeles. Õmbluste tähised ja tingmärgid. Töövahendid ja nende kasutamine (lõikamis-, mõõtmis- ja triikimisvahendid, nõelad; õmblusmasin ja selle osad, universaalõmblusmasina tööpõhimõte ja niiditamine). Töövahendite hankimise võimalused. 3. Õmblusmaterjalid (erinevad kangad; abimaterjalid - liimiriided, nõörid, paelad, vatiin, niidid, furnituur) nende omadused, kasutamine. Materjalide hankimise võimalused ja hoiustamise tingimused. 4. Õmblustehnoloogia. Lihtsad õmblustehnoloogilised töövõtted (lihtühendusõmblus, pesuõmblus, kappõmblus, palistused, kandid, voodri ühendamine kottidele, tõmbluku õmblemine). Kanga lõimesuuna määramine. Õmblustele esitatavad kvaliteedinõuded. Materjalile vastava niidi ja õmblusmasina nõela valimine, masina seadistamine vastavalt materjalile ja õmblusoperatsioonile. Universaal- ja äärestusmasinal erinevate kvaliteetsete masinõmbluste saavutamine. Abimaterjalide kasutamine õmblustöodes. Furnituuri õmblemine. 5. Õmblustöö kavandamine. Kavandamine, tööjoonise tegemine mõõtkavas ja lihtsate lõigete konstrueerimine

	<p>(tasku, kotisangad, kotivooder).</p> <p>6. Töö planeerimine. Tööde käigu planeerimine, aja- ja materjalikulu arvutamine</p> <p>7. Õmblemine (töökoha otstarbekas ettevalmistus, õmblemise eeltööd ja materjalide säästlik kasutamine, töövahendite ja seadmetega turvaline ja ergonoomiline töötamine, universaalõmblusmasina puhastamine ja lihtsamad hooldustööd, õmblemise töövõtete kasutamine käsitöoesemete kvaliteetsel viimistlemisel).</p> <p>8. Õmblustöö lõpetamine. Õmblustööde viimistlemine ja hooldamine (arvestamine materjali kiulise koostise ja lõimelõnga suunaga, ühes tootes kasutatud erinevate materjalidega eseme kuumniiske töötlemine ja viimistlemine).</p>
sh iseseisev töö	<ul style="list-style-type: none"> • Kavandab iseseisvalt juhendi alusel lihtslõikelised esemed (näiteks: tasku, kott, töövahendite kott, padjapüür, linik, käterätik, lapitehnikas toode) <ul style="list-style-type: none"> ■ Hinnatakse: Toote kavandit, mis vastab etteantud juhendile (ÕV3 ja ÕV4)
sh praktika	-
Õppemeetodid	Loeng, selgitused, demonstratsioon, iseseisev töö erinevate infoallikatega, praktilised harjutused, kavandamine, praktiline töö, esitlus, analüüs
Hindamine	Moodulit hinnatakse eristavalt ehk hindeliselt, kujundav hindamine toimub kogu õppeperioodi jooksul
Hindamisülesanded	<ol style="list-style-type: none"> 1. Koostab juhendi alusel rühmatööna ülevaate (ÕV 1), <ol style="list-style-type: none"> a. õmbluskäsitöö traditsioonid Eestis b. etnograafiliste esemete valmistamisel kasutatud õmblused 2. Selgitab ülesande alusel erinevate õmbluste tehnoloogiat ja kasutusala, seostab teiste tekstiilkäsitöö tehnoloogiatega, teostab tööproovil liht- ja ühendusõmbluseid, kantide ja palistuste õmblemist (ÕV2) 3. Selgitab ülesande alusel õmblemisel kasutatavaid tingmärke, nimetus ka inglise keeles (ÕV2) 4. Seostab rühmatööna ülesande alusel (ÕV3) <ol style="list-style-type: none"> a. õmblemisel kasutatavad levinumad kangaliigid, abimaterjalid, töövahendid ja nende kasutusala b. erinevate kangaliikide ja materjalide hoiustamise tingimused ja varumise võimalused <ul style="list-style-type: none"> ■ Hinnatakse: (HÜ 1-4 Kompleksülesanne)Lõikamis-, mõõtmis- ja triikimisvahendite, nõelte; õmblusmasinate ja selle osade tundmist, universaalõmblusmasina tööpõhimõtte ja niiditamise oskust, liht- ja ühendusõmbluste, kantide ja palistuste teostamist ülesande alusel ja nende äratundmist erinevatel valmistoodetel, seostamise oskust teiste tekstiilkäsitöö tehnoloogiatega, õmblemise tingmärkide tundmist ja nende inglise keelsete nimetuste teadmist, kangaliikide ja

	<p>abimaterjalide määramist, töövahendite ergonoomilist kasutamist (ÕV 1-4)</p> <p>5. Konstrueerib ülesande alusel (aluseks iseseisva tööna valminud toodete kavandid) esemete (näiteks: tasku, kott, töövahendite kott, padjapüür, linik, käterätik, lapitehnikas toode) lõiked,</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Hinnatakse: toote konstruktsiooni ja selle kirjeldust, mis vastab antud ülesandele (ÕV4) <p>6. Valmistab ülesande alusel (iseseisva tööna valminud toodete kavandid) esemed (näiteks: tasku, kott, töövahendite kott, padjapüür, linik, käterätik, lapitehnikas toode)</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Hinnatakse: Valmistatud tooteid, nende üksiksõlmi ja vastavust lähteülesandele (ÕV 5 ja ÕV 6) <p>7. Koostab juhendi alusel õpimapi</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Hinnatakse: Õpimappi ja selle analüüsi (ÕV 1-6)
sh hindekriteeriumid	<p>Lävend Õpilane kavandab juhendi alusel lihtsalõikelised esemed, leiab seosed materjalide valiku, tehnoloogiliste töövõtete ja töötegemiseks vajalike seadmete vahel, oskab hinnata seadmete ja töövahendite korrasolekut, valmistab tooted, tehnoloogiliselt õigete töövõtetega, koondab kavandid ning praktilised tööd õpimappi</p> <p>Hinne 4 Õpilane kavandab juhendi alusel lihtsalõikelised esemed, leiab seosed materjalide valiku, tehnoloogiliste töövõtete ja töötegemiseks vajalike seadmete vahel, oskab hinnata seadmete ja töövahendite korrasolekut, valmistab toote, töötab tehnoloogiliselt õigete töövõtetega koondab kavandid ning praktilised tööd õpimappi süstematiseerib tööd, lisab omapoolseid selgitusi töövõtete ja kompositsiooni kohta,</p> <p>Hinne 5 Õpilane kavandab juhendi alusel lihtsalõikelised esemed, leiab seosed materjalide valiku, tehnoloogiliste töövõtete ja töötegemiseks vajalike seadmete vahel, oskab hinnata seadmete ja töövahendite korrasolekut, valmistab toote, töötab tehnoloogiliselt õigete töövõtetega, koondab kavandid ning praktilised tööd õpimappi süstematiseerib tööd, lisab omapoolseid selgitusi töövõtete ja kompositsiooni kohta, analüüsib oma arengut, praktilised tööd teostab tehnoloogiliselt laitmatult</p>
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Positiivne hinne kujuneb, kui õpilane on sooritanud hinnatavad praktilised tööd sh iseseisvad tööd vähemalt lävendi tasemel. Mooduli koondhinne kujuneb teostatud iseseisvate ja praktiliste tööde koondhindena.
sh hindamismeetodid	teoreetiliste teadmiste ja praktiliste oskuste analüüs, test, rühmatööna kaaslastele tagasiside, õpimapp, praktiline töö, iseseisev töö

Lõimitud võtmepädevused				
	Aine	Teemad	Tunde	Õpetaja
	Keel ja kirjandus	Õigekiri, lauseehitus, vastavus teemale, sisuline ülesehitus	26	M.Sondberg/ T.Terpitskaja
	Matemaatika	Mõõtmine, arvutamine, mõõtühikud, mõõtühikute vahelised seosed, mõõtühikute teisendamine, konstrueerimine, jooned tasandil, protsentarvutused	8	M.Sondberg/ T.Terpitskaja
	Ajalugu	Vaimne kultuur 18.-20. saj	10	M.Sondberg/ T.Terpitskaja
	Kehaline kasvatus	Ergonoomilised töövõtted, võimlemine	6	M.Sondberg/ T.Terpitskaja
	Kunst	Suhestumine tarbekunsti ja rahvakultuuriga läbi kogemuse	26	M.Sondberg/ T.Terpitskaja
Õppematerjalid	<p>Mida kanti, millal kanti : rõivastuse põhjalik illustreeritud ajalugu antiikajast üheksateistkümnenda sajandini : põhineb Friedrich Hottenrothi ja Auguste Racinet teostel. Tallinn : Tänapäev, 2008</p> <p>Kaarma, M. Voolmaa, A. Eesti rahvarõivad. Tallinn: Eesti Raamat, 1981</p> <p>Kaarma, M. Voolmaa, A. Eesti rahvarõivad: rahvarõivaste valmistamise juhend. Tallinn: Eesti Raamat, 1981</p> <p>Pulmawärk : soome-ugri pulmadega seotud esemed Eesti Rahva Muuseumi kogudest. Tartu : Eesti Rahva Muuseum, 2005</p> <p>Manninen, I. Eesti rahvariieide ajalugu. Tartu : Eesti Rahva Muuseum, 2009</p> <p>Boncamper, I. Tekstiilkiud : käsiraamat. Tallinn : Eesti Rõiva- ja Tekstiililiit, 2000</p> <p>Tervonen, A. Kangad. Tallinn: Argo, 2006</p> <p>Viikna, A. Tekstiilikeemia I. Ettevalmistusprotsessid. Tallinn: TTÜ Kirjastus, 2004</p> <p>Valk, P. Tekstiilid meie ümber. <i>Käsitöö</i>, Tallinn 2007, suvi, lk 98-99.</p>			

	<p>Valk, P. Taimsed kiud. <i>Käsitöö</i>, Tallinn 2007, talv, lk 102-103.</p> <p>Valk, P. Tekstiilikiud ja nende omadused. <i>Käsitöö</i>, Tallinn 2007, sügis, lk 95.</p> <p>Valk, P. Sünteeskiud. <i>Käsitöö</i>, Tallinn 2008, talv, lk 100-101</p> <p>Valk, P. Loomsed kiud. <i>Käsitöö</i>, Tallinn 2008, kevad, lk 102-103.</p> <p>Valk, P. Keemilised kiud. <i>Käsitöö</i>, Tallinn 2008, sügis, lk 100-101</p> <p>Valk, P. Loomsed kiud II. Siid. <i>Käsitöö</i>, Tallinn 2008, suvi, lk 102-103</p> <p>Tõnurist, I. Rahvarõivakandja abiline. Tallinn : I. Tõnurist, 2003</p> <p>Gorelov, E., Hints, P., Kabanova, E., Rätsep, K., Viir, P. Naiste ja laste kergete rõivaste õmblemise tehnoloogia. Tallinn, Valgus. 1971.</p> <p>Kivilo, L. Õmlemine. Tallinn, Valgus. 1983.</p> <p>Sokk, K., Soone, O. Õmble ise. Tallinn, Valgus, 1982.</p> <p>http://www.e-ope.ee/download/euni_repository/file/3791/OT_2.osa.zip/index.html</p> <p>http://www.innove.ee/UserFiles/Kutseharidus/%C3%95ppekava/Omblusseadmed.pdf</p>
--	---

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)					Õpetajad
		Tunde	Teooria	Pr.töö	Praktika	Is. töö	
7	Tikkimise põhialused	9					M.Sondberg T.Terpitskaja
		234	30	168	0	36	
		Sh. lõimitud võtmepädevusi 74 tundi					
Nõuded mooduli alustamiseks	läbitud moodul: Materjaliõpetus ja kanga kujundamine						
Mooduli eesmärk	õpetusega taotletakse, et õpilane tikib esemeid vastavalt mustrijoonisele või tööjuhendile, kasutades ühe- ja						

	kaherealisi põhipisteid, järgib oma töös keskkonnahoiu põhimõtteid ja kasutab erialast sõnavara.
Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid
<p>Õpilane</p> <p>1) omab ülevaadet tikkimise traditsioonidest Eestis ning teab levinumate eesti etnograafiliste tikandite mustri- ja värvilahendusi ning tikkimispisteid</p>	<p>Õpilane</p> <ul style="list-style-type: none"> • koostab ülesande alusel ülevaate eesti tikkimise traditsioonidest, tikandite etnograafilistest mustri- ja värvilahendustest, kasutab erinevaid infoallikaid ja asjakohast pildimaterjali, vormistab ülevaate elektrooniliselt korrektses eesti keeles • nimetab vähemalt viis kõige levinumat eesti etnograafilist tikkimispistet, mida kasutati tikitud rõiva- ja sisustusesemetel
<p>2) tikib tehnoloogiliselt õigesti ühe- ja kaherealisi põhipisteid ning ühesuunalisi pilusid, kasutab erialast sõnavara</p>	<ul style="list-style-type: none"> • nimetab ülesande alusel ühe- ja kaherealisi põhipisteid, kirjeldab nende tehnoloogiat ja kasutusala, kasutab erialast sõnavara • demonstreerib ülesande alusel tehnoloogiliselt õigete töövõtete ja suundadega ühe- ja kaherealiste põhipistete ning ühesuunaliste pilude tikkimist
<p>3) omab ülevaadet tikkimiseks kasutatavatest materjalidest ja töövahenditest, nende omadustest ja kasutusvõimaluste</p>	<ul style="list-style-type: none"> • nimetab ülesande alusel levinumaid tikkimiseks sobivaid kangaliike, tikkimise materjale ning töövahendeid • loetleb ülesande alusel tikkimiseks sobivate aluskangaste ja tikkimismaterjalide omadusi ja kasutusalasid • nimetab vähemalt kolm tikkimiseks sobivate kangaste, tikkimismaterjalide ja töövahendite müügikohta • kirjeldab ülesande alusel kangaste ja tikkimismaterjalide hoiustamiseks vajalikke tingimusi

<p>st tekstiilkäsitööesemete valmistamisel ning varub tööks vajalikud materjalid, hoiustab need nõuetekohaselt</p>	
<p>4) kavandab eseme vastavalt materjalile ja valitud tehnoloogiale, arvestades värvusõpetuse ja kavandamise põhimõtteid ning loeb etteantud kavandeid</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● valmistab ülesande alusel tehnoloogiliselt lihtsa tikandiga kaunistatud eseme kavandi, visandades idee ja selgitades värvusõpetuse ning eseme funktsioonist lähtuva kompositsiooni valiku põhimõtteid ● esitleb enda tehtud või ette antud kavandit, selgitab valitud aluskanga ja tikkimismaterjalide omavahelist ning tehnoloogia sobivust, kasutab korrektselt erialast sõnavara
<p>5) planeerib etteantud eseme või kavandi ja mustrijoonise põhjal töö käigu ja tööülesande täitmiseks vajaliku aja- ja materjalikulu,</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● koostab juhendi alusel etteantud eseme või kavandi ja mustrijoonise põhjal tikkimise töö käigu või juhendi, kasutab erialast sõnavara ● koostab ülesande alusel tööplaani, milles selgitab tööde planeerimise ja tööproovi kasutamise vajadust ● arvestab kavandi ja mustrijoonise põhjal ning tööproovi abil tikandi valmistamiseks vajaliku materjalikulu ja võimaliku ajakulu

kasutab erialast sõnavara	
6) valmistab ette töökoha, kontrollib tikkimise töövahendite korrasolekut ja seab need töökorda ning teeb tikkimiseks vajalikud eeltööd,	<ul style="list-style-type: none"> ● valib kavandi või tööjuhendi alusel omavahel sobiva aluskanga, tikkimismaterjali ja töövahendid, selgitab töövahendite otstarvet, kasutab erialast sõnavara ● selgitab ülesande alusel töökoha ettevalmistamise põhimõtteid ja valmistab töökoha tikkimiseks ette ● hindab juhendi alusel tikkimise töövahendite korrasolekut, vajadusel teeb lihtsamat hooldust ● teeb juhendi alusel tikkimiseks vajalikud eeltööd, märkides kangale lõimelõnga suuna, arvestades tööks vajalikud mõõdud ja keskkohad ning märkides ja vajadusel kinnitades mustrijoonise kangale, kasutades sobivaid töövahendeid
7) kavandab ja tikib sobivat tehnoloogiat kasutades kavandi või tööjoonise alusel esemeid, arvestades kvaliteedinõuetega, viimistleb esemed nõuetekohaselt, kasutab ergonoomilisi ja ohutuid töövõtteid, järgib säästliku materjalikasutuse ja keskkonna	<ul style="list-style-type: none"> ● tikib juhendi alusel kavandi või tööjoonise alusel tehnoloogiliselt lihtsa tikandiga erinevaid esemeid, kasutades ergonoomilisi ja ohutuid töövõtteid ● järgib tikkides juhendis etteantud kvaliteedinõudeid, selgitab materjali säästliku kasutamise põhimõtteid ja vajadust ● viimistleb juhendi alusel tikitud eseme, arvestades tööks kasutatud materjali kiulist koostist, selgitab oma tegevust ning viimistlemise vajadust

hoidmise põhimõtteid	
Teemad, alateemad	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tikkimise traditsioonid Eestis (ülevaade erinevate Eesti paikkondade traditsioonilistest tikanditest, tikitud esemete liigid, mustri- ja värvilahendused, kasutatud tikkimispisted ja esemetega seotud kombestik). 2. Tikkimise põhimõisted (piste, pistevahe, piste kõrgus, piste pikkus, üherealine piste, kaherealine piste, piste suund, kaunistuspiste, tarbepiste, pilujoon, pilupalistus). 3. Töövahendid (nõelad, sõrmkübarad, tikkimisraamid, tikkimislubid, käärid, triikraud, märkimisvahendid), nende kasutamine ja hankimise võimalused, hooldamine. 4. Tikkimismaterjalid (erinevad tikkimiseks sobivad kangad, abikangad - kanvaa, haihtuvad kangad, tikitav pael; tikkimisniidid ja lõngad). Materjalide omadused, kasutamine, hankimise võimalused ja hoiustamise tingimused. Materjali valimine lähtuvalt tikkimistehnikast, omavahel sobiva aluskanga ja tikkimislõngade või –niitide valik. 5. Tikkimise tehnoloogia (niidiotsa kinnitamine tikkimisriidele töö alguses ja lõpus, ühe- ja kaherealiste pistete tehnoloogia).Tikkimistöole esitatavad kvaliteedinõuded. 6. Tikandi kavandamine. Kavandamine ja mõõtkavas tööjoonise tegemine. 7. Töö planeerimine. Töö käigu planeerimine, aja- ja materjalikulu arvutamine. 8. Tikandi eeltööd. Tikkimine (tööjooniselt ja kavandilt vajaliku info lugemine, töökoha otstarbekas ettevalmistus, eeltööd ja materjalide säästlik kasutamine, turvaline ja ergonoomiline töötamine). 9. Etnograafilised tikandid: <ul style="list-style-type: none"> • Mulgi ja Kihnu arhailised tikandid; • Setu kastpistetikand (etnograafilised esemed, värvilahendused, materjalid, kasutatavad pisted, tehnoloogia, motiivide sümboolika); • Lõuna-Eesti geomeetriline tikand (etnograafilised esemed, värvilahendused, kasutatavad pisted ja materjalid, tehnoloogia, tikandi äärekirjad), lilltikand, hääbetikand ja ühesuunalised pilud (etnograafilised esemed, värvilahendused, kasutatavad pisted, tehnoloogia); • Etnograafiliste tikandite kasutamine kaasajal. 10. Tikkimistö lõpetamine. Tikandite viimistlemine ja hooldamine (tikandite palistuste kinnitamine tikkimispistetega - üleloomis-, sämp-, punus-, nõõpaugupiste, losud, laisalõnga kinnitamine, pilupalistus). Ühes tootes kasutatud erinevate materjalidega eseme kuumniiske töötlemine ja viimistlemine.

sh iseseisev töö	Kavandab juhendi alusel erinevatele toodetele (näiteks: käterätik, linik, kott, tasku, padjakate, nõelapadi) lihtsa tikandiga kaunistused <ul style="list-style-type: none"> ■ Hinnatakse: Toote kavandit, mis vastab juhendile (ÕV 4 ja ÕV 5)
sh praktika	-
Õppemeetodid	Loeng, vestlused, iseseisev töö erinevate infoallikatega, praktiline harjutamine ja töö, kavandamine, esitlus, analüüs
Hindamine	Moodulit hinnatakse eristavalt ehk hindeliselt, kujundav hindamine toimub kogu õppeperioodi jooksul
Hindamisülesanded	<ol style="list-style-type: none"> 1. Koostab juhendi alusel rühmatööna elektroonilise ülevaate (ÕV 1) <ol style="list-style-type: none"> a. Tikkimise traditsioonid Eestis, enamlevinud etnograafilised pisted b. tikandite etnograafilised mustri- ja värvilahendused 2. Demonstreerib tehnoloogiliselt õiged töövõtted ühe- ja kaherealiste põhipistete ning ühesuunaliste pilude tikkimiseks (ÕV 2) 3. Koostab rühmatööna ülesande alusel ülevaate (ÕV3) <ol style="list-style-type: none"> a. tikkimiseks sobivad kangaliigid, materjalid ja töövahendid b. tikkimiseks sobivate aluskangaste ja tikkimismaterjalide omadused ja kasutusala c. tikkimiseks sobivate kangaliikide ja materjalide hoiustamise tingimused <ul style="list-style-type: none"> ■ Hinnatakse: Kompleksülesanne (HÜ 1-3) ühe- ja kaherealiste põhipistete ning ühesuunaliste pilude rakendamist tööproovil ja nende äratundmist valmistöödel, tehnoloogiliselt õigete töövõtete kasutamist, sobivate kangaliikide, materjalide ja töövahendite valikut ja ergonoomilisi töövõtteid tikkimise proovitöö teostamisel (ÕV 1-3) 4. Valmistab ülesande alusel, kavandi ja mustrijoonise põhjal tööproovi ning arvutab etteantud tikandi valmistamiseks vajaliku materjalikulu ja võimaliku ajakulu .(ÕV 4, 5, 6) 5. Teeb ülesande alusel (iseseisva tööna valminud kavandi põhjal) tikkimise alustamiseks vajalikud eeltööd, valmistab ette töökoha, valib sobivad töövahendid ja materjalid, <ul style="list-style-type: none"> ■ Hinnatakse: Tikandi kandmist materjalile, materjali kasutust, töövahendite valikut (ÕV 6) 6. Teostab lähtuvalt ülesandest väikesemahulise tikkimistöö ja viimistleb selle <ul style="list-style-type: none"> ■ Hinnatakse: Tehnoloogiliselt õigete ja ergonoomiliste töövõtete kasutamist, tikandi lõpptulemust ja selle viimistlust (ÕV 7) 7. Koostab juhendi alusel õpimapi

	Hinnatakse: Õpimappi ja selle analüüsi (ÕV 1-7)			
sh hindekriteeriumid	<p>Lävend Õpilane kavandab juhendi alusel väikesemahulise tikandiga toote, leiab seosed materjalide valiku, tehnoloogiliste töövõtete ja töövahendite vahel, oskab hinnata aja- ja materjalikulu, valmistab toote, koondab kavandid ning praktilised tööd õpimappi</p> <p>Hinne 4 Õpilane kavandab juhendi alusel väikesemahulise tikandiga toote, leiab seosed materjalide valiku, tehnoloogiliste töövõtete ja töövahendite vahel, oskab hinnata aja- ja materjalikulu, valmistab toote, koondab kavandid ning praktilised tööd õpimappi, süstematiseerib tööd, lisab omapoolseid selgitusi värvusõpetuse ja kompositsiooni kohta, töötab tehnoloogiliselt õigete töövõtetega</p> <p>Hinne 5 Õpilane kavandab juhendi alusel väikesemahulise tikandiga toote, leiab seosed materjalide valiku, tehnoloogiliste töövõtete ja töövahendite vahel, oskab hinnata aja- ja materjalikulu, valmistab toote, koondab kavandid ning praktilised tööd õpimappi, süstematiseerib tööd, lisab omapoolseid selgitusi värvusõpetuse ja kompositsiooni kohta, töötab tehnoloogiliselt õigete töövõtetega, analüüsib oma arengut, praktilised tööd teostab tehnoloogiliselt laitmatult</p>			
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Positiivne hinne kujuneb, kui õpilane on sooritanud hinnatavad praktilised tööd sh iseseisvad tööd vähemalt lävendi tasemel. Mooduli koondhinne kujuneb teostatud iseseisvate ja praktiliste tööde koondhindena.			
sh hindamismeetodid	referaat, analüüs, demonstratsioon, õpimapp, esitlus, praktiline töö, iseseisev töö			
	Lõimitud võtmepädevused			
	Aine	Teemad	Tunde	Õpetaja
	Keel ja kirjandus	Õigekiri, lauseehitus, vastavus teemale, sisuline üleseehitus	28	M.Sondberg
	Matemaatika	Mõõtmine, arvutamine, mõõtühikud, mõõtühikute vahelised seosed, mõõtühikute teisendamine, konstrueerimine, jooned tasandil,	4	M.Sondberg/ T.Terpitskaja

		protsentarvutused		
	Ajalugu	Vaimne kultuur 18.-20. saj	10	M.Sondberg/ T.Terpitskaja
	Kehaline kasvatus	Ergonoomilised töövõtted, võimlemine	6	M.Sondberg/ T.Terpitskaja
	Kunst	Suhestumine tarbekunsti ja rahvakultuuriga läbi kogemuse	26	M.Sondberg / T.Terpitskaja
Õppematerjalid	<p>Vunder, E. Eesti rahvapärane taimornament tikandis. Tallinn: Kunst, 1992</p> <p>Kivilo, L. Lilltikand. Tallinn : Valgus, 1992</p> <p>Kirst, L. Muhi tikand. Pärnu: Heili, 1995</p> <p>Pink, A. , Kabur A., Meriste M. Meite muhi mustriid, 2010</p> <p>Lihula lilltikand ja meistriid. Lihula : Lihula Rahvaülikool, 2009</p> <p>Riitsaar, R. Seto tikand. Obinitsa : Seto Ateljee Galerii, 2007</p> <p>Karjam, R. Elumõnu : [kogumik Kihnu käsitöömustriidest] / Ärna Roosi. Pärnu : Kihnu Kultuuri Instituut, 2009</p> <p>Kaarma, M. Voolmaa, A. Eesti rahvarõivad: rahvarõivaste valmistamise juhend. Tallinn: Eesti Raamat, 1981</p> <p>Linnus, H. Tikand eesti rahvakunstiis. I, Põhja-Eesti ja saared. Tallinn : Eesti Riiklik Kirjastus, 1955</p> <p>Linnus, H. Tikand eesti rahvakunstiis. II, Lääne-Eesti ja Lõuna-Eesti. Tallinn : Eesti Raamat, 1973</p> <p>Linnus, H. Tikkimine. Tallinn : ENSV Kunst, 1960</p> <p>Kivistik, V. Pilutikand. Tallinn: Valgus, 1996</p> <p>Kuigo, E. Lilltikandist eesti rahvakunstiis 19. saj. lõpul ja 20. saj. algu-poolel. <i>ERM aastaraamat XXVI</i>, Tartu 1972, lk 119–148</p> <p>Kirst, L. 10 Muhi mustriid. http://www.muhtikand.ee/e-mustriid. 12.09.2009</p> <p>Piiri, R. Tikandiid - oma aja üriidud. <i>Käsiitöö</i>, Tallinn 2007, veebruar, lk 104-105</p> <p>Piiri, R. Baroki ja rokokoo mõjutustega lillkiri. <i>Käsiitöö</i>, Tallinn 2007, suvi, lk 100-101</p> <p>Piiri, R. Lilltikand 19.sajandi lõpus ja 20. sajandi alguses. <i>Käsiitöö</i>, Tallinn 2007, sügis, lk 101-102</p> <p>Piiri, R. 20. sajandi - uued moed ja mõjutused. <i>Käsiitöö</i>, Tallinn 2007, talv, lk 100-101</p>			

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)					Õpetajad
8	Kangakudumise põhialused	11					H. Ahun-Vaarpuu
		Tunde	Teooria	Pr.töö	Praktika	Is. töö	
		286	60	190	0	36	
		Sh. lõimitud võtmepädevusi 90 tundi					
Nõuded mooduli alustamiseks	Puuduvad						
Mooduli eesmärk	õpetamisega taotletakse, et õpilane rakendab kangasteljed ja koob kavandi või tööjoonise põhjal toote, kasutades algsiduseid, valib sobivad materjalid ja tehnoloogia, järgib oma töös keskkonnahoiu põhimõtteid, kasutab erialast sõnavara.						
Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid						
Õpilane 1)omab ülevaadet eesti kangakudumise traditsioonidest, mustritest ja värvidest	Õpilane <ul style="list-style-type: none"> koostab ülesande alusel ülevaate eesti kangakudumise traditsioonidest, mustritest ja värvidest, kasutab erinevaid infoallikaid, vormistab ülevaate elektrooniliselt korrektses eesti keeles 						
2)kavandab eseme vastavalt materjalile ja valitud tehnoloogiale, arvestades kavandamise põhimõtteid	<ul style="list-style-type: none"> koostab ülesande alusel telgedel kootud eseme kavandi esitleb kavandit, selgitades valitud materjali ja tehnoloogia seost, kasutades erialast sõnavara 						
3)omab ülevaadet põhilistest kangakudumisel	<ul style="list-style-type: none"> nimetab ülesande alusel telgedel kootud toote kudumisel kasutatavaid materjale ja loetleb nende kasutusvõimalusi omadustest lähtuvalt, toob näiteid. selgitab ülesande alusel kangakudumiseks vajalike materjalide varumise võimalusi ja hoiustamise nõudeid 						

<p>kasutatavatest materjalidest, nende omadustest ja kasutusvõimalustest, varub sobivad materjalid ja hoiustab nõuetekohaselt</p>	
<p>4) valmistab ette töökoha, tunneb kangastelgede osi ja kangakudumise abivahendeid, kontrollib nende korrasolekut ja seab kangasteljed töökorda, kasutab erialast sõnavara</p>	<ul style="list-style-type: none"> • selgitab ülesande alusel töökoha ettevalmistamise põhimõtteid ja nimetab võimalikke puudusi telgede ning abivahendite juures • demonstreerib ülesande alusel kangastelgede töökorda seadmist ja nimetab kangastelgede osad, kasutab erialast sõnavara • nimetab ülesande alusel kudumise abivahendeid ja selgitab nende otstarvet, kasutab erialast sõnavara
<p>5) planeerib tööde järjekorra ja tööülesande täitmiseks vajaliku aja- ja materjalikulu, arvestades toodete hulgaga</p>	<ul style="list-style-type: none"> • koostab ülesande alusel tööde järjekorra, selgitab töö planeerimise vajadust • arvestab ülesande alusel toodete valmistamiseks vajaliku materjalikulu ja võimaliku ajakulu
<p>6) kavandab ja koob telgedel sobivat tehnoloogiat kasutades kavandi või tööjoonise alusel esemeid; kasutab seejuures</p>	<ul style="list-style-type: none"> • selgitab kootud eseme ja kangakirja põhjal lõime ja koelõnga omavahelist seost • koob telgedel juhendi alusel kavandi või tööjoonise alusel algsiduseid kasutades erinevaid esemeid, kasutab ergonoomilisi ja ohutuid töövõtteid • selgitab ülesande alusel materjali säästliku kasutamise põhimõtteid ja vajadust • demonstreerib ülesande alusel eseme nõuetekohast viimistlemist, kirjeldab viimistlemise erinevaid viise ning selgitab viimistlemise vajadust

<p>ergonoomilisi ja ohutuid töövõtteid; viimistleb tööd nõuetekohaselt, järgib säästliku materjalikasutuse ja keskkonna hoidmise põhimõtteid</p>	
<p>Teemad, alateemad</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kangakudumise traditsioonid Eestis. Esemete liigid, mustrid, värvid, kombestik. 2. Kangakudumise põhimõisted (kangas, rakendus, kangakiri, niietus, tallamine, sidus, siduspiste, lõngajooks, järjeline niietus, nurkne niietus, algsidused) 3. Töövahendid. Liht- ja kiriteljed, telgede osad. Abitöövahendid (käärpuu, reha, suga, soasulane, sidusetraat, kerilaud, haspel, vokk, käsi- ja elektriline poolija, süstik, süstikupool, piirits, kangapingutaja) ja nende kasutamine. 4. Algsidused. Labane, toimne ja atlass-sidus ning nende lihtsamad tuletised (panama, kanvaa, nurk- ja risttoimne). Kirjakorra ja siduse märkimine. 5. Kudumismaterjalid (vill, siid, puuvill, linane, akrüül), nende omadused ja hankimise võimalused 6. Kavandamine. Kavandamine ja mõõtkavas tööjoonise tegemine. 7. Töö planeerimine. Planeerimine ja arvutamine (soa valik, kirjakord, kokkutõmbe protsent ja selle arvestamine, äärelõngad). Lõime tiheduse ja pikkuse arvutamine. 8. Töö dokumenteerimine. Tööde järjekord ja planeerimine orienteeruva ajakulu arvestamine, aja üles märkimine. Lõime ja kanga kaalu fikseerimine, ruutmeetri lõime ja kanga kaalu arvutamine, orienteeruva materjalikulu arvestamine 9. Lõime seadmine. Lõime käärimine 1-4 lõngaga (triibulise lõime, veniva ja mitteveniva materjali käärimine). Lõime panek kangastelgedele (rehatamine, lõime kerimine poomile, esimese vaheliku fikseerimine; niietamine ja soastamine, vigade ennetamine, ette sidumine; siduse tegemine ja korrigeerimine). 10. Kudumine. Poolimine, piiritsa täitmine koematerjaliga, süstiku ja piiritsaga kudumine, kangapingutaja kasutamine. Erineva tihedusega ühtlase kanga kudumine, paberšabloonide kasutamine, erinevate materjalide kasutamine ühes kangas, koelõnga jätkamine. Katkenud lõimelõnga parandamine, purunenud niisiku asendamine, kanga maha võtmine. 11. Kanga kudumise lõpetamine. Kanga viimistlemine ja hooldamine (kudumisvigade parandamine, viimistlemine, kanga ääristamine narmaste või palistustega).

sh iseseisev töö	Koostab ülesande alusel ülevaate eesti kangakudumise traditsioonidest ning teeb referaadi ühe tekstiilikunstniku kohta (ÕV1) Kavandab ülesande alusel erinevaid tekstiilesemeid ja valmistab ette materjalid (ÕV2) Arvestab ülesande alusel toote valmistamiseks vajaliku materjali- ja ajakulu (ÕV5)
sh praktika	-
Õppemeetodid	Loeng, praktiline töö, õppekirjanduse lugemine, rühmatöö, õppekäik
Hindamine	Moodulit hinnatakse eristavalt ehk hindeliselt, kujundav hindamine toimub kogu õppeperioodi jooksul
Hindamisülesanded	<p>1. Teadmiste kontroll: Õpilane: Nimetab kangastelje osad ja kangakudumise töövahendid ning selgitab nende otstarvet ÕV4 Arvutamine lähtuvalt ülesandest lõime pikkuse ja laiuse ÕV3</p> <p>2. Rühmatöö juhendi alusel: Õpilane. Annab ülevaate kangakudumisel kasutatavatest materjalidest ning nende omadustest ÕV3 Selgitab töökoha ettevalmistamise põhimõtteid, kanga rakendamise järjekorda ja nimetab tööks vajalikke abivahendeid ning selgitab nende otstarvet ÕV4,5 Nimetab algkangaid ja lihtsamaid tuletatud kangaid ÕV6 Õpilane:</p> <p>3. Koob kangastelgedel vastavalt juhendile ja kavandile väikse toote ning valib antud tööks välja sobivad materjalid (näit.padjakatte, vaiba, kotikanga) ÕV5,6</p> <p>4. Koob kangastelgedel vastavalt juhendile ja kavandile suure vaiba ning valib antud tööks välja sobivad materjalid ÕV5,6</p> <p>5. Koob kangastegedel vastavalt tööjuhisele toote ning valib antud tööks välja sobivad materjalid ning sobiva kangarakenduse (näit. õlasall, sõba, sisustus kangas) ÕV5,6</p> <p>6. Koob kangastelgedel vastavalt tööjuhendile linase rätikanga ÕV5,6</p> <p>7. Viimistleb vastavalt antud õppeülesandele nõuetekohaselt oma tööd ja teeb aja- ja materjalikulu arvestuse ÕV5,6</p> <p>8. Koostab vastavalt juhendile õpimapi, mis sisaldab töölehti, kavandeid, materjalide näidiseid ning nende järgi</p>

	kootud, viimistletud ja nõuetekohaselt vormistatud tööproove ÕV1,3,5,6			
sh hindekriteeriumid	<p>Lävend- Õpilane kavandab ülesande alusel kootud esemed, esitleb kavandit lähtuvalt ülesannetest, teostab tööproovi ja toote, koondab kavandid, töölehed, materjalinäidised ning tööproovid õpimappi</p> <p>Hinne 4 Õpilane kavandab ülesande alusel kootud esemed, esitleb kavandit lähtuvalt ülesannetest, teostab tööproovid ja toote, koondab kavandid, töölehed, materjalinäidised ning tööproovid õpimappi, lisab omapoolseid tähelepanekuid esemete valmistamisest</p> <p>Hinne 5 Õpilane kavandab ülesande alusel kootud esemed, esitleb kavandit lähtuvalt ülesannetest, teostab tööproovid ja toote, koondab kavandid, töölehed, materjalinäidised ning tööproovid õpimappi, lisab omapoolseid tähelepanekuid esemete valmistamisest, analüüsib õpimapi põhjal oma arengut, praktilised tööd teostab tehnoloogiliselt laitmatult</p>			
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Positiivne hinne kujuneb, kui õpilane on sooritanud hinnatavad praktilised tööd sh iseseisvad tööd vähemalt lävendi tasemel. Mooduli koondhinne kujuneb teostatud iseseisvate ja praktiliste tööde koondhindena.			
sh hindamismeetodid	Praktiline töö, grupitöö, tunnitöö, kontrolltöö, esitlus			
	Lõimitud võtmepädevused			
	Aine	Teemad	Tunde	Õpetaja
	Keel ja kirjandus	Õigekiri, lauseehitus, erialane sõnavara	20	H.Ahun-Vaarpuu
	Matemaatika	Mõõtmine, arvutamine, protsentarvutused	30	H.Ahun-Vaarpuu
	Ajalugu	Kangakudumise ajalooline areng, kombestik, olulisemad käsitelgedel kangakaudumise suunad (ettevõtlus, kunst, hobitegevus) tänapäeval	10	H.Ahun-Vaarpuu

	Kehaline kasvatus	Ergonoomilised töövõtted, võimlemine	4	H.Ahun-Vaarpuu
	Kunst	Joonistamine, kavandamine	26	H.Ahun-Vaarpuu
Õppematerjalid	<p>Kelpman, M. Kangakudumine. Tallinn: Koolibri, 1998 Mäiksoo, L. Kangakudumine : [käsiraamat]. Tallinn : Valgus, 1976 Lundell, L. , Windesjö, E. Kangakudumine. Tallinn : Sinisukk, 2005 Kuma, H. Eesti rahvavaibad. Tallinn: Kunst, 1976 K.Jõeste, A.Matsin, C.Kütt "Etnograafilised sõbad ja tekid", Kangakudumise käsiraamat. Tartu: Teaduslik Kirjandus, 1945 K.Konsin "Kudumid" Kriis, E-L. Kangakudumise algõpetus. DVD 2009 Pajupuu, K. E-õppe materjal kangakudumise algtõdedest http://kadipuu.sauropol.com/kuduja/ Pajupuu, K. E-õppe materjal siduseõpetusest http://kadipuu.sauropol.com/siduseopetus/ V.Reinholm "Anu Raud", Klassikud - "Lea Walter" ja "Leesi Erm" v.a. Eesti Tarbekunsti- ja Disainimuseum, ERM-i vaibakogud http://vaibad.erm.ee</p>			

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)					Õpetajad
9	Tekstiiltoodete ja teenuste turundus	14					N. Andrejeva T. Terpitskaja H. Ahun Vaarpuu A. Karits M. Sonberg I. Põld
		Tunde	Teooria	Pr.töö	Praktika	Is. töö	
		364	100	209	0	55	
		Sh. lõimitud võtmepädevusi 102 tundi					
Nõuded mooduli alustamiseks	läbitud moodulid: Sissejuhatus kutseõpingutesse, Eesti rahvakultuuri ja tekstiilipärandi alused, Materjaliõpetus ja kanga kujundamine, Kujutamine ja kavandamine, Õmblemise- tikkimise-, silmuskudumise- ja heegeldamise, kangakudumise põhialused, Karjääri planeerimine ja ettevõtluse alused, Erialane inglise keel						

Mooduli eesmärk	õpetusega taotletakse, et õpilane kavandab, valmistab ja turundab sihtgruppe arvestades tekstiiltooteid ja/või teenuseid.
Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid
Õpilane 1) leiab turusituatsiooni arvestades toote idee ja sellele vastava sihtgrupi, kasutades info hankimiseks nii eesti- kui ingliskeelseid erialaseid allikaid	Õpilane <ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab ülesande alusel võimalikke ideede allikaid ja nimetab 3 ideede hankimise meetodit • selgitab ülesande alusel sihtgrupi leidmise vajalikkust ja idee teostatavust turusituatsiooni arvestades • leiab ülesande alusel toote idee ja sellele vastava sihtgrupi, kasutades nii eesti- kui ingliskeelseid erialaseid allikaid
2) kavandab ja valmistab sihtgrupist lähtudes toote ja/või teenuse, valides sobiva materjali, vahendid ja teostusviisi	<ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab ülesande alusel sihtgrupi vajadustele vastava toote ja/või teenuse kujundamise põhimõtteid ja teostusviise, toob näiteid. • kirjeldab ülesande alusel toote ja/või teenuse valmistamiseks vajalikke vahendeid ja seadmeid • kavandab ja valmistab ülesande alusel toote ja/või teenuse • põhjendab toote materjali ja teostusviisi valikut ja/või valmistab kavandatud teenuse osutamise detailse kirjelduse, ajakava ning näidised
3) mõistab toote ja/või teenuse hinna kujundamise põhimõtteid, leiab sobivad	<ul style="list-style-type: none"> • nimetab vähemalt 3 erinevat võimalust toote ja/või teenuse turustamiseks • koostab juhendi alusel meeskonnatööna tootele ja/või teenusele hinnapakumise, arvestades seejuures sihtgrupi vajadusega, sobivama teostusviisiga, materjali- ja ajakuluga, logistikaga ning valitud müügikanaliga, põhjendab müügikanali valikut • kirjeldab ülesande alusel kahte käsitöö valmistamiseks ja müümiseks sobivat ettevõtlusvormi

<p>müügikanalid ja korraldab toote ja/või teenuse müügi.</p>	
<p>4) mõistab toote esteetilise pakendamise vajalikkust, pakendab toote; valmistab ette toote ja/või teenuse reklaami ning esitleb toodet ja/või teenust kasutades erialast inglise keelset sõnavara</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● selgitab ülesande alusel toote esteetilise pakendamise võimalusi ja vajalikkust ● valmistab tootest lähtuvalt pakendi ning valmistab ette toote ja/või teenuse reklaami nii eesti kui inglise keeles ● esitleb juhendi alusel teostatud toodet ja/või teenust ja tutvustab reklaamikampaaniat
<p>5) mõistab tootevastutuse olulisust lähtudes käsitöölise kutse-eetikast</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● selgitab kutsestandardi tekstiilkäsitöö sell, tase 4 lisa põhjal käsitöölise kutse-eetika põhireeglitest lähtuvalt tootevastutuse põhimõtteid
<p>Teemad, alateemad</p>	<p>1. Ideede genereerimine ja valik. Toote ja teenuse elukaar. Toote kujundusprotsessi etapid. Ideede hankimise allikad ja meetodid (analüüs, tootemi-meetod, ajurünnak, ideepank) sh ingliskeelsete infoallikate kasutamine. Ideekavandid ja nende analüüs. Ideede vastavus sihtgrupile, sündmusele, ajale.</p> <p>2. Tekstiiltoote ja teenuse (nõustamine, töötoa läbiviimine) teostamine. Teenuse sisu koostamine, teenuse osutamise etapid, ajakava, lisamaterjal. Materjali ja tehnoloogiate valik, materjali ja tööaja arvestus. Hinna kujundamine, hinnapakumise koostamine.</p>

	<p>Toote- või teenusearendusprojekti teostamine individuaalselt või meeskonnatöona. Toote- ja teenuseinfo ja pakendi kavandamine ja teostamine</p> <p>3. Toote ja teenuse reklaam ning turundus. Ettevõtlusvormid ja reguleerivad seadused. Reklaami koostamine sh ingliskeelset sõnavara kasutades. Reklaami- ja turunduskanalite leidmine. Toodete ja teenuste esitlus sh ingliskeelset sõnavara kasutades. Tootevastutus ja kutse-eeetika</p>
sh iseseisev töö	<p>1. Kavandab ülesande alusel toote või teenuse</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Hinnatakse: Tootearendusprojekti ja selle planeerimist, toote/teenuse idee leidmist, arendamist, toote materjali ja teostusviisi valiku põhjendamist või teenuse osutamise detailset kirjeldamist, ajakava, hinnakujundust, toote hooldusjuhendi ja pakendi esteetilisust, toote/teenuseinfo kirjeldust (ÕV 2 ja 3)
sh praktika	-
Õppemeetodid	Loeng, selgitus, õppekäik, iseseisev töö erinevate infoallikatega, ajurünnak, SWOT analüüs, ideekaart, kavandamine, praktiline töö- projekt vms., esitlus, analüüs
Hindamine	Moodulit hinnatakse eristavalt ehk hindeliselt, kujundav hindamine toimub kogu õppeperioodi jooksul
Hindamisülesanded	<p>1. Leiab ülesande alusel erinevate meetodite põhjal vähemalt 3 tooteideed</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Hinnatakse: Toote ideede aktuaalsust, seostatavust sihtgruppide ja turusituatsiooniga, erinevate eesti- ja ingliskeelsete allikate kasutamist (ÕV 1) <p>2. Valmistab kavandatud toote ja esitluse</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Hinnatakse: toote vastavust kavandatuga, analüüsi planeeritud ja valmistatud toote sarnasuse või erinevuse osas kavandi põhjal (ÕV 2 ja 3) <p>3. Koostab ülesande alusel tootele/teenusele hinnapakkumise, valib müügikanali ja valmistab ette reklaami kasutades erialast inglise keelt</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Hinnatakse: Hinnapakkumine versus sihtgrupi vajadus, müügikanali valiku põhjendus, reklaami aktuaalsus, ingliskeelne sõnavara (ÕV 4) <p>4. Koondab materjalid õpimappi</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Hinnatakse: õpimappi, selle süstematiseeritust, analüüsi tootevastutuse põhimõtetest lähtuvalt kutsestandardi tekstiilkäsitöö sell, tase 4 ja käsitöölise kutseetika põhireeglite põhjal (ÕV 1-5)

sh hindekriteeriumid	<p>Lävend - Õpilane teostab kõik hindamisülesanded vastavalt juhenditel või töölehtedel nimetatud hindamiskriteeriumitele, praktilised tööd vormistab õpimappi</p> <p>Hinne 4- Õpilane teostab kõik hindamisülesanded vastavalt juhenditel või töölehtedel nimetatud hindamiskriteeriumitele, praktilised tööd vormistab õpimappi ,süsteematiseerib tööd, lisab töödele omapoolseid selgitusi</p> <p>Hinne 5 - Õpilane teostab kõik hindamisülesanded vastavalt juhenditel või töölehtedel nimetatud hindamiskriteeriumitele, praktilised tööd vormistab õpimappi ,süsteematiseerib tööd, lisab töödele omapoolseid selgitusi, analüüsib oma tegevust, valmistab praktilised tööd professionaalselt ja laitmatult</p>			
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Positiivne hinne kujuneb, kui õpilane on sooritanud hinnatavad praktilised tööd sh iseseisvad tööd vähemalt lävendi tasemel. Mooduli koondhinne kujuneb teostatud iseseisvate ja praktiliste tööde koondhindena.			
sh hindamismeetodid	Iseseisev töö, analüüs, demonstratsioon, esitlus, õpimapp, praktiline töö			
	Lõimitud võtmepädevused			
	Aine	Teemad	Tunde	Õpetaja
	Keel ja kirjandus	Õigekiri, lauseehitus, vastavus teemale, sisuline ülesehitus Sünonüümid ja oskussõnastik turunduses	32	M.Sondberg/ T.Terpitskaja I. Pöld
	Võõrkeel	Erialane inglise keel	36	T. Parvet S.Adoson
	Matemaatika	Mõõtmine, arvutamine, mõõtühikud, mõõtühikute vahelised seosed, mõõtühikute teisendamine, konstrueerimine, jooned tasandil, protsentarvutused	24	M.Sondberg/ T.Terpitskaja

	Kehaline kasvatus	Ergonoomilised töövõtted, võimlemine	2	M.Sondberg/ T.Terpitskaja
	Kunst	Suhestumine tarbekunsti ja rahvakultuuriga läbi kogemuse	8	M.Sondberg/ T. Terpitskaja
Õppematerjalid	Tootearendus. http://www.tartu.ee/data/Tootearendus.pdf . 12.09.2009 http://www.teoteo.ee Käsitöötoote omahinna kalkulaator http://opilane.ametikool.ee/~reget/kasitoo/			

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)					Õpetajad
10	Erialane inglise keel	1,5					S.Adoson T. Parvet
		Tunde	Teooria	Pr.töö	Praktika	Is. töö	
		39	14	19	0	6	
		Sh. lõimitud võtmepädevusi 26 tundi					
Nõuded mooduli alustamiseks	puuduvad						
Mooduli eesmärk	õpetusega taotletakse, et õpilane mõistab ja kasutab erialast inglise keelt kõnes ja kirjas.						
Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid						
Õpilane 1) mõistab lihtsat, erialase tööga seotud teksti	Õpilane <ul style="list-style-type: none"> koostab ülesande alusel kirjaliku sisukokkuvõtte lihtsast erialasest tekstist kõneleb ülesande alusel inglise keeles erialases näidissituatsioonis koostab ülesande alusel lühikese ingliskeelse tootetuvustuse, kasutab erialast sõnavara ja järgib teksti koostamisel grammatikat 						

2) kõneleb lihtsas tööalases situatsioonis erialast inglise keelt	
3) koostab lühikese inglisekeelse tootetutvustuse	
Teemad, alateemad	Erialane sõnavara (põhilised tehnoloogiad, materjalid, töövahendid, töövõtted). Lihtsast erialasest tekstist kokkuvõtte tegemine. Erialased näidissituatsioonid (käsitöötoote müük, esitlus). Teksti käsitöötoote tutvustus (enamlevinud tooted ja nendega seotud tööprotsesside kirjeldused).
sh iseseisev töö	Ülesande alusel loeb erialast kirjalikku teksti, koostab inglise keeles kirjaliku sisukokkuvõtte
sh praktika	-
Õppemeetodid	Lugemine, vestlus, iseseisev töö, praktiline töö, rollimäng
Hindamine	Mitteeristav , kujundav hindamine toimub kogu õppeperioodi jooksul
Hindamisülesanded	<ol style="list-style-type: none"> 1. Loeb ülesande alusel erialast teksti, mõistab seda ning teeb sisukokkuvõtte (ÕV 1,2) 2. Kõneleb ja suhtleb ülesande alusel näidissituatsioonis võõrkeeles (ÕV 2) 3. Koostab ülesande alusel võõrkeeles toote tutvustuse. Kasutab erialast sõnavara ning jälgib grammatikat. (ÕV 1,2,3)
sh hindekriteeriumid	-
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Kokkuvõttev hinne „arvestatud“ kujuneb, kui õpilane on sooritanud hinnatavad praktilised tööd, sh iseseisvad tööd ja omandanud kõik õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel
sh	Praktiline töö, lugemine, kõnelemine, esitlus, testid

hindamismeetodid				
	Lõimitud võtmepädevused			
	Aine	Teemad	Tunde	Õpetaja
	Inglise keel		26	T. Parvet S. Adoson
Õppematerjalid	<p>Eesti Rahva Muuseum. <i>n. d. Handicraft in Estonia. Settlement in Estonia</i>. Available at http://www.erm.ee/et/Avasta/Rahvakultuur/Talupoja-argielu/Tekstiiltood</p> <p>Kaarma, Melanie and Aino Voolmaa. 1981. <i>Eesti rahvarõivad</i>. Tallinn: Eesti Raamat.</p> <p>Nunan, David. 1999. <i>Task-based Language Teaching: from Theory to Classroom Practice</i>. Available at http://www.education.auckland.ac.nz/webdav/site/education/shared/about/centres/lipis/docs/readings/plenary05-nunan-slides.pdf</p> <p>Puppart, Piret. 2011. <i>Eesti rahvarõivas ja mood. Estonian Folk Costume & Fashion</i>. Tallinn: Tea.</p> <p>Praks, Ele (ed). 2011. <i>Hingekirjad. Käsitöö kuldraamat. Continuum of Pattern - Estonian Handicraft</i>. Estonia: AS Ajakirjade Kirjastus.</p> <p>Troska, Gea, Ants Viires, Ellen Karu, Lauri Vahtre and Igor Tõnurist. 2000. <i>Eesti rahvakultuuri leksikon</i>. Tallinn: Eesti Entsüklopeediakirjastus.</p> <p>Mäe, Elle. E-õpiobjekt Kutsealane inglise keel tekstiilitöö erialal http://web.ametikool.ee/~anu.martinson/tekstiil/</p>			

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)					Õpetajad
11	Karjääri planeerimine ja ettevõtluse alused	6					N. Šmukerov A. Karits I. Pöld
		Tunde	Teooria	Pr.töö	Praktika	Is. töö	
		156	138	0	0	18	
		Sh. lõimitud võtmepädevusi 70 tundi					

Nõuded mooduli alustamiseks	Puuduvad.
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane tuleb toime oma karjääri planeerimisega kaasaegses majandus-, ettevõtlus- ja töökeskkonnas, lähtudes elukestva õppe põhimõtetest
1. Mõistab oma vastutust teadlike otsuste langetamisel elukestvas karjääriplaneerimise protsessis	<p>Õpilane</p> <ul style="list-style-type: none"> • analüüsib juhendamisel enda isiksust ja kirjeldab oma tugevusi ja nõrkusi • seostab kutse, eriala ja ametialase ettevalmistuse nõudeid tööturul rakendamise võimalustega • leiab iseseisvalt informatsiooni, sh elektrooniliselt tööturu, erialade ja õppimisvõimaluste kohta • leiab iseseisvalt informatsiooni, sh elektrooniliselt praktika- ja töökohtade kohta • koostab juhendi alusel elektroonilisi kandideerimisdokumente - CV, motivatsioonikiri, sooviavaldus -, lähtudes dokumentide vormistamise heast tavast • valmistab juhendi alusel ette ja osaleb näidistööintervjuul • koostab juhendamisel endale, sh elektrooniliselt lühi- ja pikaajalise karjääriplaani
Hindamismeetodid, sh hindamisülesanded	<p>Koostab MINA-pildi ja eneseanalüüsi, täidab isikuomaduste teste</p> <p>Rühmatöö - kaardistab erialapõhiselt isikuomadusi, väärtusi ja hoiakuid, koostab kandideerimisdokumentide (CV, motivatsioonikiri, sooviavaldus), analüüsib kutse-, eriala ja ametialase ettevalmistuse nõudeid</p> <p>Koostab ja esitab rühmatöona näidistööintervjuu</p> <p>Sh iseseisev töö:</p> <p>Leiab elektrooniliselt informatsiooni tööturu, erialade ja õppimisvõimaluste kohta ning praktika- ja töökohtade ja elukestva õppe võimaluste kohta.</p> <p>Planeerib ja vormistab elektrooniliselt oma arenguplaani, lühi- ja pikajalise karjääriplaani</p> <p>Koostab kasutades infotehnoloogiavahendeid korrektses õppekeeles hindamisülesannetest õpimapi, mis sisaldab tööde analüüsi ning kokkuvõtet</p>
2. Mõistab majanduse olemust ja majanduskeskkonna toimimist	<ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab juhendi alusel oma majanduslikke vajadusi, lähtudes ressursside piiratusest • selgitab juhendi alusel nõudluse ja pakkumise ning turutasakaalu kaudu turumajanduse olemust • koostab elektrooniliselt juhendi alusel enda leibkonna ühe kuu eelarve • loetleb iseseisvalt Eestis kehtivaid otseseid ja kaudseid makse • täidab juhendamisel etteantud andmete alusel elektroonilise näidistuludeklaratsiooni

	<ul style="list-style-type: none"> • leiab iseseisvalt informatsiooni, põhiliste pangateenuste ja nendega kaasnevate võimaluste ning kohustuste kohta • kasutab majanduskeskkonnas orienteerumiseks juhendi alusel riiklikku infosüsteemi e-riik
Hindamismeetod, sh hindamisülesanded	<p>Koostab juhendi alusel individuaalse ühe kuu eelarve Täidab juhendi alusel näidistuludeklaratsiooni Nimetab Eestis kehtivaid otseseid ja kaudseid makse</p> <p>Sh iseseisev töö: Leiab informatsiooni peamiste pangateenuste võimaluste ja nendega kaasnevate kohustuste kohta Leiab juhendi alusel vajaminevat informatsiooni riiklikust infosüsteemist e-riik Koostab kasutades infotehnoloogiavahendeid korrektses õppekeeles hindamisülesannetest õpimapi, mis sisaldab tööde analüüsi ning kokkuvõtet</p>
3. Mõtestab oma rolli ettevõtluskeskkonnas	<ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab meeskonnatööna ettevõtluskeskkonda Eestis, lähtudes õpitavast valdkonnast • võrdleb iseseisvalt lähtuvalt ettevõtluskeskkonnast oma võimalusi tööturule sisenemisel palgatöötajana ja ettevõtjana • kirjeldab meeskonnatööna vastutustundliku ettevõtluse põhimõtteid • selgitab meeskonnatööna ühe ettevõtte majandustegevust ja seda mõjutavat ettevõtluskeskkonda • kirjeldab meeskonnatööna juhendi alusel kultuuridevaheliste erinevuste mõju ettevõtte majandustegevusele • kirjeldab ja analüüsib ettevõtte äriideed õpitava valdkonna näitel ja koostab elektrooniliselt meeskonnatööna juhendi alusel lihtsustatud äriplaani
Hindamismeetod, sh hindamisülesanded	<p>Meeskonnatööd: Arutelud- esitlused, kus töörühm toob välja palgatöötaja ja ettevõtja võimaluste erinevused tööturul; vastutustundliku ettevõtluse põhimõtted; õpitava valdkonna ühe ettevõtte majandustegevuse ja ettevõtluskeskkonna; Koostab meeskonnatööna lihtsa äriplaani</p> <p>Sh iseseisev töö: Leiab juhendi alusel informatsiooni kultuuridevaheliste erinevuste mõjust ettevõtluses Koostab kasutades infotehnoloogiavahendeid korrektses õppekeeles hindamisülesannetest õpimapi, mis sisaldab tööde analüüsi ning kokkuvõtet</p>
4. Mõistab oma õigusi ja kohustusi töökeskkonnas	<ul style="list-style-type: none"> • loetleb ja selgitab iseseisvalt tööandja ja töötajate põhilisi õigusi ning kohustusi ohutu töökeskkonna tagamisel • tunneb ära ja kirjeldab meeskonnatööna töökeskkonna üldisi füüsikalisi, keemilisi, bioloogilisi, psühhosotsiaalseid ja füsioloogilisi ohutegureid ja meetmeid nende vähendamiseks

toimimisel	<ul style="list-style-type: none"> • tunneb ära tööõnnetuse ja loetleb meeskonnatööna seadustes sätestatud töötaja õigusi ja kohustusi seoses tööõnnetusega • kirjeldab tulekahju ennetamise võimalusi ja oma tegevust tulekahju puhkemisel töökeskkonnas • leiab iseseisvalt töötervishoiu ja tööohutusealast informatsiooni erinevatest, sh elektroonsetest allikatest juhtumi näitel • leiab iseseisvalt ja elektrooniliselt juhendi alusel informatsiooni töölepinguseadusest töölepingu, tööajakorralduse ja puhkuse kohta • nimetab töölepingu, töövõtulepingu ja käsunduslepingu erinevusi kirjeldab lühidalt töötaja õigusi, kohustusi ja vastutust • arvestab juhendi abil iseseisvalt ajatöö, tükitöö ja majandustulemustelt makstava tasu bruto- ja netopalka ning ajutise töövõimetuse hüvitist • koostab ja vormistab iseseisvalt juhendi alusel elektroonilise algatus- ja vastuskirja ning e-kirja, sh allkirjastab digitaalselt • kirjeldab iseseisvalt dokumentide säilitamise vajadust organisatsioonis ja seostab seda isiklike dokumentide säilitamisega
Hindamismeetod, sh hindamisülesanded	<p>Tunneb ära ja kirjeldab meeskonnatööna töökeskkonna üldist füüsilisi, keemilisi,bioloogilisi, psühhosotsiaalseid ja füsioloogilisi ohutegureid ja meetmeid nende vähendamiseks.</p> <p>Tunneb ära tööõnnetuse ja loetleb meeskonnatööna seadustes sätestatud töötaja õigusi ja kohustusi seoses tööõnnetusega</p> <p>Rühmatöö - koostab vastavalt erialale tööohutusjuhendi ja töökaitsevahendite nimekirja</p> <p>Kirjeldab meeskonnatööna tulekahju ennetamise võimalusi</p> <p>Rollimäng- tegevused tulekahju puhkemisel töökeskkonnas</p> <p>Arvestab juhendi abil iseseisvalt ajatöö, tükitöö ja majandustulemustelt makstava tasu bruto- ja netopalka ning ajutise töövõimetuse hüvitist</p> <p>Sh iseseisev töö:</p> <p>Loetleb ja selgitab iseseisvalt tööandja ja töötajate põhilisi õigusi ning kohustusi ohutu töökeskkonna tagamisel</p> <p>Leiab iseseisvalt töötervishoiu ja tööohutusealast informatsiooni erinevatest, sh elektroonsetest allikatest juhtumi näitel</p> <p>Koostab ja vormistab iseseisvalt juhendi alusel elektroonilise algatus- ja vastuskirja ning e-kirja, sh allkirjastab digitaalselt</p>

	<p>Leiab töölepinguseadusest juhendi alusel informatsiooni töölepingu, tööajakorralduse ja puhkuse kohta</p> <p>Koostab esitluse vastavalt erialale- Töökeskkond ja töötervishoid</p> <p>Koostab tööle kandideerimiseks vajalike dokumentide loetelu, võrdleb dokumentide säilitamise vajadust: üksikisik ja organisatsioon.</p> <p>Koostab kasutades infotehnoloogiavahendeid korrektses õppekeeles hindamisülesannetest õpimapi, mis sisaldab tööde analüüsi ning kokkuvõtet</p>
5. Käitub vastastikust suhtlemist toetaval viisil	<ul style="list-style-type: none"> • kasutab situatsioonile sobivat verbaalset ja mitteverbaalset suhtlemist. • kasutab erinevaid suhtlemisvahendeid, sh järgib telefoni- ja internetisuhtluse head tava • järgib suhtlemissituatsioonides üldtunnustatud käitumistava • selgitab tulemusliku meeskonnatöö eeldusi • kirjeldab juhendi alusel meeskonnatööna kultuurilisi erinevusi suhtlemisel • loetleb ja kirjeldab meeskonnatööna kliendikeskse teeninduse põhimõtteid
Hindamismeetod, sh hindamisülesanded	<p>Situatsioonülesande lahendamine, kus õpilane kasutab situatsioonile sobivat verbaalset ja mitteverbaalset suhtlemist, selgitab ja järgib suhtlemissituatsioonides üldtunnustatud käitumistavasid, kasutab tulemusliku meeskonnatöö põhimõtteid</p> <p>Sh iseseisev töö:</p> <p>Kirjeldab juhendi alusel meeskonnatööna kultuurilisi erinevusi suhtlemisel</p> <p>Situatsioonülesande lahendamine</p> <p>Koostab kasutades infotehnoloogiavahendeid korrektses õppekeeles hindamisülesannetest õpimapi, mis sisaldab tööde analüüsi ning kokkuvõtet</p>

Teemad	Alateemad	Õppemeetod
Karjääri planeerimine	<ol style="list-style-type: none"> 1. Eneseanalüüs: isikuomadused, väärtused ja hoiakud, vajadused, motivatsioon, võimed, huvid, oskused; 2. Kutse, eriala ja ametialase ettevalmistuse nõuded (sh kutsestandardid), töömaailma ootused ning võimalused (sh praktika osas); 	<p>Loeng-suunatud diskussioon;</p> <p>Videofilmi demonstratsioon tööintervjuudest</p> <p>Rühmatöö</p> <p>analüüs</p> <p>Rollimäng</p>

	<p>3. Tööturu ja elukestva õppe võimaluste info; 4. Töö- ja praktikakohale kandideerimine, kandideerimisdokumendid (CV, motivatsioonikiri, sooviavaldus), tööintervjuu; 5. Karjääriplaan.</p>	<p>Esitlus Iseseisev töö</p>
<p>Majanduse ja ettevõtluse alused</p>	<p>1. Isiklikud majanduslikud vajadused, piiratud ressursid; 2. Turumajanduse olemus – nõudlus ja pakkumine; 3. Eelarve koostamine; 4. Eesti maksusüsteem, tuludeklaratsioon; 5. Eesti finantsasutustes pakutavad teenused, sellega kaasnevad võimalused ja kohustused; 6. Infosüsteem e-riik 7. Eesti ettevõtluskeskkond (keskendudes isikuteenindusele); 8. Palgatöötaja ja ettevõtja; 9. Ettevõtte majandustegevuse ülevaade (kliendid, tooted töökorraldus); 10. Äriidee.</p>	<p>Loeng- suunatud diskussioon; Rühmatöö Töölehe täitmine Töö arvutis tööjuhendi alusel</p>
<p>Töökeskkonna ohutus ja tervishoid</p>	<p>1. Tööohutus ja tööohutust reguleerivad õigusaktid. 2. Tööandja ja töötaja põhilised õigused ning kohustused ohutu töökeskkonna tagamisel; 3. Tööohutusalane instrueerimine 4. Tööõnnetus – töötaja õigused ja kohustused seoses tööõnnetusega, tööõnnetuse registreerimine 5. Tulekahju 6. Esmaabi. Esmaabi õnnetuse korral, esmaabi terviserikete korral, õnnetused 7. Tervise säilitamine töösituatsioonis</p>	<p>Loeng- suunatud diskussioon; Rühmatöö Rollimäng Individuaalne</p>

Tööseadusandluse alused	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tööseadusandlust reguleerivad dokumendid 2. Töölepinguseadus: tööleping, töövõtuleping ja käsundusleping, katseaeg; 3. Tööle kandideerimiseks vajalikud dokumendid 4. Töötaja õigused, kohustused ja vastutus; 5. Asutuse sisekord ja kirjutama reeglid; 6. Bruto- ja netopalga ning ajutise töövõimetuse hüvitise arvestamine aja- ja tükitöö ning majandustulemustelt makstava tasu alusel; 7. Puhkust puudutavad dokumendid – puhkuse pikkus ja aeg. 8. Töötamine välisriigis; 9. Dokumentide säilitamine (organisatsiooni ja üksikisiku vaatenurgast). 	<p>Loeng-suunatud diskussioon; Rühmatöö Rollimäng Analüüs Iseseisev töö</p>
Suhtlemise alused	<ol style="list-style-type: none"> 1. Verbaalne ja mitteverbaalne suhtlemine; 2. Suhtlemisvahendite kasutamine sh telefoni- ja internetisuhtluse hea tava; 3. Üldtunnustatud käitumistavad suhtlemissituatsioonides; 4. Meeskonnatöö; 5. Kultuurilised erinevused suhtlemisel; 6. Kliendikeskne teenindus; 7. Erinevad teenindussituatsioonid. 	<p>Loeng-suunatud diskussioon; Videofilmi vms demonstratsioon; Rühmatöö Rollimängud, Probleemilahendus, Juhtumianalüüs; Individuaalne töö</p>
Hindamine	Moodulit hinnatakse mitteeristavalt põhimõttel arvestatud („A“)	
Sh. kokkuvõtva hinde kujunemine	<p>Kokkuvõttev hinne kujuneb kui õpilane on omandanud kõik õpiväljundid, sooritanud kõik kirjalikud ja praktilised ülesanded sh. iseseisva töö vähemalt lävendi tasemel („A“) arvestatud.</p>	

Lõimitud võtmepädevused				
	Aine	Teemad	Tunde	Õpetaja
	Keel ja kirjandus	Erialane sõnavara, erialased tekstid. Korrektses keelekasutuse ja kirjalike tööde vormistamise reeglid	24	L. Seero S. Lytvyn
	Võõrkeel (inglise keel)	Erialase terminoloogia kasutamine enesetutvustamisel, cv koostamisel. Erinevate võõrkeelsete teabeallikate kasutamine info otsimiseks Suhtlemine õpitavas tööalases võõrkeeles nii kõnes kui kirjas iseseisva keelekasutajana.	36	S. Adoson T.Parvet
	Ühiskonnaõpetus	Riigi õigusaktid	10	I.Pöld
Õppematerjalid	<p>SA Innove . 2008. Ettevõtluse alused, õppematerjal. OÜ Infotrükk</p> <p>SA Innove. 2008. Ideest eduka ettevõtte, õppematerjal. OÜ Infotrükk</p> <p>M. Praman, M. Salu. 2005. Ettevõtluse alused. kirjatus Ilo</p> <p>R. Johanson. 1996. Abiks väikeetevõtjale. Tallinn</p> <p>M. Raudjärv. 2000. Majanduse algkursus. Matimar TRÜ</p> <p>A. Vihalemm. 2008. Turunduse alused. Tallinna Tehnikaülikool. Külim</p> <p>Moodle – Tallinna Ehituskool. Majandus ja ettevõtlus (raamatud, e-õppe õpijuhised, slaidid, õpetaja poolt koostatud õppematerjalid)</p> <p>Õppematerjalid http://www.innove.ee/et/kutseharidus/materjalid/ettevotlusope</p> <p>SA Innove poolt koostatud karjäärimooduli õppematerjalid</p> <p>Töötervishoiu ja tööohutuse strateegia</p> <p>Töötervishoiu ja tööohutuse seadus</p> <p>Töötervishoiu- ja tööohutusalase väljaõppe ja täiendõppe kord</p> <p>Töötajate tervisekontrolli kord</p> <p>Esmaabi korraldus ettevõttes</p>			

Töökohale esitatavad töötervishoiu ja tööohutuse nõuded
 Töövahendi kasutamise töötervishoiu ja tööohutuse nõuded
 Ohtlike kemikaalide ja neid sisaldavate materjalide kasutamise töötervishoiu ja tööohutuse nõuded
 Isikukaitsevahendite valimise ja kasutamise kord
 Tööõnnetuse ja kutsehaigestumise registreerimise, teatamise ja uurimise kord
 Tuleohutuse seadus ja määrus
 Tuletöö tegemisele esitatavad nõuded.
 Äripäeva käsiraamat – Töötervishoid ja tööohutus
 Töölepinguseadus
 Völaõigusseadus
 Kollektiivlepingu seadus Ravikindlustuse seadus
 Vanemahüvitise seadus
 Riikliku pensionikindlustuse seadus
 EVS 882-1:2006 „Informatsioon ja dokumentatsioon. Dokumendielemendid ja vorminõuded. Osa 1: Kiri“.
 Lewis, R. D. Kultuuridevahelised erinevused: kuidas edukalt ületada kultuuribarjääre. Tallinn: TEA Kirjastus, 2003.
 Eetikaveeb: http://www.eetika.ee/et/globaalne_eetika/kultuuriderinevused/192800
 A.Kidron; V.Kolga. Isiksuse käsitlusi Läänes ja Idas
 A.Kidron. Suhtlemise psühholoogia.
 Berne, E. Suhtlemismängud. Mängud ja manipulatsioonid inimsuhetes.
 Goleman, D. Töö emotsionaalse intelligentsusega. Emotsionaalse intelligentsuse kasutamine.
 Mitchell, J. Kallista oma kliente. Tallinn: Varrak 2004;
 Tooman, H., Mae, A. Inimeselt inimesele. Tallinn: Avita 1999

12. KOHUSTUSLIK VALITAV MOODUL 10 EKAP (õppija peab saavutama ühe mooduli õpiväljundid)

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
------------	-----------------	---------------------	----------

12.1	Kanga kujundamine	10					N. Andrejeva
		Tunde	Teooria	Pr.töö	Praktika	Is. töö	
		260	60	110	0	40	
Nõuded mooduli alustamiseks	läbitud moodulid: Sissejuhatus kutseõpingutesse, Materjaliõpetus ja kanga kujutamine, Kavandamine ja kujutamine						
Mooduli eesmärk	Eesmärk: õpetusega taotletakse, et õpilane omab ülevaadet erinevatest kangakujundamise tehnikatest, kujundab käsitöenduslikult kangaid ja töötleb lõnga, arvestades materjalide omadusi, viimistlus- ja hooldusnõudeid, töötab tööohutuse ning keskkonnahoiu põhimõtteid järgides.						
Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid						
Õpilane 1) omab ülevaadet tekstiilimaali-, vildi-, tekstiilrüki, tekstiilivärvitehnikatest ja nende traditsioonidest/ajaloo st, rõivamoe- ja sisustustrendidest	Õpilane <ul style="list-style-type: none"> • leiab teabeallikate põhjal infot tekstiilimaalitehnikatest, traditsioonidest ja tänapäevastest kasutusala-dest ning nimetab vähemalt 4 erinevat tekstiilimaali tehnikat • nimetada vähemalt 7 etnograafiliste tekstiilide juures kasutatud värvitaime • nimetab erinevate teabeallikate põhjal vähemalt 3 näidet kaasaegsetest trükitud rõivastest ja sisustustekstiilidest ning tekstiilrüki tehnikate traditsioonidest • leiab ülesande alusel erinevatest teabeallikatest infot viltimise tehnikatest (aplikatsioon, intarsia, tikkimine ja teppimine, nõeltehnika), traditsioonidest ja tänapäevastest kasutusala-dest, koostab ja esitleb ülevaate, kasutades erialast sõnavara 						
2) omab ülevaadet tekstiilrükkimise, tekstiilivärvimise, tekstiilimaalimise ning viltimise materjalidest, töövahenditest, tarvikutest ja kasutusala-dest, nende omadustest ja kasutusvõimalustest	<ul style="list-style-type: none"> • nimetab ülesande/kavandi/tööjoonise põhjal tekstiilrükkimiseks, tekstiilivärvimiseks, tekstiilimaalimiseks ning viltimiseks sobivaid töövahendid ning tarvikud, selgitab nende otstarvet, kasutab erialast sõnavara • hindab näidise või kavandi põhjal töödeldava kanga/materjali sobivust rõiva- või sisustuskangaks, põhjendab valikut • selgitab ülesande alusel kujundustehnikast lähtuvalt töökoha ettevalmistamise põhimõtteid • koostab ülesande alusel ülevaate tööohutuse ja keskkonnahoiu põhimõtteid kangakujundamisel kasutatavatest kemikaalidest ning kemikaalidega töötamisest • nimetab ülesande alusel viltimisel ja vanutamisel kasutatavaid materjale ning kirjeldab villa, karvade ja kiudude käitumist viltimisprotsessis 						

<p>3) kavandab/visandab ning valmistab vastavalt rõivamoe- ja sisustustrendidele tekstiilesemeid, kasutades sobivaid tekstiilkujundamise tehnikaid ja viimistlusvõtteid ning arvestades tööohutust ja keskkonnanahoiu põhimõtteid tekstiilimaalis ja värvimises</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kujundab ülesande alusel käsitööeseme kavandi, selgitab kavandi põhjal valitud materjali, tehnoloogia ja töövahendite omavahelist sobivust • trükib käsitsi tekstiile, kasutades trükkimiseks pakku või siiditrükiraami (kattevärvide, reservainete, reaktiivvärvidega, söövitades jne) • valmistab kavandist lähtuvalt trükipaku või templi • kannab kavandist lähtuvalt siidiraamile kujutise • koostab ja trükib kavandist/tööjoonisest lähtuvalt kangarapoori • maalib/värvib kavandi või visandi alusel ruumitekstiile või rõivakangaid, kinnitab värvi ja viimistleb nõuetekohaselt • kasutab ülesandest ja tekstiilmaterjalidest lähtuvalt sobivaid värvikemikaale, värvimistehnikaid ning viimistlusvõtteid • vanutab või vildib kavandi või tööjoonise alusel rullides, nõeludes ja/või hõõrudes tasapindseid või kolmemõõtmelisi esemeid vastavalt lõikele ja vormile, viimistleb ja hooldab vilditud esemeid nõuetekohaselt • vildib ja vanutab kavandist või tööjoonisest lähtuvalt, ühendades erinevaid kiude ja tekstiilmaterjale • koostab valminud esemete põhjal vajaliku materjali ja ajakulu ülevaate
<p>Teemad, alateemad</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tekstiilmaterjalide värvimine (taimedega, sünteetiliste värvidega). Tööohutus ja keskkonnanahoiu põhimõtted töötades värvikeemiaga. 2. Viltimine ja vanutamine. Tasapindne (nõeludes, hõõrudes või rullides), ja kolmemõõtmeline (lõige või vorm) viltimine. Töövahendid. Erinevate kiudude ühendamine viltimisprotsessis (Villa, karvade ja kiudude käitumine viltimisprotsessis) . kujundamistehnikad (Intarsia, aplikatsioon, tikkimine ja teppimine, nõeltehnika). Viltimismasinad ja abivahendid. Kanga vanutamise võtted. 3. Tekstiilitrükkimine. Töövahendid. Pakutrükk (trükipaku valmistamine, värvide segamine, materjali valimine, trükkimine, värvi kinnitamine). Siiditrüki raamiga trükkimine (raami ettevalmistamine, kujutise kandmine raamile). Värvide segamine retsepti järgi, kinnitus ja viimistlusvõtted. Üksikesemete, meetrikanga ja rapoori trükkimine. 4. Tekstiilimaali tehnikad (soolatehnika, kraklee, vabamaal jne.) ja viimistlusvõtted. Töövahendid. Värvikeemia tööohutus ja hoiustamine.
<p>sh iseseisev töö</p>	<p>Kogub ja esitab etteantud ülesande alusel erinevatest infoallikatest kogutud teavet tekstiilimaalitehnikatest, tekstiilitrüki tehnikatetest ning viltimise tehnikatest traditsioonidest ja kasutamise võimalustest (ÕV 1)</p>

	Lõpetab ja viimistleb tööd vastavalt juhendile (ÕV 3)
sh praktika	puudub
Õppemeetodid	Interaktiivne loeng, iseseisev töö erinevate infoallikatega juhendi alusel, praktilised harjutused, õppekäik.
Hindamine	Moodulit hinnatakse mitteeristavalt põhimõttel arvestatud („A“)
	kavandi vastavust juhendile ja kirjeldatud töövõtete õigsust tehnoloogia, töövahendite ja tarvikute sobivust, valmistatud toodet
Hinnatavad ülesanded:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Viltimine ja vanutamine <ul style="list-style-type: none"> • Leiab iseseisvalt juhendi alusel erinevatest allikatest viltimise tehnikate näiteid, nimetab neid ja esitleb ülevaate, kasutades erialast sõnavara(ÕV 1) • Kirjeldab villa, karvade ja kiudude omadusi ja käitumist viltimisprotsessis (ÕV 2) • Koostab kavandi alusel šabloonid, juhendi abil tööetappide järjekorra, arvutab ülesande alusel materjali- ja ajakulu, valib materjalid ja töövahendid, valmistab ruumilise vilteseme ühendades erinevaid kiude ja tekstiilmaterjale (näiteks: kott, sussid, müts). Viimistleb ja kaunistab vilditud eseme nõelviltimise ja tikandiga.(ÕV 2,3) 2. Tekstiiltrükkimine <ul style="list-style-type: none"> • Leiab iseseisvalt juhendi alusel erinevatest allikatest trüki eritehnikate näiteid, nimetab neid ja omab ettekujutust, kuidas neid kasutatakse tänapäeval(ÕV 1) • Kavandab näidise alusel pakutrüki, iseseisvalt valib sobiva kanga (poekotti, lauatekstiili või voodipesu ja aksesuaaride jaoks) ja põhjendab valikut(ÕV 2,3) • Valmistab kavandist lähtuvalt trükipaku, trükib käsitsi kavandi alusel kangarapoori ning kinnitab värvi(ÕV3) 3. Tekstiilimaali tehnikad <ul style="list-style-type: none"> • Leiab iseseisvalt juhendi alusel erinevatest allikatest tekstiilimaali tehnikate näiteid, nimetab neid ja omab ettekujutust, kuidas neid kasutatakse tänapäeval(ÕV 1) • Valmistab proovitöö kasutades erinevaid tekstiilimaali tehnikaid (kontuurtehnika, kraklee, akvarellitehnika, soolatehnika, krunditud siidile maalimine) . • Selgitab ülesande alusel siideseme valmistamiseks sobivad värvid, nende omadused ja kinnitamise viisi.(ÕV 2,3)

	<ul style="list-style-type: none"> Valmistab vastavalt ülesandele eseme (sall, rätik või element riietuseseme jaoks), koostab juhendi abil visandi, tööetappide järjekorra, valib vajalikud töövahendid, ning täidab tööohutusnõudeid (ÖV 2,3) <p>Hinnatakse: kavandi vastavust juhendile ja kirjeldatud töövõtete õigsust. Tehnoloogia, töövahendite ja tarvikute sobivust, valmistatud toote teostust</p>
sh hindekriteeriumid	-
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Kokkuvõttev hinne kujuneb, kui õpilane on omandanud mooduli õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel, sooritanud kõik hindamisülesanded, sh iseseisva töö tulemusele arvestatud („A“)
sh hindamismeetodid	Iseseisev töö juhendi alusel, praktilised töö, proovitöö, esitlus
Õppematerjalid	Vt materjaliõpetuse ja kanga kujundamise moodul. Lisaks veel: Gillian Harris. Complete feltmaking.C&b. 2006, http://htk.tlu.ee/video/opmat/viltimine/viil/1/start.html , http://www.erm.ee/?node=515 "Suur viltimise raamat" Kirjastus "Tormikiri" 2008 Maaja Kalle ja Liina Veskimägi-Iluste "Viltimine" Valk, Piret. E-õppe materjal Kangatrüki tehnoloogia http://kangatrükitehnoloogia.weebly.com/ https://www.tlu.ee/opmat/ml/opiobjekt/3dvilt/3dvilt_exe/index.html

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)					Õpetajad
		Tunde	Teooria	Pr.töö	Praktika	Is. töö	
12.2	Õmbluskäsitöö	10					M.Sondberg T.Terpitskaja
		260	21	200	0	39	

Nõuded mooduli alustamiseks	Läbitud on moodulid: Õblemise põhialused, tikkimise põhialused, materjaliõpetus ja kanga kujundamine, Kavandamine ja kujutamine
Mooduli eesmärk	õpetusega taotletakse, et õpilane konstrueerib vastavalt mõõtudele põhilõike, teeb juurdelõikuse, õmbleb kergeid rõivaid, aksessuaare ja kodutekstiile, valides sobivad materjalid ja töövõtted, kasutab erialast sõnavara ja dokumenteerib oma tegevuse, järgib oma töös keskkonnahoiu põhimõtteid.
Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid
Õpilane 1) teab figuurilt mõõtude võtmise ja nende alusel lõigete konstrueerimise ning kangale paigutamise põhialuseid, kohandab põhilõikeid vastavalt mõõtudele ja teeb juurdelõikuse	Õpilane <ul style="list-style-type: none"> demonstreerib juhendi alusel mannekeenilt või figuurilt vajalike mõõtude võtmist, selgitab oma tegevust/töökäiku kohandab juhendi alusel rõiva põhilõike vastavalt mõõtudele, selgitab oma töökäiku paigutab juhendi alusel lõiked kangale, arvestades kanga lõimelõnga suunda ja säästliku materjalikasutuse põhimõtteid ning teeb juurdelõikuse, selgitab töökäiku
2) teab õmblustöö eriseadmeid ja kasutab neid oma töös	<ul style="list-style-type: none"> nimetab ülesande alusel õmblustöös kasutatavaid eriseadmeid ning selgitab nende kasutusvõimalusi töötab juhendi alusel õmblustöö eriseadmetega turvaliselt ja ergonoomiliselt
3) teab erinevate kergete rõivaste õblemise tehnoloogaid,	<ul style="list-style-type: none"> koostab kirjalikult ülesande alusel rõiva õblemise tehnoloogilise järjestuse, kasutab erialast sõnavara valib ülesande alusel käsitsi ja masinaga õblemisel sobiva töövõtte, lähtudes materjali omadustest, õmblustöö etapist ning lõikest õmbleb juhendi alusel tehnoloogiliselt õigete võtetega erinevaid õmblusoperatsioone

<p>õmbleb käsitsi ja masinaga erinevaid materjale, kasutades sobivaid töövõtteid</p>	
<p>4) õmbleb mõõtude põhjal kergeid rõivaid ja aksessuaare, rakendades individuaalõmbluse töövõtteid, teeb rõivaproove ning viimistleb nõuetekohaselt</p>	<ul style="list-style-type: none"> • koostab ülesande alusel ja kavandi alusel kerge rõiva või aksessuaari õmblemise tehnoloogilise järjestuse, kasutab erialast sõnavara • õmbleb juhendi alusel aksessuaare ja kergeid rõivaid, teeb rõivaproove ja prooviparandusi, kasutab tehnoloogiliselt õigeid töövõtteid, järgides kvaliteedinõudeid • viimistleb juhendi alusel õmblustöid, järgides viimistlusnõudeid selgitab valitud viimistlusvõtte otstarbekust, lähtudes materjali koostisest • esitleb õmblustöid, hindab selle vastavust algülesandele, põhjendades värvilahenduse, materjalide, lõikelise lahenduse, tehnoloogia valikut ja istuvust figuurile, kasutades korrektselt erialast sõnavara
<p>5) teab tekstiilist aknakatete süsteeme ja nende tööpõhimõtteid, õmbleb erinevaid aknakatteid ja kodutekstiile</p>	<ul style="list-style-type: none"> • nimetab ülesande alusel erinevaid tekstiilist aknakatete süsteeme • õmbleb juhendi alusel erinevaid kodutekstiile, valides sobivad materjalid ja abimaterjalid ning töövõtted, selgitab oma valikuid
<p>Teemad, alateemad</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Lõikeõpetuse alused (mõõtude võtmine ja ülesmärkimine, lõikelehe kasutamine, lihtsad konstruktsioonid ja skeemid, lõigete kohandamine ja kandmine kangale; inimkeha proportsioonid, figuuri rõhutavad ja peitvad lahendused, rõivaste suurusnumbrid ja tähised eri riikides, hästiistuva rõiva tunnused). 2. Õmblustöö eriseadmed (äärestusmasinad, aurutriikraud, nendega turvaline ja ergonoomiline töötamine). 3. Õmblustehnoloogia. Töövõtted, õmblemine käsitsi ja masinaga (krae, värvli, tõmblukk-kinnise, tasku

	<p>õmblemine, rinnalõhiku, kaelakaare, käeaugukaare, manseti ja allääre töötlemine, õla-, varruka- ja küljeõmbluste töötlemine). Õmblustele esitatavad kvaliteedinõuded.</p> <p>4. Töö planeerimine (rõiva õmblemise tehnoloogiline järjestus, aja- ja materjalikulu arvutamine).</p> <p>5. Kergete rõivaste ja aksessuaaride õmblemine. Rõivaproovid ja prooviparandused.</p> <p>6. Kodutekstiil. Tekstiilist aknakatete ja erinevate sisustustekstiilide õmblemine.</p> <p>7. Viimistlemine (nööpaukude ja nööpide õmblemine, erinevate õmbluste ja detailide kuumniiske töötlemine, lõppviimistlus).</p>
sh iseseisev töö	<p>1. Kavandab iseseisvalt juhendi alusel lihtsalõikelise rõiva (näit: öösärk, põll, seelik, pluus, kleit/kittel) või aksessuaari (Näiteks: lahtkrae, kaelaside, vöö) ja kodutekstiili (näit: aknakate) esitleb kavandit:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Hinnatakse: toote kavandit, mis vastab juhendile (ÕV 3, ÕV 4, ÕV 5)
sh praktika	-
Õppemeetodid	Loeng, vestlus, demonstratsioon, iseseisev töö erinevate infoallikatega, praktiline töö, esitlus, analüüs
Hindamine	Moodulit hinnatakse mitmeeristavalt põhimõttel arvestatud („A“)
Hindamisülesanded	<p>1. Selgitab ülesande alusel põhilõike kohandamiseks figuurilt võetavate mõõtude vajalikkust ning koostab rühmatööna ülevaate figuuritüüpidest ja neile sobivatest siluettidest (ÕV1)</p> <ol style="list-style-type: none"> a. Korrigeerib ülesande alusel põhilõikest tuletatud lõike b. Kohandab lõikelehelte võetud lõike figuurimõõtudele sobivaks <ul style="list-style-type: none"> ▪ Hinnatakse: põhilõike (aluseks iseseisva tööna valminud toote kavandid) korrigeerimist figuurimõõtudele vastavaks ja tuletatud lõike valmistamist <p>2. Selgitab ülesande alusel kangale lõigete paigutamise põhimõtteid</p> <p>3. Rakendab ülesande alusel õmblustöös kasutatavaid eriseadmeid, põhjendab oma valikuid</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Hinnatakse: lõigete paigutamist kangale, materjali kasutamist ja eriseadmete kasutamise vajalikkuse põhjendust (ÕV1 ja 2) <p>4. Valmistab kavandatud esemed (aluseks iseseisva tööna valminud toote kavandid) tehnoloogiliselt õigete töövõtete ja viimistleb esemed.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Hinnatakse: aja- ja materjalikulu hinnangut, tehnoloogiliselt õigete töövõtete ja vajalike seadmete kasutamist (ÕV 4) .

	<p>5. Selgitab ülesande alusel tekstiilist aknakatete süsteemide põhimõtteid ja tutvustab nende valmistamiseks sobilikke materjale, valmistab kavandi (aluseks iseseisva tööna valminud toote kavand) alusel kodutekstiili</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Hinnatakse: Sobivate materjalide ja abimaterjalide ning töövahendite valikut, tehnoloogiliselt õigete töövõtete kasutamist, toote viimistlemist(ÕV 5) <p>6. Koostab juhendi alusel õpimapi</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Hinnatakse: Õpimappi ja selle analüüsi (ÕV 1-5)
sh hindekriteeriumid	-
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Kokkuvõttev hinne kujuneb, kui õpilane on omandanud mooduli õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel, sooritanud kõik hindamisülesanded, sh iseseisva töö tulemusele arvestatud („A“)
sh hindamismeetodid	Praktiline töö, esitlus, analüüs
Õppematerjalid	<p>Kaarma, M. Voolmaa, A. Eesti rahvarõivad: rahvarõivaste valmistamise juhend. Tallinn: Eesti Raamat, 1981</p> <p>Manninen, I. Eesti rahvariie ajalugu. Tartu : Eesti Rahva Muuseum, 2009</p> <p>Boncamper, I. Tekstiilkiud : käsiraamat. Tallinn : Eesti Rõiva- ja Tekstiililiit, 2000</p> <p>Tervonen, A. Kangad. Tallinn: Argo, 2006</p> <p>Tõnurist, I. Rahvarõivakandja abiline. Tallinn : I. Tõnurist, 2003</p> <p>http://www.ekk.edu.ee/vvfiles/0/opime_ratsepaks.pdf</p> <p>http://www.innove.ee/UserFiles/Kutseharidus/%C3%95ppekava/Omblusseadmed.pdf</p>

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)					Õpetajad
		Tunde	Teooria	Pr.töö	Praktika	Is. töö	
12.3	Kanga rakendamine ja kudumine	10					H.Ahun-Vaarpuu
		260	60	164	0	36	

Nõuded mooduli alustamiseks	puuduvad
Mooduli eesmärk	õpetamisega taotletakse, et õpilane rakendab kangasteljed ja koob kavandi või tööjoonise põhjal kanga, kasutades tuletatud siduseid, valib sobivad materjalid ja tehnoloogia, kasutab erialast sõnavara ja dokumenteerib oma tegevuse.
Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid
Õpilane 1) seab eeltöödeks vajalikud kangakudumise lisatarvikud ja kangasteljed töökorda, kasutab erialast sõnavara	Õpilane <ul style="list-style-type: none"> • selgitab ülesande alusel eeltööde järjekorda ja nende teostamise põhimõtteid • demonstreerib ja selgitab ülesande alusel lisatarvikute kasutamist ja kangakudumise eeltöid, kasutab erialast sõnavara
2) teab kanga kudumiseks tööpassi koostamise põhimõtteid ja vajadust	<ul style="list-style-type: none"> • koostab näidise põhjal kanga kudumise jaoks tööpassi, vormistab elektrooniliselt, kasutab erialast sõnavara
3) kavandab telgedel kootud eesti rahvuslikel tekstiilidel põhinevaid tuletatud sidustega kangaid tänapäevastele esemetele	<ul style="list-style-type: none"> • kavandab ülesande alusel telgedel kootud eesti rahvuslikest tekstiilidest lähtuvalt tänapäevase kasutusalaaga esemeid
4) kasutab vajadusel	<ul style="list-style-type: none"> • esitleb kavandit, selgitades materjalide ja tehnoloogia seost ning materjali valikut lähtudes omadustest ning kanga

<p>kanga näidist kangaliigi määramiseks ja kangarakenduse tuletamiseks</p>	<p>struktuurist, kasutab erialast sõnavara</p> <ul style="list-style-type: none"> koostab oma kavandi põhjal ja juhendi järgi kanga rakenduse, kasutades vajadusel kanga näidist
<p>5) teab materjalide käitumist erinevate sidustega kangaste puhul kangastruktuuride moodustamisel</p>	<ul style="list-style-type: none"> selgitab kootud eseme ja kangakirja põhjal lõime ja koelõnga omavahelist seost, valib materjalid vastavalt nende käitumisele kangastruktuuride moodustamisel
<p>6) koob tuletatud sidustega kangaid, kasutades ergonoomilisi ja ohutuid töövõtteid</p>	<ul style="list-style-type: none"> rakendab juhendi alusel kangasteljed, koob tuletatud sidustega kvaliteetseid kangaid, kasutades ohutuid ning ergonoomilisi töövõtteid
<p>7) teab kanga kudumise käigus tekkivaid vigu ja nende kõrvaldamise viise ning käsitsi kootud kangaste viimistlusvõtteid</p>	<ul style="list-style-type: none"> märkab kanga kudumise käigus tekkivaid vigu ja parandab need juhendi alusel viimistleb juhendi alusel kangad nõuetekohaselt
<p>Teemad, alateemad</p>	<ol style="list-style-type: none"> Kangakudumise ajaloost maailmas. Kangastelgede areng. Kordamine Kangakudumise põhimõisted (kangas, rakendus, kangakiri, niietus, tallamine, sidus, siduspiste, lõngajooks, järjeline niietus, nurkne niietus, algsidused). Kangakudumise töövahendid (kiriteljed ja nende osad, abitöövahendid) Sidused ja nende kasutamine rõiva- ning sisustuskangaste juures sõltuvalt materjalist Labane, toimne ja atlass-sidus ning nende lihtsamad tuletised (lõime- ja koerips, panama, kanvaa, nurk- ja risttoimne). Vahvel, krepp ja lepalina. Kirikangad (sõbakirikangas, raanu, daaladrell, täiskoekirikangas).

	<p>Laastukangas. Põimkangad (kaaspõime, naastpõime, pindpõime, pärlpõime, rüü). Kirjakorra ja siduse märkimine.</p> <p>6. Kudumismaterjalid (vill, siid, puuvill, linane, akrüül, efektlõngad), nende omadused ja hankimise võimalused</p> <p>7. Kangakudumise eeltööd</p> <p>8. Kavandamine ja mõõtkavas tööjoonise tegemine. Planeerimine ja arvutamine (soa valik, kokkutõmbe protsent, äärelõngad, lõime tiheduse, pikkuse ja kulu arvutamine).Töö dokumenteerimine (aja- ja materjalikulu arvutamine). Lõime käärimine</p> <p>6. Lõime panek kangastelgedele (rehatamine, kerimine poomile, niietamine ja soastamine). Siduse tegemine ja korrigeerimine</p> <p>7. Kudumine (süstiku ja piiritsa täitmine ja kasutamine, kangapingutaja kasutamine, ühtlase pinna ja servade kudumine). Abivahendite kasutamine teatud siduste puhul (šabloonid, pärlpõime, laastukangas). Katkenud lõimelõnga parandamine, purunenud niisiku ja katkenud sidusenöörade asendamine)</p> <p>8. Kangakudumise järeltööd (kanga võtmine telgedelt, äärestamine, kudumisvigade parandamine, viimistlemine vastavalt kangale).</p>
sh iseseisev töö	<p>Kavandab ülesande alusel eesti rahvuslikest tekstiilidest lähtuvalt tänapäevase kasutusala esemeid</p> <p>Kavandab ülesande alusel erinevaid tekstiilesemeid ja teeb mõõtkavas joonised ning arvestab ülesande alusel toote valmistamiseks vajaliku materjalikulu (ÕV5)</p>
sh praktika	-
Õppemeetodid	Loeng, praktiline töö, õppekirjanduse lugemine, rühmatöö, iseseisev töö, õppekäik
Hindamine	Moodulit hinnatakse mitteeristavalt põhimõttel arvestatud („A“)
Hindamisülesanded	<ol style="list-style-type: none"> 1. Selgitab ülesande alusel eeltööde järjekorda ja nende teostamise põhimõtteid ÕV1 2. Koostab näidise põhjal kanga kudumise jaoks tööpassi ja vormistab elektroonselt ÕV2 3. Kavandab ülesande alusel telgedel kootud eesti rahvuslikest tekstiilidest lähtuvalt tänapäevase kasutusala esemeid ÕV3 4. Koostab oma kavandi põhjal ja juhendi järgi kanga rakenduse ÕV4 5. Valib materjalid vastavalt nende käitumisele kangastruktuuride moodustamisel ÕV5 6. Rakendab juhendi alusel kangasteljed, koob tuletatud sidustega kvaliteetseid kangaid, kasutades ohutuid ning ergonomilisi töövõtteid ÕV6 7. Viimistleb juhendi alusel kangaid nõuetekohaselt ÕV7

sh hindekriteeriumid	-
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Kokkuvõttev hinne kujuneb, kui õpilane on omandanud mooduli õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel, sooritanud kõik hindamisülesanded, sh iseseisva töö tulemusele arvestatud („A“)
sh hindamismeetodid	Praktiline töö, grupitöö, tunnitöö, kontrolltöö
Õppematerjalid	<p>Kelpman, M. Kangakudumine. Tallinn: Koolibri, 1998</p> <p>Mälksoo, L. Kangakudumine : [käsiraamat]. Tallinn : Valgus, 1976</p> <p>Lundell, L. , Windesjö, E. Kangakudumine. Tallinn : Sinisukk, 2005</p> <p>Kuma, H. Eesti rahvavaibad. Tallinn: Kunst, 1976</p> <p>Kangakudumise käsiraamat. Tartu: Teaduslik Kirjandus, 1945</p> <p>Kriis, E-L. Kangakudumise algõpetus. DVD 2009</p> <p>Pajupuu, K. E-õppe materjal kangakudumise algtõdedest http://kadipuu.sauropol.com/kuduja/</p> <p>Pajupuu, K. E-õppe materjal siduseõpetusest http://kadipuu.sauropol.com/siduseopetus/</p> <p>Kriis, E-L. Maateljed ja sõbakirikangas. DVD 2010</p> <p>Kriis, E-L. Suurräti kudumine. DVD 2009</p> <p>Kriis, E-L., Läbi lõimede - rahvuslikud kangakirjad. 2014</p> <p>Jõeste, K., Matsin, A., Kütt, C. Etnograafilised sõbad ja tekid. 2009</p> <p>Freienthal, M., Västriku, M. Lapilised vööd, 2012</p>

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)					Õpetajad
12.4	Rahvuslikud tikandid	10					M. Sondberg/ T.Terpitskaja
		Tunde	Teooria	Pr.töö	Praktik a	Is. töö	
		260	21	200	0	39	

Nõuded mooduli alustamiseks	Läbitud on moodul: Tikkimise põhialused
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane valib kavandi alusel sobiva tikkimistehnika, teeb vajalikud eeltööd ning tikib käsitsi või masinal, kasutab sobivat sõnavara ja järgib oma töös keskkonnahoiu põhimõtteid
Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid
Õpilane	Õpilane
1) teab tähtsamate tikkimistehnikate tehnoloogiaid ja kasutusalasid	<ul style="list-style-type: none"> • nimetab ja määrab ülesande alusel tähtsamaid tikkimistehnikaid • kirjeldab ja võrdleb ülesande alusel lääne-eesti ja muhu lilltikandi, põhja-eesti lilltikandi, helmes-, pael- ja aplikatsioonitkandi, kahe-suunaliste pilude ning tülltikandi tehnoloogiaid, tuues välja erisused ja kasutusala ja kasutades erialast sõnavara
2) teab käsitsi, õmblusmasinal ja tikkimismasinal valmistamistatud tikandite eripära	<ul style="list-style-type: none"> • eristab ülesande alusel käsitsi, õmblusmasinal või tikkimismasinal valmistatud tikandeid, selgitades tehnoloogilisi erinevusi • nimetab näidiste põhjal erinevate tikandite valmistamistehnoloogia eeltööd ja eripärad
3) kavandab tikandiga kaunistatud eseme, koostab kavandi või tööjoonise, valib kavandi alusel sobiva tikkimistehnika ning teeb vajalikud eeltööd	<ul style="list-style-type: none"> • joonistab ülesande alusel tikandiga kaunistatud eseme kavandi • koostab kavandi või tikitud eseme põhjal tööjoonise, märkides sinna tikandis kasutatavad pisted ja tikkimispistete suuna • valib kavandi alusel sobiva tikkimistehnika, põhjendab oma valikut ning valmistab tikkimiseks ette aluskanga ja tikkimismaterjalid • valib ülesande alusel mustrijoonise aluskangale kandmiseks sobivaima vahendi ja töövõtte, lähtudes valitud tikandi valmistamistehnoloogiast ja kanga omadustest • valmistab ülesande alusel töökoha tikkimiseks ette, selgitab töövahendite ja seadmete korrasolekut
4) tikib kavandi või mustrijoonise	<ul style="list-style-type: none"> • tikib kavandi alusel ja mustrijoonise abil tikandi kas käsitsi või õmblusmasinal või tikkimismasinal • valib tikkimistehnikale ja aluskangale sobiva viimistlusvõtte ning viimistleb tikandi

<p>alusel erinevaid tikandeid käsitsi või õmblusmasinal või tikkimismasinal ning viimistleb tikandid nõuetekohaselt, järgib ergonoomilisi töövõtteid</p>	<ul style="list-style-type: none"> töötab juhendite alusel seadmete ja töövahenditega turvaliselt ja ergonoomiliselt, järgides oma töös keskkonnahoiu põhimõtteid
<p>Teemad, alateemad</p>	<p>1. Erinevate etnograafiliste tikandite tehnoloogiad ja kasutusala, materjalid, värvilahendused, kompositsioonivõtted (Lääne-Eesti lilltikand, Muhu lilltikand, Põhja-Eesti lilltikand, helmestikand, paeltikand, aplikatsioonitikand, kahe-suunalised pilud sh rahvuslik võrkpilu, tülltikand).</p> <p>2. Tikandiga kaunistatud eseme kavandamine figuurile või interjööri ja mõõtkavas tööjoonise tegemine (möödud, suunad, pisted, materjalivalik, lisakaunistusdetailide paigutus).</p> <p>3. Töö käigu ja järjestuse planeerimine, aja- ja materjalikulu arvutamine.</p> <p>4. Tikkimine. Tööjooniselt ja kavandilt vajaliku info lugemine. Töökoha otstarbekas ettevalmistus. Tikkimise eeltööd, materjalide säästlik kasutamine. Käsitsi, õmblusmasinal ja tikkimismasinal valmistatud tikandite eripärad eeltöodes, tikkimise tehnoloogias ja viimistlemises ning kavandi ja tööjoonise põhjal tikandi valmistamine, sh turvaline ja ergonoomiline töötamine.</p> <p>5. Tikandite viimistlemine ja hooldamine (alus kangale ja tikkimistehnikale sobiva viimistlusvõtte valimine, viimistlus ja eseme lõppviimistlus).</p>
<p>sh iseseisev töö</p>	<p>Kavandab ülesande alusel tikandiga kaunistatud eseme,</p> <ul style="list-style-type: none"> Hinnatakse: Toote kavandi vastavust juhendile (ÕV 3)
<p>sh praktika</p>	<p>-</p>
<p>Õppemeetodid</p>	<p>Loeng, selgitused, iseseisev töö erinevate infoallikatega, kavandamine, praktiline töö, esitlus, analüüs</p>

Hindamine	Moodulit hinnatakse eristavalt ehk hindeliselt, kujundav hindamine toimub kogu õppeperioodi jooksul
Hindamisülesanded	<ol style="list-style-type: none"> 1. Koostab ülesande alusel ülevaate lääne-eesi ja muhu ning põhja-eesi lilltikandi erinevustest ning nende valmistamisviisidest (ÕV1) 2. Toob välja ülesande alusel helmes-, pael ja aplikatsioonitkandi kasutusvõimalused ja valmistamise põhimõtted (ÕV1) 3. Selgitab ülesande alusel kahe-suunaliste pilude ja tülitkandi kasutusalasid ja valmistamisviise (ÕV1) 4. Selgitab ülesande alusel käsitsi, õmblus- või tikkimismasinal valmistatud tikandite tehnoloogilisi erinevusi ja nende valmistamiseks vajalikke eeltöid <ul style="list-style-type: none"> ■ Hinnatakse: Kompleksülesanne (HÜ 1-4) nimetatud erinevate tikandite rakendamist tööproovil ja nende äratundmist valmistöodel, tehnoloogiliselt õigete tövõtete kasutamist, sobivate kangaliikide, materjalide ja tövahendite valikut, mustrijoonise aluskangale kandmist ja ergonoomilisi tövõtteid tikkimise proovitöö teostamisel (ÕV2- 3) 5. Teostab kavandist (iseseisva tööna valminud toote kavand) tulenevate arvestuste järgi käsitsitkandi <ul style="list-style-type: none"> ■ Hinnatakse: valmistatud tikandit, selle viimistlust ja turvalist ning ergonoomilist tövahendite kasutamist (ÕV 4) 6. Teostab kavandist (iseseisva tööna valminud toote kavand) tulenevate arvestuste järgi masintkandi <ul style="list-style-type: none"> ■ Hinnatakse: valmistatud tikandit, selle viimistlust ja turvalist ning ergonoomilist tövahendite kasutamist (ÕV 4) 7. Koostab juhendi alusel õpimapi <ul style="list-style-type: none"> ■ Hinnatakse: õpimappi ja selle esitlust
sh hindekriteeriumid	<p>Lävend Õpilane kavandab ülesande alusel tikandiga kaunistatud eseme, esitleb kavandit lähtuvalt iseseisva töö ülesannetest, teostab tööproovid ja valmistab tootele tikandi, koondab kavandid ning praktilised tööd õpimappi</p> <p>Hinne 4 Õpilane kavandab ülesande alusel tikandiga kaunistatud eseme, esitleb kavandit lähtuvalt iseseisva töö ülesannetest, teostab tööproovid ja valmistab tootele tikandi, koondab kavandid ning praktilised tööd õpimappi, <u>süsteematiseerib tööd, lisab omapoolseid tähelepanekuid tikkimise tulemusele, töötab tehnoloogiliselt õigete tövõtetega</u></p> <p>Hinne 5 Õpilane kavandab ülesande alusel tikandiga kaunistatud eseme, esitleb kavandit lähtuvalt iseseisva töö ülesannetest, teostab tööproovid ja valmistab tootele tikandi, koondab kavandid ning praktilised tööd õpimappi, <u>süsteematiseerib tööd, lisab omapoolseid tähelepanekuid tikkimise tulemusele, töötab tehnoloogiliselt õigete</u></p>

	töövõtetega, <u>analüüsib õpimapi põhjal oma arengut, praktilised tööd teostab tehnoloogiliselt laitmatult</u>
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Positiivne hinne kujuneb, kui õpilane on sooritanud hinnatavad praktilised tööd sh iseseisvad tööd vähemalt lävendi tasemel. Mooduli koondhinne kujuneb teostatud iseseisvate ja praktiliste tööde koondhindena.
sh hindamismeetodid	Iseseisev töö, praktiline töö, esitlus, analüüs
Õppematerjalid	Vunder, E. Eesti rahvapärane taimornament tikandis. Tallinn: Kunst, 1992 Kivilo, L. Lilltikand. Tallinn : Valgus, 1992 Kirst, L. Muhu tikand. Pärnu: Heili, 1995 Pink, A. , Kabur, A., Meristem M. Meite muhu mustrid, Türi : Saara Kirjastus, 2010 Lihula lilltikand ja meistrid. Lihula : Lihula Rahvaülikool, 2009 Riitsaar, R. Seto tikand. Obinitsa : Seto Ateljee Galerii, 2007 Karjam, R. Elumõnu : [kogumik Kihnu käsitöömuustritest] / Ärna Roosi. Pärnu : Kihnu Kultuuri Instituut, 2009

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)					Õpetajad
12.5	Lõikejärgne silmuskudumine, heegeldamine ja nõeltehnika	10					T.Trepitskaja M. Sondberg A.Karits
		Tunde	Teooria	Pr.töö	Praktika	Is. töö	
		260	20	200	0	40	
Nõuded mooduli alustamiseks	Läbitud moodulid: Silmuskudumise ja heegeldamise põhialused, Õmbluskäsitöö						
Mooduli eesmärk	Eesmärk: õpetusega taotletakse, et õpilane koob ja heegeldab esemeid vastavalt kavandile, muustriskeemile või tööjuhendile koe- ja heegelkirju kombineerides ning valmistab nõeltehnikas lõikelisi uusi esemeid, järgides oma töös keskkonnahoiu põhimõtteid ning kasutab erialast sõnavara.						

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid
<p>Õpilane</p> <p>1) teab heegeldamise ja kudumise tuletatud silmuste tingmärke, nõeltehnika tehnoloogiat, loeb ja koostab erinevatele tehnikatele mustriskeeme ning esemete tööjooniseid, kasutab erialast sõnavara</p>	<p>Õpilane</p> <ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab mustriskeemi alusel tuletatud koe- ja heegelkirjade töökäiku ning nõeltehnika tehnoloogiat, kasutab erialast sõnavara • koostab ülesande alusel koe- ja heegelkirjade ning nõeltehnikas skeemi ja esemete tööjoonised • loeb nõeltehnika mustriskeeme
<p>2) valib ja loob sobivad algsilmused lähtuvalt valmistatavast esemest, materjalist ning tehnoloogiast</p>	<ul style="list-style-type: none"> • demonstreerib ülesande alusel erinevaid algsilmuste loomise võtteid, selgitab võtte kasutusala, tuues näiteid • valib töö eesmärgist ja tehnoloogiast tulenevalt algsilmuste loomise viisi, loob tööprooviks silmuseid, põhjendades oma valikut
<p>3) teab lõigete konstrueerimise põhimõtteid, konstrueerib esemele vastavad lõiked,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab ülesande alusel silmkoos eseme lõigete konstrueerimise põhimõtteid, konstrueerib lõiked • koob, heegeldab, valmistab ülesande põhjal nõeltehnikas lõikekohaseid ja ringselt teostatavaid esemeid, viimistleb nõuetekohaselt • demonstreerib ülesande alusel lõike järgimiseks silmuste kahandamist ja kasvatamist, selgitab töövõtteid • määrab ülesande alusel materjalide ja tehnoloogiaga sobivad viimistlusvõimalused, põhjendab oma valikut ning demonstreerib nõuetele vastavat eseme viimistlemist

<p>koob/heegeldab /valmistab nõeltehnikas lõikekohaseid esemeid, kasutades selleks sobivaid töövõtteid, viimistleb nõuetekohaselt</p>	
<p>4) koob ja heegeldab esemeid, kasutades erinevaid kombineeritud koe- ja heegeltehnikaid, viimistleb nõuetekohaselt</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● koob, heegeldab, valmistab ülesande põhjal nõeltehnikas lõikekohaseid ja ringselt teostatavaid esemeid, viimistleb nõuetekohaselt ● demonstreerib ülesande alusel lõike järgimiseks silmuste kahandamist ja kasvatamist, selgitab töövõtteid ● koob ja heegeldab ülesande alusel eseme, kombineerides erinevaid koe- ja heegeltehnikaid, viimistleb töö nõuetekohaselt ● määrab ülesande alusel materjalide ja tehnoloogiaga sobivad viimistlusvõimalused, põhjendab oma valikut ning demonstreerib nõuetele vastavat eseme viimistlemist
<p>5) tunneb ühe- ja kahetasandilise kudumismasina töö- ja hoolduspõhimõtteid, koob kudumismasinal ette antud või enda loodud mustrikaardi toel lõikekohaseid esemeid</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● nimetab kudumismasina põhjal masinaosi, demonstreerib töö- ja hooldusvõtteid ● koob lõikekohaseid esemeid ühe- ja kahetasandilisel kudumismasinal, viimistleb nõuetekohaselt ● loob iseseisvalt kudumismasina mustrikaarte

<p>6) teab kootud/heegeldatud/nõeltehnikas eseme detailide ühendusvõtteid, ühendab erinevate esemete detaile ning viimistleb nõuetekohaselt</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ühendab ülesande alusel silmuskoeliste esemete erinevaid detaile, kasutades ühendusvõtteid, selgitab võtete valikut • määrab ülesande alusel materjalide ja tehnoloogiaga sobivad viimistlusvõimalused, põhjendab oma valikut ning demonstreerib nõuetele vastavat eseme viimistlemist
<p>Teemad, alateemad</p>	<p>1. Silmuskudumine. Silmuste loomise erinevad viisid. Silmuskudumise tuletatud silmused, erinevad võtted, nende tingmärgid (õhksilmused, parempidine keerdsilmus, pahempidine keerdsilmus, silmuste kasvatamine, silmuste kahandamine, palmikvõtted, nupud, vikeldamine, vitsad, nõörkoed). Lõikekohase eseme kudumine.</p> <p>2. Heegeldamine. Tuletatud silmused (sambad, ristsambad, nupud). Lõikekohase eseme heegeldamine.</p> <p>3. Nõeltehnika. Võtted (nõeltehnika alustamine, ribana ja ringselt põimimine ning põimimise erinevad võimalused, kasvatamine, kahandamine, kindale pöidlaava tegemine ja töö lõpetamine ühtlase servana)</p> <p>4. Kudumismasina töö põhimõtted. Töövõtted (ülesloomine ja lõpetamine, parempidine pind ja selle erinevad võimalused, servad, mustrilise ja värvilise pinna kudumine, lõikejärgne kudumine). Masina hooldamine ja mustrikaartide koostamine.</p> <p>5. Esemete valmistamine. Mustriskeemide, tööjooniste, lõigete koostamine. Kombineeritud tehnikate loomine ja kasutamine. Silmuskoelise, heegeldatud, nõeltehnikas, kudumismasinal lõikekohase eseme valmistamine ja viimistlemine.</p>
<p>sh iseseisev töö</p>	<p>Kavandab ülesande alusel silmuskoelise, heegeldatud, nõeltehnikas ja kudumismasinal kootud lõikekohaseid esemeid. (ÕV 1)</p>
<p>sh praktika</p>	<p>-</p>
<p>Õppemeetodid</p>	<p>Kirjanduse lugemine ja kokkuvõtte tegemine, analüüsiv kirjutamine, analüüs, praktiline töö, õppekäik, õpimapp, küsimuste esitamine ja vastamine, enesetestid, interaktiivne loeng</p>
<p>Hindamine</p>	<p>Moodulit hinnatakse mitteeristavalt põhimõttel arvestatud („A“)</p>

hindamisülesanded	<p>1. Koostab vastavalt juhendile õpimapi, mis sisaldab tööjuhendeid ja nende järgi valmistatud, viimistletud ja nõuetekohaselt vormistatud tööproove. ÖV1,2,3</p> <p>2. Koostab juhendi alusel silmkoelise eseme kavandi koos tööjoonise ja koekirjaga, konstrueerib lõiked, valib kavandist lähtuvalt omavahel sobivad materjalid ja töövahendid, kombineerib erinevaid koetehnikaid, koob lõikekohase eseme, ühendab detailid ja viimistleb nõuetekohaselt, koostab tööjuhendi. ÖV1,2,3,4,6</p> <p>3. Koostab juhendi alusel heegeldatud eseme kavandi koos tööjoonise ja heegelkirjaga, konstrueerib lõiked, valib kavandist lähtuvalt omavahel sobivad materjalid ja töövahendid, kombineerib erinevaid heegeltehnikaid, heegeldab lõikekohase eseme, ühendab detailid ja viimistleb nõuetekohaselt, koostab tööjuhendi. ÖV1,2,3,4,6</p> <p>4. Koostab juhendi alusel nõeltehnikas eseme kavandi koos tööjoonise ja mustri skeemiga, konstrueerib lõiked, valib kavandist lähtuvalt omavahel sobivad materjalid ja töövahendid, valmistab lõikekohase eseme, ühendab detailid ja viimistleb nõuetekohaselt, koostab tööjuhendi. ÖV1,2,3,4,6</p> <p>5. Koostab juhendi alusel ühe- või kahetasandilisel kudumimasinal kootud silmkoelise eseme kavandi koos tööjoonise ja mustrikaardiga, konstrueerib lõiked, valib kavandist lähtuvalt sobivad materjalid, kombineerib erinevaid koetehnikaid, koob lõikekohase eseme, ühendab detailid ja viimistleb nõuetekohaselt, koostab tööjuhendi. ÖV4,5,6</p>
sh hindekriteeriumid	-
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Kokkuvõttev hinne kujuneb, kui õpilane on omandanud mooduli õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel, sooritanud kõik hindamisülesanded, sh iseseisva töö tulemusele arvestatud („A“)
sh hindamismeetodid	referaat, analüüs, esitlus, õpimapp, praktiline töö, iseseisev töö
Õppematerjalid	<p>Aljasmets, Erna, Heegeldamine, 1973 Valgus</p> <p>Aljasmets, E. Heegeldamine. Valgus, 1984.</p> <p>Aljasmets, E. Silmuskudumine 1971</p> <p>Aljasmets, E. Heegeldatud ääre pitsid, 1992 koolibri</p> <p>Aljasmets, E. Heegeldamine ja silmuskudumine. Koolibri, 1992.</p> <p>Artla, T., Ojaste A. (2000) Kindakirju Viru- ja Võrumaalt. Tallinn: TPÜ Kirjastus.</p> <p>Barnden, B. Heegeldamise piibel. Tallinn : Sinisukk, 2004</p> <p>„200 heegeldatud ruutu“, Jan Eaton, Sinisukk 2005</p> <p>Fassett, K. Family album: Knitting. London / osakonna raamatukogus, B 10938. 1989.</p>

Fuhs, L. (2006) Suur sokiraamat. Kirjastus ERSEN
 Halding, S. Jämedate varrastega kiirelt kootud. Tallinn: Varrak. 2005.
 Hallik, C. Silmuskudumine, 2014 Varrak
 Hallik, C. Silmuskudumine. Tallinn: Eesti Riiklik Kirjastus, 1957
 Hallik, C. Silmuskudumine. Tallinn : Kunst, 1973
 „Hiiumaa heegelpitsid“
 Kabur, Anu. Pink, Anu. Meriste, Mai. Meite Muhu mustrid, 2014
 Kangro, Ulve. Setu pits, Rápina 2005
 Karjam, R. Kihnu Roosi kindakirjad. Tallinn ; Viljandi : Ajakirjade Kirjastus, 2008
 Kindad : õnnetähest männakirjani. Tartu : Eesti Rahva Muuseum, 2001
 Kivilo, L. Kindad. Tallinn : Mats, 1992
 Kivilo, L. Sokid : [käsiraamat kudumiseks]. Tallinn : Mats, 1991
 Konsin, K. Silmkoesemed. Tallinn: Kunst. 1972.
 Käsitöö album 2, tehnikaid ja töövõtteid, Kunst 1987
 Manninen, I. Kindad. Tartu: 1927
 Meeri, T. Kudumisõpetus 1 – 5. Tallinn: Valgus. 1994-1996.
 Mulgi kindad. Pärnu: Heili, 1995
 Piiri, R. Kudumise koidik. *Käsitöö*, Tallinn 2008, kevad, lk 100-101
 Piiri, R. Kudumise uued perspektiivid. *Käsitöö*, Tallinn 2008, sügis, lk 94-95
 Piiri, R. Kindad. Õnnetähest männakirjani. Tartu. 2001.
 Pink, A. Kudumine : IV-IX klass. Türi : Saara Kirjastus, 2002
 Pink, A. Heegeldamine : IV-IX klass. Türi : Saara Kirjastus, 2004, 2008
 Pink, Anu, Siiri Reimann, Kristi Jõeste. Eesti silmuskudumine 1. Tavad ja tehnikad, 2010 Saara
 Praakli, A. Kirikindaid Setumaalt : mustrid Eesti Rahva Muuseumist eelmise sajandi teisest poolest. Tartu : A. Praakli, 2006
 Praakli, A. Kirikindad. I : Eesti Rahva Muuseumi kogude (kindamustrite) põhjal valmistatud rekonstruktsioonid : [pühendatud Ella Koern (Sarvik) mälestusele] = Patterned mittens. I : reconstructions of mittens based on the collection of the Estonian National Museum. Tartu : Elmatar, 2003

Praakli, A. Kirikindad. II : Eesti Rahva Muuseumi kogude (kindamustrite) põhjal valmistatud rekonstruktsioonid = Patterned mittens. II : reconstructions of mittens based on the collection of the Estonian National Museum. Tartu : Elmatar, 2005

Põldoja, M. Heegeldamine. Valgus, 1996.

Radcliffe, M. Kudumine. Lahendused kõigile probleemidele. Ersen Kirjastus. 2007.

Reimann, Siiri, Edasi, Aime. Haapsalu sall, 2009 Saara

Reimann, Siiri, Edasi, Aime. Haapsalu rät, 2011, Saara

Räpina kirikinda mustrid. Rápina : R. Varend, 2004

Stanfield, L., Griffiths M. Kudumise entsüklopeedia. Sinisukk. 2001.

Summatavet, K. Kihnu Roosi kindakirjad. Ajakirjade kirjastus, 2008

Summatavet, K. Kihnu Roosi käsitöökogu. Varrak 2010

Ormisson, H. Kihnu kirikindad. Pärnu : Värten, 1994

Uus, I. Mõned nopped Kihnu näputööst : käsitöö abimaterjal põhikoolile = Mõnõd noppõd Kihnu njäputüest. Viljandi : Viljandi Kultuuriakadeemia, 2005

„Väike kudumissõnastik. Concise Knitting Dictionary“, koostajad Kait Lubja, Anu Pink, 2014 Saara

[suur kindaraamat. eesti kihelkondade mustrid reet piiri](#) 2013

[eesti labakindad ilma laande laiali aino praakli](#) 2011

[eesti sokikirjad ilma laande laiali aino praakli](#) 2010

[eesti kindakirjad ja sokikirjad elo lutsepp, irina tammis](#) 2014

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)					Õpetajad
12.6	Eesti rahvarõiva komplektiosade valmistamine	10					M.Sondberg
		Tunde	Teooria	Pr.töö	Praktik a	Is. töö	

		260	21	200		39	
Nõuded mooduli alustamiseks	Läbitud on moodulid: Eesti rahvakultuuri ja tekstiilipärandi alused, Õmblemise põhialused, Tikkimise põhialused, Silmuskudumise- ja heegeldamise põhialused, Kangakudumise põhialused						
Mooduli eesmärk	õpetamisega taotletakse, et õpilane valmistab pärandtehnoloogilisi võtteid, kasutades erinevaid rahvarõivakomplekti osi, valides selleks sobivad materjalid ja tehnoloogia, vajadusel koostab museaali põhjal tehnoloogilise kirjelduse ja tööjuhendi.						
Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid						
Õpilane 1) omab ülevaadet Eesti rahvarõivaste kandmis- ja valmistamistraditsioonidest ning mõistab rahvarõivaste traditsioonikoha se kandmise vajalikkust tänapäeval	Õpilane <ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab ülesande alusel Eesti rahvarõivaste kandmis- ja valmistamistraditsioone • selgitab ülesande alusel rahvarõivaste traditsioonikohase kandmise vajalikkust tänapäeval 						
2) teab Eesti rahvarõivarühmi ning komplekti kuuluvaid osasid ning tunneb ühe	<ul style="list-style-type: none"> • nimetab rahvarõivarühmad ja loetleb nende peamised eripärad • loetleb ülesande alusel rahvarõivakomplekti kuuluvad esemed • iseloomustab näidise või foto põhjal ühe kihelkonna mehe ja naise rahvarõivaid, nimetades rahvarõivarühma kuhu need kuuluvad 						

<p>kihelkonna rahvarõivaste eripära</p>	
<p>3) tunneb museaaliga töötamise põhimõtteid, koostab museaali tehnoloogilise kirjelduse ja töökäigu koos lõigete ja/või mustri skeemidega kasutades võimalusel elektroonilisi andmebaase</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● nimetab ülesande alusel konkreetse museaali uurimisel läbiviidavaid tegevusi ● annab ülesande alusel ülevaate museaali valmistamisel kasutatud pärandtehnoloogilistest töövõtetest ja koostab töökäigu ● visandab ülesande alusel mustri skeemi või joonised ● nimetab vähemalt ühe rahvarõivaalase elektroonilise andmebaasi
<p>4) valmistab omandatud pärandtehnoloogilisi võtteid, kasutades rahvarõivakomplekti erinevaid osi - paelad ja vööd või sokid ja kindad või</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● valmistab ülesande alusel rahvarõivakomplekti osad, rakendades omandatud pärandtehnoloogilisi võtteid ning põhjendades mustrite, materjalide ja tehnoloogiate valikut

<p>tikitud tanud ja käised või peakatted või rahvarõiva põhikomplekti kuuluvad õmmeldud esemed</p>	
<p>Teemad, alateemad</p>	<p>1.Ülevaade Eesti rahvarõivastest (kandmis- ja valmistamistraditsioonid, rahvarõivapiirkonnad Eestis, rahvarõivakomplektide osad, rahvarõivaste valmistamisega seonduvad tehnoloogiad ja kasutatavate lõigete tüübid). Muuseumitöö põhimõtted ja elektroonilised andmebaasid.</p> <p>2.Vööd ja paelad. Sõrmedega punutud paelad (säärepaelad, keerupaelad, ponimus, teised punutud paelad). Abivahenditega valmistatud paelad (kaaruspael, pudelipael). Kõlavöö (ülesseadmine, kudumine, mustri maha joonistamine). Kirivöö (kudumine ümber enda ja/või vööteljel, kirivöö mustrite ülesjoonistamine, kirjade seaduspärasused).Lapilised villased vööd. Heegeldatud ja silmuskoelised vööd. Vörkvööd (vörkvöö ülesseadmine ja kudumine).Telgedel kootud meeste vööd sh kamlotvööd</p> <p>3.Sukad ja kindad. Silmuskudumise ajaloost. Silmkoelised esemed rahvarõivaste juures (kapetad, sukad, säärised, sõrmkindad, labakindad, kätised). Kinnaste ja sukkade funktsioonid, ornamendid, mustri paiknemine ja värvikasutus, proportsioonid. Kinnaste ja sukkade valmistamisel kasutatud materjalid, vahendid, tehnikad, ja töövõtted (loodused; narmad, viklid, koekirjad, roosimine; kahandamine ja kasvatamine, pöidla ja sõrmede kudumine, suka kannu kudumine sh erinevad kannatüübid, kinda ja suka kokkuvõtmise viisid, viimistlemine).</p> <p>4.Tikitud tanud, käised ja särgid. Tanude ja käiste valmistamisel kasutatavad alus- , tikkimis- ja abimaterjalid ning töövahendid. Materjaliarvestus ja materjali ettevalmistamine. Tikandi joonise kangale kandmine ja tikandi raamimine. Tanu tikandite tüübid (tülltikandiga tanud, geomeetrilise madalpistoetikandiga tanud ja pealinikud, lilltikandiga tanud, kihnu tanu). Käiste tikandite tüübid (pilutikandiga käised, lilltikandiga käised, kihnu käised). Särgid sh geomeetrilise tikandiga särgid. Tikandite viimistlemine.</p> <p>5.Peakatted, nende liigitus ja ajalooline ülevaade. Tanud, linukad ja rätid, kabi- ja pottmütsid (materjalid, lõiked, tehnoloogilised võtted, erinevad lisadetailid (lindid, paelad). Pärjad (materjalid, lõiked, tehnoloogilised võtted, erinevad</p>

	<p>lisadetailid (kõrvad, litrid, paelad). Murumütsid (materjalid, lõiked, tehnoloogilised võtted, lisadetailid (vooder, teras..). Kootud mütsid. Kaapkübarad.</p> <p>6.Rahvarõiva põhikomplekti kuuluvad õmmeldud esemed.</p> <p>6.1 Särkide, käiste , põlledede ja tanude õmblemine: Lõigete tüübid, mõõtude võtmine, lõigete kohandamine mõõtudele, kasutatavad materjalid, juurdelõikus. Erinevad tehnoloogilised võtted: tikitud detailide käsitlemine, vahe- ja ääreprintside õmblemine, rahvarõivaste valmistamisel kasutatavad masin- ja käsitsiõmblused ning pisted (pesuõmblus, kahekordne lihtpiluga palistus, kurrutamine, nõõpaugupiste, tikkpiste, üleloomispiste, laisalõngaga palistus, nõõrvoltide tegemine). Tärgeldamine ja kurdude sissepressimine. Viimistlemine.</p> <p>6.2. Liistikute, kampsunite ja vattide õmblemine: Lõigete tüübid, mõõtude võtmine, lõigete kohandamine mõõtudele, kasutatavad materjalid, juurdelõikus. Erinevad tehnoloogilised võtted: rahvarõivaste valmistamisel kasutatavad masin- ja käsitsiõmblused ning pisted (nõõpaugupiste, tikkpiste, üleloomispiste, laisalõngaga palistus, vottide tegemine, voodri ühendamine, kandi õmblemine, liistuga ja klapiga tasku tegemine, kaaruspaelaga kaunistamine). Viimistlemine</p> <p>6.3. Seeliku õmblemine (materjalide ettevalmistamine, voltimine, kurrutamine, vottide ja kurdude kinnitamine, tasku tegemine, värvli ja kinnise töötlemine, alaste õmblemine, vottide sissepressimine).</p> <p>6.4. Meeste pükste ja vesti õmblemine: Materjalid (linane, villane kangas, nahk). Lõigete tüübid, mõõtude võtmine, lõigete kohandamine mõõtudele, kasutatavad materjalid, juurdelõikus. Pükste õmblemise tehnoloogilised võtted: rahvarõivaste valmistamisel kasutatavad masin- ja käsitsiõmblused ning pisted (nõõpaugupiste, tikkpiste, üleloomispiste, laisalõngaga palistus, vottide tegemine, värvli õmblemine, voodri ühendamine, tasku tegemine). Vesti õmblemise tehnoloogilised võtted: rahvarõivaste valmistamisel kasutatavad masin- ja käsitsiõmblused ning pisted (nõõpaugupiste, tikkpiste, üleloomispiste, laisalõngaga palistus, lippide tegemine, voodri ühendamine, tasku tegemine).</p>
<p>sh iseseisev töö</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Valib ülesande alusel ühe paikkonna rahvarõivakomplekti kuuluvad üksikesemed, komplekteerib kostüümi ja kirjeldab neid (ÕV2) 2. Kavandab ülesande alusel rahvarõivakomplekti erinevaid üksikesemeid nende valmistamiseks või tänapäevase rahvusliku kostüümi osa <ul style="list-style-type: none"> ■ Hinnatakse: Kavandi vastavust antud ülesandele (ÕV 1-2)

sh praktika	-
Õppemeetodid	Loeng, selgitus, õppekäik, kavandamine, praktiline töö, esitlus, analüüs
Hindamine	Moodulit hinnatakse mitteeristavalt põhimõttel arvestatud („A“)
Hindamiseülesanded	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kopeerib või visandab ülesande alusel (aluseks iseseisva tööna valminud kavand) mustriskeemi <ul style="list-style-type: none"> ■ Hinnatakse: museaaliga töötamise põhimõtteid, mustriskeemi kopeerimist või visandamist, mustri aluskangale kandmist, lõigete kopeerimist või valmistamist (ÕV 3) 2. Valmistab omandatud pärandtehnoloogilisi võtteid kasutades erinevaid rahvarõivakostüümi üksikesemeid <ul style="list-style-type: none"> ■ Hinnatakse: valmistoodet ja selle üksikõlmede valmistamist, tehnoloogiliselt õigete ja ergonoomiliste töövõtete kasutamist, materjalide valikut ja viimistlemist (ÕV 4) 3. Koostab juhendi alusel õpimapi <ul style="list-style-type: none"> ■ Hinnatakse: Õpimappi ja selle esitlust (ÕV 1-4)
sh hindekriteeriumid	-
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Kokkuvõttev hinne kujuneb, kui õpilane on omandanud mooduli õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel, sooritanud kõik hindamisülesanded, sh iseseisva töö tulemusele arvestatud („A“)
sh hindamismeetodid	analüüs, esitlus, õpimapp, praktiline töö, iseseisev töö
Õppematerjalid	<p>Piiri, R. Eesti talurahva ülerõivas 19. sajandil. Tartu : Eesti Rahva Muuseum, 2007</p> <p>Kuigo, E. Eesti särkide lõikest XIX sajandil ja XX sajandi algul. <i>ERM aastaraamat XXIII</i>, Tartu 1968, lk 256–288</p> <p>Kuigo, Elle. Naistesärkide kaunistused Eestis XIX sajandil. <i>ERM aastaraamat XXIV</i>, Tartu 1969, lk 75–125</p> <p>Kaarma, M. Voolmaa, A. Eesti rahvarõivad. Tallinn: Eesti Raamat, 1981</p> <p>Tõnurist, I. Rahvarõivakandja abiline. Tallinn : I. Tõnurist, 2003</p> <p>Reemann, V. Kiri. Muster. Ornament. Tartu ; Tallinn : Eesti Rahva Muuseum : Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit, 2009</p> <p>Konsin, K. Kudumid. Tallinn: Kunst, 1979</p> <p>Astel, E. Eesti vööd. Tartu: Ilmamaa, 1998</p> <p>Kaarma, M. Voolmaa, A. Eesti rahvarõivad: mustrilehed. Tallinn: Eesti Raamat, 1981</p>

<p>Kaarma, M. Voolmaa, A. Eesti rahvarõivad: rahvarõivaste valmistamise juhend. Tallinn: Eesti Raamat, 1981 Eesti rahvarõivad www.rahvaroivad.folkart.ee Kurrik, H. (1938). Eesti rahvarõivad. Teine trükk. Tartu: Sihtasutus Eesti Rahva Muuseumi Kirjastus. Linnus, H. (1973). Tikand Eesti Rahvakunstis II. Tallinn: Eesti Raamat. Manninen, I. (1927). Eesti rahvariiete ajalugu. Eesti Rahva Muuseumi aastaraamat III . Tartu Vunder, E. (1992). Eesti rahvapärane taimornament tikandis. Tallinn: Kunst. Rand, P. Eesti kirivööd. Saarakiri, 2013 Västrik, V., Freienthal, M. Lapilised vööd. Saara kirjastus, 2012 Kiik, L. 17 kirrivat paela. Eesti Loomeagentuur, 2011 Kriis, E-L. Suurräti kudumine. DVD 2009</p>
--

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)					Õpetajad
12.7	Vööde ja paelte valmistamine	10					H. Ahun Vaarpuu M.Sonberg
		Tunde	Teooria	Pr.töö	Praktika	Is. töö	
		260	21	200	0	39	
Nõuded mooduli alustamiseks	Eesti rahvakultuuri ja tekstiilipärandi alused						
Mooduli eesmärk	õpetamisega taotletakse, et õpilane valmistab omandatud pärandtehnoloogilisi võtteid rakendades erinevaid vööd ja paelu, valides selleks sobivad materjalid ja tehnoloogia ning koostades vajadusel museaali põhjal tehnoloogilise kirjelduse ja tööjuhendi.						
Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid						
Õpilane 1) omab ülevaadet Eesti	Õpilane <ul style="list-style-type: none"> • selgitab ülesande alusel rahvarõivaste traditsioonikohase kandmise vajalikkust tänapäeval • kirjeldab ülesande alusel etnograafiliste vööde ja paelte kasutamise- ja valmistamistraditsioone 						

<p>rahvarõivaste ja vööde ning paelte kandmis- ja valmistamistraditsioonidest ning mõistab rahvarõivaste traditsioonikohase kandmise vajalikkust tänapäeval</p>	
<p>2) teab erinevaid vööde ja paelte valmistamise tehnoloogiaid</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● nimetab ülesande alusel vähemalt viis erinevat vööde ja paelte valmistamise tehnoloogiat ● demonstreerib ülesande alusel erinevaid vööde ja paelte valmistamise töövõtteid, nimetab töövahendeid
<p>3) tunneb museaaliga töötamise põhimõtteid, koostab museaali tehnoloogilise kirjelduse ja töökäigu koos lõigete ja/või mustri skeemidega kasutades võimalusel elektroonilisi</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● nimetab ülesande alusel konkreetse museaali uurimisel läbiviidavaid tegevusi ● annab ülesande alusel ülevaate museaali valmistamisel kasutatud pärandtehnoloogilistest töövõtetest ja koostab töökäigu. ● visandab ülesande alusel mustri skeemi või joonised ● nimetab vähemalt ühe rahvarõivaalase elektroonilise andmebaasi

andmebaase	
4) valmistab erinevaid võid ja paelu, valides sobivad materjalid ja töövahendid ning kasutades sobivaid pärandtehnoloogilisi töö- ja viimistlusvõtteid	<ul style="list-style-type: none"> valmistab juhendi alusel tööjoonise alusel erinevaid võid ja paelu, rakendades pärandtehnoloogilisi töövõtteid, viimistleb nõuetekohaselt ning selgitab töökäiku
Teemad, alateemad	<p>1. Ülevaade Eesti rahvarõivastest. Eesti rahvarõivaste kandmis- ja valmistamistraditsioonid. Rahvarõivapiirkonnad Eestis. Eesti rahvarõivakomplektide osad. Võöd rahvarõivakomplekti osana. Võöde valmistamisega seonduvad tehnoloogiad. Muuseumitöö põhimõtted ja elektroonilised andmebaasid.</p> <p>2. Võöd ja paelad. Sõrmedega punutud paelad (säärepaelad, keerupaelad, ponimus, teised punutud paelad). Abivahenditega valmistatud paelad (kaaruspael, pudelipael). Kõlavöö (ülesseadmise, kudumine, mustri maha joonistamine). Kirivöö (kudumine ümber enda ja/või võoteljel, kirivöö mustrite ülesjoonistamine, kirjade seaduspärasused). Lapolised villased võöd. Heegeldatud ja silmuskoelised võöd. Võrkvööd (võrkvöö ülesseadmise ja kudumine). Telgedel kootud meeste võöd sh kamlotvööd.</p>
sh iseseisev töö	<ol style="list-style-type: none"> Kavandab ülesande alusel museaali põhjal rahvuslikke võid ja paelu <ul style="list-style-type: none"> Hinnatakse: museaaliga töötamist, toote valmistamiseks vajalikke pärandtehnoloogilisi töövõtteid, materjalide valikut, töökäigu kirjeldust, mustriskeemi/jooniseid, tööproovi, aja- ja materjalikulu arvestust
sh praktika	-
Õppemeetodid	Loeng, selgitused, iseseisev töö erinevate infoallikatega, praktilised töövõtted, demonstratsioon, kavandamine, praktiline töö, esitlus, analüüs
Hindamine	Moodulit hinnatakse mitmeeristavalt põhimõttel arvestatud („A“)

Hindamis- ülesanded	<ol style="list-style-type: none"> Kirjeldab ülesande alusel etnograafilisi võid ja paelu (vähemalt 5) <ul style="list-style-type: none"> ■ Hinnatakse: valmistamise tehnoloogiate ja töövahendite tundmist, vööde ja paelte kasutusvõimaluste teadmist, seoseid muiste ja tänapäeval, (ÕV 1 ja 2) Teostab näidise järgi, skeemi või tööjoonise alusel lähtuvalt kavandist praktilised tööd, viimistleb need nõuetekohaselt <ul style="list-style-type: none"> ■ Hinnatakse: tehnoloogiliselt õigete ja ergonoomiliste töövõtete kasutamist, töö originaalilähedust Koondab praktilised ja teoreetilised tööd õpimappi <ul style="list-style-type: none"> ■ Hinnatakse: Õpimappi ja tööde esitlust ning analüüsi
sh hindekriteeriumid	-
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Kokkuvõttev hinne kujuneb, kui õpilane on omandanud mooduli õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel, sooritanud kõik hindamisülesanded, sh iseseisva töö tulemusele arvestatud („A“)
sh hindamismeetodid	Praktiline töö, esitlus, analüüs, õpimapp, iseseisev töö
Õppematerjalid	<p>Astel, E. Eesti vööd. Tartu: Ilmamaa, 1998</p> <p>Kaarma, M. Voolmaa, A. Eesti rahvarõivad: mustrirehed. Tallinn: Eesti Raamat, 1981</p> <p>Kaarma, M. Voolmaa, A. Eesti rahvarõivad: rahvarõivaste valmistamise juhend. Tallinn: Eesti Raamat, 1981</p> <p>Kaarma, M. Voolmaa, A. Eesti rahvarõivad. Tallinn: Eesti Raamat, 1981</p> <p>Eesti rahvarõivad www.rahvaroivad.folkart.ee</p> <p>KURRIK, H. (1938). Eesti rahvarõivad. Teine trükk. Tartu: Sihtasutus Eesti Rahva Muuseumi Kirjastus.</p> <p>MANNINEN, I. (1927). Eesti rahvariiete ajalugu. Eesti Rahva Muuseumi aastaraamat III . Tartu</p> <p>Rand, P. Eesti kirivööd. Saarakiri, 2013</p> <p>Västriku, V., Freienthal, M. Lapilised vööd. Saara kirjastus, 2012</p> <p>Kiik, L. 17 kirivat paela. Eesti Loomeagentuur, 2011</p> <p>Kriis, E-L. Vöö kudumise õpetus. DVD 2011</p>

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
------------	-----------------	---------------------	----------

12.8	Pitsitehnikates esemete valmistamine	10					T.Trepitskaja M.Sondberg A.Karits
		Tunde	Teooria	Pr.töö	Praktika	Is. töö	
		260	20	200	0	40	
Nõuded mooduli alustamiseks	Läbitud moodulid: Silmuskudumise ja heegeldamise põhialused, Õmbluskäsitöö						
Mooduli eesmärk	õpetusega taotletakse, et õpilane valmistab vastavalt kavandile, mustriskeemile või tööjuhendile vähemalt neljas erinevas pitsitehnikas esemeid, järgib oma töös keskkonnahoiu põhimõtteid, kasutab erialast sõnavara.						
Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid						
Õpilane 1.omab ülevaadet eesti rahvuslikest pitskoekirjadest ja pitsidest, kasutab erialast sõnavara	Õpilane <ul style="list-style-type: none"> koostab ülesande alusel ülevaate eesti rahvuslikest pitskoekirjadest ja pitsidest, kasutab selleks erinevaid infoallikaid, vormistab ülevaate elektrooniliselt korrektses eesti keeles, kasutab erialast sõnavara 						
2. teab erinevaid pitsitehnikaid, loeb skeeme ja valmistab nende alusel pitse, kasutab erialast sõnavara	<ul style="list-style-type: none"> nimetab ülesande alusel erinevaid pitsitehnikaid <ul style="list-style-type: none"> valmistab ülesande ja skeemi põhjal erinevaid pitsitehnikaid, kirjeldab tehnikate töövõtteid, tuues näiteid 						
3. koostab pitsitehnikas eseme tööjuhendi, arvestab esemele kuluva materjali hulga, valib	<ul style="list-style-type: none"> kirjeldab näidise põhjal pitsitehnikas eset, selgitab tehnoloogiat, koostab tööjuhendi nimetab ülesande alusel pitsitehnikate töövahendeid/tarvikuid ja nende kasutusala selgitab ülesande alusel eseme valmistamiseks vajamineva materjali kulu arvestamise ja valiku põhimõtteid valmistab juhendi alusel erinevates pitsitehnikates kvaliteetseid esemeid 						

ja hangib töövahendid, tarvikuid ning materjalid, valmistab erinevates pitsitehnikates esemeid	
4.teab pitsitehnikates toodete viimistlemise ja hooldusnõudeid, viimistleb valminud esemeid nõuetekohaselt	<ul style="list-style-type: none"> ● kirjeldab ülesande alusel pitsitehnikas esemete viimistlus- ja hooldusnõudeid ● demonstreerib ülesande alusel nõuetele vastavat erinevate pitsesemete viimistlemist, põhjendab kasutatavaid viimistlusvõtteid
Teemad, alateemad	<p>1.Eesti rahvuslikud pitsid.</p> <p>2. Erinevad pitsitehnikad. Heegelpitsid (materjalid, töö- ja abivahendid, põhi- ja tuletatud silmused, hargipitsi võtted. Hargipitsiribade ühendamine, motiivide heegeldamine, motiivide ühendamine, vahepitsid, äärepitsid). Niplispits (materjalid, töö- ja abivahendid, eeltööd, mustri ettevalmistamine, niidi kerimine, pulkade kinnitamine mustriale, põhivõtted: mandel, linalöök, täislöök, võrgulöök, ämblik). Süstikpits (materjalid, töövahendid, ühe süstikuga töötamine, elementide ühendamine, kahe süstikuga töötamine, pikood, skeemide lugemine). Fileepits (materjalid ja töö- ja abivahendid, lõnga mähkimine fileenõelale, abisilmuse moodustamine, fileesõlme moodustamine, fileevõrgu kudumine, mustri kujundamine). Makramee (nööride kinnitamine, töö rakendamine, madalsõlmed, punussõlmed, sõlmede kombineerimine, mustrite loomine, materjalikulu arvestus). Päikesepits (eeltööd, kiireniitide kinnitamine, südamiku sõlmimine, välisserva kinnitamine).</p> <p>3. Pitsitehnikas eseme valmistamine (tehnoloogia valik, tööjoonise koostamine. materjali kulu arvestamine).</p> <p>4. Pitseseme viimistlemine (venitamine, tärgeldamine, pressimine, aurutamine).</p>
sh iseseisev töö	Koostab juhendi alusel lähtuvalt teemast ettekande Eesti rahvuslikest pitskoekirjadest ja pitsidest. (ÕV1)
sh praktika	-

Õppemeetodid	Kirjanduse lugemine ja kokkuvõtte tegemine, analüüsiv kirjutamine, analüüs, praktiline töö, õppekäik, õpimapp, küsimuste esitamine ja vastamine, enesetestid, interaktiivne loeng
Hindamine	Moodulit hinnatakse mitteeristavalt põhimõttel arvestatud („A“)
Hindamis-ülesanded	<p>1. Kompeksülesanne pitsitehnika materjalide ja töövahendite kohta ÕV 2,3</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Hinnatakse : sobivate materjalide ja töövahendite valikut erinevate pitsitehnikate juures <p>2. Koostab õpimapi, mis sisaldab tööjuhendeid ja nende järgi valmistatud erinevates pitsitehnikates (heegelpits sh. hargipits, niplispits, süstikpits, fileepits, makramee, päikesepits) tööproove, kirjeldab tehnikate töövõtteid, tuues näiteid. ÕV2, 4</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Hinnatakse : õpimappi, selle esitlust ja analüüsi <p>3. Kavandab omal valikul 4 pitsitehnikas (heegelpits sh. hargipits, niplispits, süstikpits, fileepits, makramee, päikesepits) dekoratiivset eset, valib materjalid ja töövahendid, planeerib tööde järjekorra, teostab ja viimistleb kavandatud eseme ÕV3,4</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Hinnatakse : Toodete kavandeid, mis vastavad etteantud ülesandele ja valitud pitsitehnikatele, materjalide ja töövahendite valikut, tööde planeerimise järjekorda, toote lõpptulemust ja selle viimistlust
sh hindekriteeriumid	-
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Kokkuvõttev hinne kujuneb, kui õpilane on omandanud mooduli õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel, sooritanud kõik hindamisülesanded, sh iseseisva töö tulemusele arvestatud („A“)
sh hindamismeetodid	referaat, analüüs, esitlus, õpimapp, praktiline töö, iseseisev töö
Õppematerjalid	<p>Aljasmets, E. Heegeldamine. Valgus, 1984.</p> <p>Aljasmets, E. Heegeldamine ja silmuskudumine. Koolibri, 1992.</p> <p>Aljasmets, E. Heegeldatud ääre pitsid. Tallinn : Koolibri, 1992</p> <p>Earnshaw, P. A Dictionary of Lace. New York, 1999.</p> <p>Elgas, L. Haapsalu rätikud. Haapsalu, 2001.</p> <p>Hein, A., Kivilo, L., Linnas, A., Malmstein, K. Käsitöö 9. Klassile. Valgus, 1997.</p>

Kangro, U. Värviline setu pits. Setu Talumuuseum, 1998
 Kangro, U. Värviline setu pits. Räpina : U. Kangro, 2005
 Kangro, U. Värviline setu pits. *Käsitöö*, Tallinn 2005, sügis, lk 28-31
 Konsin, K. Eesti pitsid, Kunst 1967
 Kurrik, H. Eesti pitsid. ERM aastaraamat VI, Tartu 1931, lk 88–119
 Lehisemets, L. Pitsilised koekirjad. Tallinn: Valgus, 1978
 Lillmaa, T. Pitsiraamat, värviline seto pits, Obinitsa Seto muuseumi tarõ, 2010
 Mussalo, E., Avelin, L. Kymijokilaakson verkkopitsit. Kotka, 1986.
 Powys, M. Lace and Lace Making. New York, 2002.
 Põldoja, M. Heegeldamine. Valgus, 1996.
 Reimann, L. Pitsilised koekirjad. Tallinn, 1986
 Salu, M. Sõlmpits e. makramee.
 Talts, E. Suur pitsiraamat. Süstikpits. Maalehe raamat, 2012.
<http://en.wikipedia.org/wiki/Tatting>
http://www.niplispitsikoda.ee/?page_id=16

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)					Õpetajad
13	Praktika	21					Praktika juhendaja
		Tunde	Teooria	Pr.töö	Praktika	Is. töö	

	526	6	0	500	20
Nõuded mooduli alustamiseks	I praktika – läbitud on moodulid Silmuskudumise ja heegeldamise põhialused, Õmblemise põhialused II praktika – lisaks eelnevatele on läbitud moodulid Materjali õpetus ja kanga kujundamine III praktika – läbitud on põhiõpingute ja valikõpingute moodulid ning kohustuslik valikmoodul				
Mooduli eesmärk	praktikaga taotletakse, et õpilane planeerib oma tööd käsitöövõttes või käsitöömeistri juures, rakendab omandatud kutsealaseid teadmisi, oskusi ja hoiakuid töökeskkonnas, täidab sihipäraselt tööjaotusest ja kvaliteedist tulenevaid tööülesandeid.				
Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid				
Õpilane 1) planeerib enda praktika eesmärgid ja tööülesanded tulenevalt praktikajuhendist	Õpilane <ul style="list-style-type: none"> • koostab praktikajuhendi alusel praktikale asumiseks vajalikud materjalid, vajadusel kasutab praktikajuhendaja abi • koostöös praktika ettevõttepoolsel juhendajaga seab praktika eesmärgi ja praktika ülesanded ning sõnastab need korrektselt praktikandi individuaalsesse praktikakavasse • seab sisse praktikapäeviku ja fikseerib praktika käigus tehtavad tööalased ülesanded ning täidab praktikapäevikut vastavalt praktikajuhendile 				
2) tutvub praktikaettevõtte töökorraldusega ning läbib töökohal sissejuhatava ja tööohutusosalase esmase juhendamise	<ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab praktika aruandes praktikaettevõtte töökorraldust • osaleb töökohal esmasel tööohutusosalasel juhendamisel ning kinnitab seda ettevõttes sätestatud korra kohaselt, kirjeldab praktika aruandes selle sisu ja vajadust 				
3) töötab juhendamisel praktikaettevõttes, järgib ettevõtte töökorraldusest tulenevaid nõudeid, rakendab töötamisel ergonoomilisi ja	<ul style="list-style-type: none"> • valmistab ette töökoha kogunud töötaja juhendamisel, valib ning valmistab ette tekstiilkäsitööks vajalikud materjalid ja töövahendid, kontrollib nende korrasolekut • valmistab ja viimistleb erinevates tekstiiltehnikates esemeid lähtudes etteantud juhistest, rakendab ergonoomilisi ja ohutuid töövõtteid • kasutab oma töökohta eesmärgipäraselt ja korrastab selle peale töö lõppu 				

ohutuid töövõtteid ning täidab kvaliteedinõudeid	
4) täidab iga tööpäeva lõpus eneseanalüüsi sisaldava praktikapäeviku	<ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab kogemuse põhjal praktikakoha töökorraldust, selgitab oma tööga seotud tööohutusosalaste nõuete täitmise vajalikkust • analüüsib juhendaja abiga oma tegevust ühe tööetapi lõppedes, seostab saadud kogemust oma seniste teadmiste, oskuste ja hoiakutega ohtude ilmnemisel informeerib koheselt juhendajat
5) arendab meeskonna liikmena suhtlemis- ja koostöövalmidust	<ul style="list-style-type: none"> • suhtleb kaastöötajatega vastastikust lugupidamist üles näitaval viisil • arendab isikuomadusi nagu hoolikus, hoolivus, taktitundelisus, püsivus ja vastutustunne • vastutab meeskonna liikmena tööde kvaliteedi ja tulemuslikkuse eest, järgib oma tegevuses kutse-eeetika nõudeid
6) praktika lõppedes koostab praktika aruande ja esitleb koolis	<ul style="list-style-type: none"> • sõnastab igal praktikapäeval päevikusse konkreetse ülesande täitmisel saadud õpikogemuse • koostab juhendi alusel kirjaliku praktikaaruande, andes hinnangu enda tööle ja täidab eneseanalüüsi sisaldava kokkuvõtte, vormistab aruande korrektset eesti keeles, kasutades IT-vahendeid • esitleb praktikaaruannet vastavalt praktika eesmärkide saavutatusele ja praktilisel saadud kogemustele
Teemad, alateemad	Praktika planeerimine, praktikakohaga tutvumine, tööohutus, tekstiilkäsitööga seonduvate erinevates tehnikates esemete valmistamine. Enda ja keskkonna säästmine, töö meeskonna liikmena, suhtlemine meeskonnas, töö dokumenteerimine ja eneseanalüüs, aruande koostamine ja esitlemine.
sh iseseisev töö	Vormistab praktikalepingu ja selle lisa individuaalse praktikakava Täidab nõuetekohaselt praktikapäevikut kogu praktika perioodi vältel
sh praktika	Töö praktikaettevõttes 500 tundi Õppija: Rakendab õppetöö käigus omandatud reaalses töökeskkonnas juhendaja juhendamisel <ul style="list-style-type: none"> • Tutvub erialale iseloomulike tööülesannetega, tajub oma rolli ettevõtte tegevuses • Järgib ettevõtte töökorraldust ning töökoha ettevalmistamisel, töö ajal, selle lõpetamisel ja töökoha

	<ul style="list-style-type: none"> • koristamisel töötervishoiu-, tööohutuse-, keskkonnaohutus- ja elektriõhusnõudeid • järgib seadmete ja töövahendite (sh tööriistad) kasutamise ohutusnõudeid • jälgib keskkonnahoiu ja säästva arengu põhimõtteid • omandab meeskonnatöö kogemusi rakendades meeskonnatöö põhimõtteid, arvestab tööühma käitumisreeglitega, tajub teiste inimeste vajadusi, suhtub lugupidavalt teistesse inimestesse • praktika lõppedes esitab tööandjapoolse hinnangu oma tegevuse kohta ettevõttes • koostab aruande, kus kirjeldab tehtud tegevusi ja saavutusi ning analüüsib saadud kogemusi ning töökeskkonnas nähtut • esitleb kokkuvõtva analüüsi tulemustest ja vormistab selle korrektses õppekeeles, kasutades infotehnoloogiavahendeid ja erialast terminoloogiat
Õppemeetodid	Praktilised harjutused praktiline töö, iseseisev töö, demonstratsioon, meeskonnatöö, esitlus
Hindamine	Moodulit hinnatakse mitteeristavalt põhimõttel arvestatud („A“)
sh hindekriteeriumid	-
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Kokkuvõttev hinne „A“ (arvestatud) kujuneb, kui õpilane on omandanud mooduli õpiväljundid vähemalt lävendi tasemel, esitanud kõik praktikakorralduslikud dokumendid (leping, praktikapäevik), saanud positiivse hinnangu praktikajuhendajalt, esitanud eneseanalüüsi praktika kohta
sh hindamismeetodid	Analüüs, praktiline töö, esitlus
Õppematerjalid	Praktika-alased näidisdokumendid ja juhendmaterjalid: http://www.innove.ee/et/kutseharidus/kutsehariduse-rok/praktika Kooli õppekorralduseeskiri